

ผลการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
และเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

นางกาญจนา มากพูน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

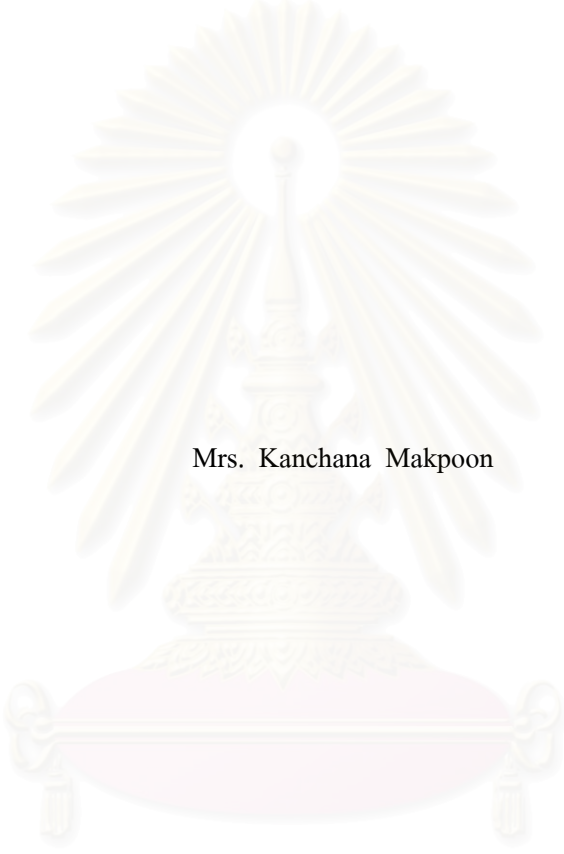
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-53-2352-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF INSTRUCTION USING STORYLINE METHOD ON THAI LANGUAGE
LEARNING ACHIEVEMENT AND ATTITUDE TOWARDS INSTRUCTION
OF MATHAYOM SUKSA TWO STUDENTS

Mrs. Kanchana Makpoon

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Teaching Thai Language

Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-53-2352-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการเรียนรู้การสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2

โดย นางกาญจนา มากพูน

ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

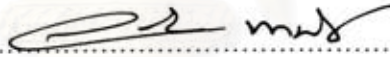
สาขา การสอนภาษาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็นส่วหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณะบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พทุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลย์ พานิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์)

สถาบันวิจัยและบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กาญจนา มากพูน : ผลการเรียนรู้การสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (EFFECTS OF INSTRUCTION USING STORYLINE METHOD ON THAI LANGUAGE LEARNING ACHIEVEMENT AND ATTITUDE TOWARDS INSTRUCTION OF MATHAYOM SUKSA TWO STUDENTS) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์, 135 หน้า. ISBN 974-53-2352-7

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ และกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ และ 3) ศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ตัวอย่างประชากร คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชลบุรี "สุขบท" สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองจำนวน 47 คน เรียนด้วยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ และกลุ่มควบคุมจำนวน 47 คน เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 2 แบบ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ จำนวน 8 แผน และแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบปกติ จำนวน 8 แผน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชุด คือ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.85 ค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.28-0.78 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.29-0.72 และ 2) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ รวมทั้งแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) ค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับ มาก

ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
สาขา การสอนภาษาไทย
ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิสิตร.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4583656027 : MAJOR TEACHING THAI LANGUAGE

KEY WORD : LEARNING THAI LANGUAGE ACHIEVEMENT/ ATTITUDE TOWARDS INSTRUCTION / STORYLINE METHOD.

KANCHANA MAKPOON : EFFECTS OF INSTRUCTION USING STORYLINE METHOD ON THAI LANGUAGE LEARNING ACHIEVEMENT AND ATTITUDE TOWARDS INSTRUCTION OF MATHAYOM SUKSA TWO STUDENTS. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. KAMONPORN BUNDITYANOND Ph.D. 135 PP. ISBN 974-53-2352-7

This study was a quasi-experimental research. The purposes of this study were (1) to study Thai language achievement of Mathayom Suksa Two students taught by using storyline method (2) to compare Thai language achievement of Mathayom Suksa Two students between the groups learning by using storyline method and conventional teaching method. (3) to study attitude towards instruction of the students learning by using storyline method. The sample were Mathayom Suksa Two students of Chonburi Sukkhabot School under the Jurisdiction of Chonburi Educational Service Area Office Zone One. The sample was divided into two groups : an experimental group with forty-seven students learning by using storyline method. : a control group with forty-seven students learning by using conventional teaching method. There were two sets of lesson plans : eight daily lesson plans for storyline instruction method and eight daily lesson plans for conventional teaching method. There were two sets of : 1) a Thai language achievement test which the reliability of the test was 0.85, the difficulty levels were 0.28 - 0.78, and the discriminative levels were 0.29 - 0.72. 2) the attitude towards instruction inventory including the interview form. The collected data were analyzed by arithmetic means, standard deviation, t-test, percentage and content analysis.

The research finding were summarized as follows :

1. The average score of post Thai language achievement test of Mathayom Suksa Two students was higher than pre-achievement test at the .05 level of significance.
2. The Thai language achievement score of Mathayom Suksa Two students learning by using storyline method was higher than those learning by using conventional teaching method at the .05 level of significance.
3. The attitude towards instruction of the students learning by using storyline method was very positive at the high level.

Department Curriculum, Instruction, and Educational Technology.
Field of Study Teaching Thai Language
Academic Year 2005

Student's signature... *Kanchana*.....
Adviser's signature... *Kamonporn Bundityanond*.....
Co-adviser's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยเป็นเป็นอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้และคำแนะนำ เรื่องการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเรื่องวรรณคดีเสภาขุนช้างขุนแผน และแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน กล่าวคือ รองศาสตราจารย์จิตต์นิภา ศรีไสย์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ศิริวรรณ ฉายะเกษตริน ศึกษาานิเทศก์ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 และอาจารย์สมนึก ปฏิปทานนท์ ร.ร.สาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม) ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือและให้กำลังใจในการทำวิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วรรณิ แกมเกตุ ภาควิชาวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้คำแนะนำเรื่องการใช้เครื่องมือในการทำวิจัย คือแบบวัดเจตคติในการเรียนการสอนครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการอำนาจ เวียงพล ผู้อำนวยการโรงเรียนชลบุรี“สุขบท” อ.เมือง จ.ชลบุรี คณะผู้บริหารของโรงเรียน ตลอดจนคณาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งในการทดลองและเก็บข้อมูล และขอขอบใจคณะนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่เป็นหลักชัยในชีวิต ขอขอบคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลือในการศึกษาเล่าเรียน ขอขอบคุณอาจารย์ศุภวรรณ สัจจพิบูล กัลยาณมิตรที่เรียนร่วมกันตลอดหลักสูตร และเป็นกำลังใจดูแลช่วยเหลือโดยตลอดจนจบการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
1.3 สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	8
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1. การเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์.....	11
2.1.1 ความหมายของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์.....	11
2.1.2 ความเป็นมาของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์.....	13
2.1.3 ลักษณะและองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์.....	14
2.1.4 รูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสตอรีไลน์.....	19
2.1.5 หลักการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์.....	22
2.1.6 บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์.....	26
2.1.7 ข้อควรพิจารณาในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์.....	30
2.1.8 ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์.....	32
2.1.9 ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์.....	34
2.2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	35
2.2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์.....	35
2.2.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	37
2.2.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	38

สารบัญ

	หน้า
2.3. เจตคติต่อการเรียนการสอน.....	40
2.3.1 ความหมายของเจตคติ.....	40
2.3.2 ลักษณะของเจตคติ.....	42
2.3.3 องค์ประกอบของเจตคติ.....	43
2.3.4 การวัดเจตคติ.....	45
2.3.5 การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ.....	47
2.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
2.4.1 งานวิจัยภายในประเทศ.....	49
2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	51
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
3.1 การศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
3.2 การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่างประชากร.....	52
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
3.4 การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	75
5.2 อภิปรายผล.....	75
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	78
รายการอ้างอิง	80
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	87
ภาคผนวก ข. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	89
ภาคผนวก ค. ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์.....	94
ภาคผนวก ง. ตารางกำหนดแผนผังสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย แบบวัดเจตคติและ	
แบบสัมภาษณ์เจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์..	96
ภาคผนวก จ. แผนการจัดการเรียนรู้.....	111
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	135

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	65
2	66
3	67
4	68
5	69

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นอารยประเทศ ที่มีภาษาของตนเองเป็นภาษาประจำชาติ ภาษาที่มีความสำคัญในการใช้เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร และใช้ในการศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชทรงมีพระราชดำรัสถึงความสำคัญของภาษาไทยในการประชุมวิชาการของชุมนุมภาษาไทย ที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พุทธศักราช 2505 พระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือเป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งสวยงามอย่างหนึ่ง เช่น ในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี” (กรมสามัญศึกษา, 2542 ข: 2-3)

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย ดังพระราชดำรัสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานในพิธีพระราชทานรางวัลการประกวดทำนองเสนาะของกรมศิลปากร เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พุทธศักราช 2521 ตอนหนึ่งว่า “ภาษานอกจากเป็นเครื่องมือสื่อสารแสดงความรู้สึกนึกคิดของชนทั่วโลกแล้ว ยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรม อารยธรรม และเอกลักษณ์ประจำชาติด้วย เราผู้เป็นอนุชนรุ่นหลังจึงควรภูมิใจ ช่วยกันผดุงรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นทรัพย์สินทางปัญญา ที่บรรพบุรุษได้อุตสาหะสร้างสรรค์ขึ้นไว้ให้เจริญสืบไป” (ผะอบ โปษกฤษณะ, 2541: 14)

จากพระราชดำรัสของทั้งสองพระองค์เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า ภาษาไทยนอกจากจะเป็นความภาคภูมิใจอย่างใหญ่หลวง ในฐานะที่ไทยเราเป็นชาติที่มีภาษาเป็นของตนเองแล้วยังคงให้เห็นถึงความสำคัญของภาษา ที่คนไทยต้องเอาใจใส่ รัก หวงแหน ภาคภูมิใจ ส่งเสริม และสร้างสรรค์ภาษาให้คงอยู่สืบไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2533: 2) ที่กล่าวไว้ว่า “ชาติต้องมีภาษาเป็นของตนเอง จะใช้ภาษาของคนอื่นในการติดต่อราชการและในกิจการใหญ่ ๆ ของชาติอย่างไรก็ได้ การขาดภาษาเป็นการขาดเอกลักษณ์ที่สำคัญยิ่ง การมีภาษาเป็นของตนเองใช้ในกิจกรรมของตน ทำให้คนในชาติ สำนึกว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของชาติ”

นอกจากนี้ สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทร์พรรษ์ (2538: 4-5) ได้กล่าวถึงความสำคัญ และคุณค่าภาษาไทยไว้ดังนี้ “ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทย ทั้งชาติ เป็นเอกลักษณ์แสดงความเป็นไทย เป็นศูนย์รวมน้ำใจก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เป็นสิ่งที่แสดงความเป็นเอกราชของชาติไทย แสดงถึงวัฒนธรรมที่คนไทยภาคภูมิใจ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือในการศึกษาสรรพวิทยาการต่าง ๆ และเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพทุกสาขา”

ภาษาไทยมีคุณูปการต่อแผ่นดินไทยทุกยุคสมัยนับแต่อดีตเป็นต้นมาดังที่แม่น้ำมาส ขวลิขิต (2539: 6) กล่าวไว้ดังนี้ “พระมหากษัตริย์ราชชนกของไทยนับแต่โบราณสมัยเมื่อได้ทรงรวบรวมกำลังเป็นปึกแผ่นเป็นบ้านเป็นเมืองของคนไทยแล้ว ก็ได้ทรงใช้ภาษาไทยในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ กฎหมาย ศาสนา และวรรณคดี ให้ภาษาเป็นภาษาที่ใช้บันทึกและถ่ายทอดวิชาความรู้ ถ่ายทอดพระราชกรณียกิจและพระราชวินิจฉัยในด้านต่าง ๆ กระจายไปสู่ข้าราชการและประชาชน เป็นสื่อสัมพันธ์และผูกพัน คนไทยต่างเผ่าต่างภาษาถิ่นเข้าไว้เป็นหนึ่งเดียวกัน ให้มีเอกภาพและเอกลักษณ์ทางภาษา ลดการพึ่งพาอาศัยภาษาต่างประเทศให้น้อยลงเป็นลำดับจนคนไทยมีภาษาไทย และหนังสือไทย”

ภาษาไทยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ ซึ่งประชาชนชาวไทยมีความภาคภูมิใจที่ชาติไทยมีภาษาเป็นของตนเอง เพื่อใช้สำหรับบันทึกเรื่องราว ถ่ายทอด วัฒนธรรม วิชาความรู้และสร้างสรรค์ผลงานทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เพื่อความบันเทิงและเป็นข้อคิดคำสอนให้แก่อนุชนรุ่นหลัง เพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นอกจากนี้ ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ทั้งยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรม ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าอย่างยิ่งแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย จึงกำหนดสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็น 1 ใน 8 สาระการเรียนรู้ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยประกอบด้วย 5 สาระการเรียนรู้ คือ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ในการเรียนการสอนภาษาไทย ครูจึงควรสอนให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย อีกทั้งปลูกฝังจิตสำนึกที่จะช่วยกันธำรงรักษาวัฒนธรรมทางภาษาของชาติไว้และให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในภาษาไทย

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าหลักสูตรจะให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาไทย แต่จากรายงานการสรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2545 พบว่าการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผลการเรียนวิชาภาษาไทยโดยรวมยังไม่ได้ผลดีนัก ดังนี้ คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีแนวโน้มลดลง กล่าวคือ ปี 2543 ร้อยละ 53.04 ปี 2544 ร้อยละ 46.27 ปี 2545 ร้อยละ 46.65 โดยมีข้อสังเกตว่า คะแนนเฉลี่ยในปีการศึกษา 2544 และ 2545 นั้น ต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการเรียนภาษาไทยโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ควรปรับปรุง (กรมวิชาการ, 2545: 8)

สาเหตุหนึ่งที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาไทยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อาจเนื่องมาจากปัญหาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระยะที่ผ่านมายังไม่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2538: 10) กล่าวไว้ว่า “ครูมุ่งสอนให้นักเรียนสอบไล่ได้ มากกว่าจะมุ่งให้นักเรียนได้รับประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การสอนจึงมุ่งไปในทางให้นักเรียนท่องจำอย่างเดียว ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย นักเรียนไม่มีโอกาสร่วมกิจกรรม ครูบางคนไม่ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยกำลังประสบวิกฤตทางการศึกษา คือกระบวนการเรียนการสอนที่คงมุ่งเน้นการท่องจำเพื่อการสอบมากกว่ามุ่งให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ เสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กไทยจำนวนมากคิดไม่เป็น ‘ไม่รู้วิธีการเรียนรู้’” ดังนั้น ถ้าครูผู้สอนสามารถแสวงหากระบวนการ และวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้ประเทศชาติพัฒนาก้าวหน้าทางการศึกษา ทำให้ผลเมืองมีคุณภาพ ดังที่ กาญจนา นาคสกุล (2539: 2) กล่าวไว้ว่า “การศึกษาเป็นแกนของการพัฒนาคน ภาษาไทยรวมความรู้ ความคิด วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ค่านิยม คุณธรรม และแสดงความเป็นไทยไว้อย่างพร้อมมูล ถ้าการสอนภาษาไทยให้เด็กเป็นไปอย่างถูกต้อง ความรู้และการฝึกฝนที่ได้จากวิชาภาษาไทยก็จะช่วยอบรมเยาวชนของชาติให้มีความรู้ มีวินัย มีคุณธรรม เป็นคนที่พัฒนาโดยมีวัฒนธรรมไทยเป็นพื้นฐานและถ้าคนในชาติเป็นผู้พัฒนาแล้ว การพัฒนาประเทศให้ไปทางใดก็สามารถทำได้โดยเร็ว”

ในปัจจุบันได้มีการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ไว้ว่า “ให้ครูผู้สอนออกแบบการสอนในหน่วยการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนปฏิบัติในสถานการณ์จริง เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ และนำมาสรุปผลสร้างความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์โครงการเรียน ทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคลตามความสนใจ โดยสถานศึกษาควรมีการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนจากการบอก การเล่า การอธิบาย มาเป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน วางแผนและออกแบบการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามที่วางแผนการเรียนรู้ไว้ เพื่อให้

ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เน้นกระบวนการจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันจะสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะพึงประสงค์ด้านทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ส่งผลให้วิธีการสอนของครูภาษาไทยต้องปรับเปลี่ยนไป กล่าวคือต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึงในลักษณะของการบูรณาการทั้งหลักสูตรเนื้อหาองค์ความรู้แขนงต่างๆ ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน แนวทางหนึ่งในวิธีการสอนวิชาภาษาไทยที่นำมาใช้ก็คือ วิธีสตอรีไลน์ (Storyline method) ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ได้รับความนิยมอย่างมากในหลายประเทศของทวีปยุโรป ผู้คิดค้นวิธีการสอนดังกล่าวคือ สตีฟ เบลล์ (Steve Bell) และ แซลลี ฮาร์คเนส (Salli Harkness) จากมหาวิทยาลัยสเตรธไคลด์ (Strathclyde) วิทยาเขตจอร์แดนฮิลล์ (Jordanhill) ประเทศสกอตแลนด์ วิธีสตอรีไลน์เป็นวิธีที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีการผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์ หรือเรียกว่าการกำหนดเส้นทางเดินเรื่อง โดยใช้คำถามหลักเป็นตัวนำสู่การให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนตามสภาพจริงที่มีการบูรณาการระหว่างวิชา เพื่อเป้าหมายพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2542: 4-5)

การเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์นั้น เป็นการจัดการเรียนการสอนที่นำทฤษฎีการเรียนรู้หลายรูปแบบมาใช้ร่วมกัน ดังเช่น ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทฤษฎีที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและทฤษฎีการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นต้น ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซีมอนส์ (Simons, 1997) ให้ความหมายไว้ ดังนี้ “วิธีสตอรีไลน์เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม” ส่วนทฤษฎีที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น เบลล์และไฟฟิลด์ (Bell and Fifield, 1998) ให้ความหมายไว้ ดังนี้ “วิธีสตอรีไลน์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยวิธีสตอรีไลน์ตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีที่ว่าด้วยความรู้นั้นมีความซับซ้อนและมีหลายขั้นตอน ดังนั้นการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากความรู้เดิมของผู้เรียนส่วนหนึ่งและประสบการณ์ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่ โดยผ่านการปฏิบัติด้วยตนเองส่วนหนึ่ง” ส่วนทฤษฎีการเรียนรู้แบบบูรณาการนั้น ลิปกา (Lipka, 1997) ได้กล่าวไว้ดังนี้ “ การเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามสภาพจริงที่มีการดำเนินเรื่องให้มีความต่อเนื่องประจวบเหมาะ เชื่อมโยง โดยมีคำถามหลักเป็นตัวเชื่อม เน้นการใช้กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษาปฏิบัติและคิดอย่างอิสระ ฝึกการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ”

นอกจากนี้ วลัย พานิช (2545: 18-21) ได้แสดงความคิดเห็นถึงวิธีการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ว่า เป็นแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษาที่เป็นบูรณาการทั้งหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นจากรูปแบบสตอรีไลน์ จะเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยผู้สอนได้จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายให้ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านการใช้คำถามหลัก (Key question) เป็นตัวเชื่อมโยงเปิดประเด็นในการดำเนินเรื่อง ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นนั้น ต้องสอดคล้องกับคำถามหลัก เนื้อหา และการผูกเรื่อง ทำให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเองซึ่งความรู้ที่สร้างขึ้นจะช่วยให้ นักเรียนพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของตนเองอย่างเหมาะสม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์นั้นมีลักษณะเฉพาะ คือ มีการกำหนดเส้นทางเดินเรื่อง (topic line) และการจัดการเรียนการสอนสืบเนื่องไปที่ละตอน (episode) โดยอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและการบรรยายเรื่องราวที่มีความต่อเนื่องเป็นลำดับ(sequence) ในแต่ละตอน มีคำถามหลักเป็นตัวนำไปสู่การทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย ซึ่งในเส้นทางดำเนินเรื่องนั้น ต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การระบุเวลาและสถานที่ของเรื่องราวที่สร้างขึ้นหรือฉาก (scene) มีตัวละคร(character)เป็นผู้เกี่ยวข้องกับฉาก อาจเป็นคนหรือสัตว์ก็ได้ มีการดำเนินชีวิต (a way of life) ซึ่งเป็นการดำเนินชีวิตของตัวละครที่เกิดขึ้นในเรื่อง และมีเหตุการณ์ (incidents) หรือปัญหา (problems) ที่เกิดขึ้นที่จะต้องได้รับการแก้ไข (Smith and Vallergera, 1997)

กล่าวโดยสรุป การเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ มีจุดมุ่งหมายสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเข้าด้วยกัน เป็นการเรียนตามสภาพจริงที่มีการดำเนินเรื่องหรือผูกเรื่องให้มีความต่อเนื่องประจวบเส้นเชือก โดยมีคำถามหลักเป็นตัวเชื่อมการดำเนินเรื่องแต่ละตอนเข้าด้วยกัน เน้นการใช้กิจกรรมให้สอดคล้องกับคำถามหลักและเนื้อหา การผูกเรื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ จึงมีความสอดคล้องกับหลักการในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เน้นในเรื่องของการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม มุ่งเน้นให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และสามารถที่จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้นั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอรรถ มุสลา (2542:34) ที่กล่าวว่า “วิธีสตอรีไลน์สามารถพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น เนื่องจากวิธีการเรียนการสอน

ดังกล่าว มีลักษณะเป็นไปอย่างธรรมชาติ มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และ สนุกสนาน ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ และผลงานที่เกิดขึ้นแต่ละขั้นที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการสร้างสรรค์ขึ้น ในกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นจะช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รวมถึงทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไป พร้อม ๆ กัน นำมาซึ่งการดึงเอาศักยภาพในการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนให้เกิดสูงขึ้น” นอกจากนี้ เจตคติดังกล่าวก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้อันสูงของผู้เรียน ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรหม (2538:9) กล่าวไว้ว่า “ครูควรปลูกฝังเจตคติที่ถูกต้องให้แก่นักเรียนให้เห็น ความสำคัญและความน่าสนใจของวิชาภาษาไทย เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น”

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูภาษาไทยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอ รีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ด้วยเห็นว่าวิธีสตอรีไลน์เป็นนวัตกรรม การเรียนการสอนที่น่าสนใจ คือ เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน ให้เกิดขึ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ ตามความถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้เรียนให้มีความสอดคล้องกับ การดำเนินชีวิตประจำวัน มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทักษะทางปัญญาของตนเอง และช่วย ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะและความเข้าใจ ที่ได้เรียนในห้องเรียนกับชีวิตจริง อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมและทักษะกระบวนการกลุ่ม เหมาะสมที่จะ นำมาใช้สอนภาษาไทยแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อันเป็นวัยที่ สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทร์พรหม (2538:62) กล่าวไว้ว่า “ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ชอบแสดงความคิดเห็น และ คิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง” ดังนั้น นักเรียนในวัยนี้จึงมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมกลุ่ม เป็นการฝึกทักษะด้านต่างๆ และคิดแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งเสริมให้ ครูจัดบรรยากาศ สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพ อันเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่ดีในการเรียน โดยใช้วิธีสตอรีไลน์ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้วิจัยได้เลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เขตพื้นที่การศึกษา 12 เป็นกลุ่มประชากรในการวิจัย เนื่องจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2545 พบว่า นักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา 12 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 (กรมวิชาการ, 2545) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าการ เรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ น่าจะช่วยส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่ละคนให้สูงขึ้น ผู้วิจัยจึงเลือกนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เขตพื้นที่การศึกษา 12 เพื่อ ศึกษาผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และ เจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา การสอนภาษาไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ และกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ

1.2.3 เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์

1.3 สมมุติฐานในการวิจัย

กันยารัตน์ ยังมี (2546) ได้ทำวิจัยเพื่อศึกษาผลการสอนวิชาศิลปะที่บ้านโดยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะที่บ้านของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ใน ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย สูงขึ้นหลังจากที่เรียนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่เรียนโดยใช้วิธีสตอรี่ไลน์มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง และวิชาเรียน ตลอดจนเชื่อมโยงความรู้สู่การดำเนินชีวิตจริงได้

จิรภัทร์ บัวสุวรรณ (2543) ได้ทำวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ชุดการสอนสตอรี่ไลน์ (Storyline) กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนสตอรี่ไลน์และนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และนักเรียนมีเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธาริณี วิทยานิวรรต (2542) ได้ทำวิจัยเพื่อศึกษาผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยวิธีสตอรี่ไลน์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนตามแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสตอรี่ไลน์มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนในระดับมาก

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐาน ดังนี้

- 1.3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 1.3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์ สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยวิธีการสอนตามแบบปกติ
- 1.3.3 นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้วิธีสตอรีไลน์มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

- 1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” อ.เมือง จ.ชลบุรี
- 1.4.2 ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้
 - 1.4.2.1 ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ วิธีการสอน ซึ่งมี 2 วิธี คือ
 - (1) การสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์
 - (2) การสอนวิชาภาษาไทยแบบปกติ
 - 1.4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
 - (2) เจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์
- 1.4.3 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย ท 32101 เรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม และ เนื้อหาหลักภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำและหน้าที่ของคำ ในประโยค ระดับภาษา ประเภทของประโยค และประโยคที่มีส่วนขยาย

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

- 1.5.1 วิธีสตอรีไลน์ (Storyline Method) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีการผูกเรื่องให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องตามลำดับเหตุการณ์ หรือเรียกว่าเป็นการกำหนดเส้นทางเดินเรื่อง โดยใช้คำถามหลักเป็นตัวนำสู่การให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อให้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ในแต่ละเรื่องราวหรือแต่ละเหตุการณ์ ต้องมีองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ ฉาก ตัวละคร วิถีชีวิต และเหตุการณ์สำคัญ

1.5.2 วิธีการสอนแบบปกติ หมายถึง การสอนตามคู่มือครูที่ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี

- (1) ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนา ช้กถาม อภิปราช
- (2) ช้่นสอน ครูสอนตามเนื้อหาในบทเรียน โดยให้นักเรียนอ่านเรื่องในบทเรียน ทำแบบฝึกหัดท้ายบท มีการอภิปราช ช้กถามร่วมกันในช้่นเรียน
- (3) ช้่นสรุป เป็นการสรุปบทเรียนโดยครูหรือนักเรียน หรือ ทั้งครูและนักเรียน ร่วมกันสรุป

1.5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งครอบคลุมเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม และสาระการเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งครอบคลุมเนื้อหาหลักภาษาไทย เรื่องคำ และหน้าที่ของคำในประโยค ระดับภาษา ประเภทของประโยค และประโยคที่มีส่วนขยาย

1.5.4 เจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย หมายถึง ความรู้สึก และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบและกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์

1.5.5 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” อ.เมือง จ.ชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จังหวัดชลบุรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้การสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1. การเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์

- 2.1.1 ความหมายของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์
- 2.1.2 ความเป็นมาของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์
- 2.1.3 ลักษณะและองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์
- 2.1.4 รูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสตอรีไลน์
- 2.1.5 หลักการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์
- 2.1.6 บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์
- 2.1.7 ข้อควรพิจารณาในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์
- 2.1.8 ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์
- 2.1.9 ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์

2.2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 2.2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์
- 2.2.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.2.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3. เจตคติต่อการเรียนการสอน

- 2.3.1 ความหมายของเจตคติ
- 2.3.2 ลักษณะของเจตคติ
- 2.3.3 องค์ประกอบของเจตคติ
- 2.3.4 การวัดเจตคติ
- 2.3.5 การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ

2.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.4.1 งานวิจัยภายในประเทศ
- 2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1. การเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline method)

2.1.1 ความหมายของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์

นักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ (Storyline method) ไว้ดังนี้

เบลล์และไฟฟิลด์ (Bell and Fified,1998: 5-6)¹ ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยวิธีสตอรีไลน์ตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีที่ว่าด้วย ความรู้ที่มีความซับซ้อนและมีหลายขั้นตอน ดังนั้นการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากความรู้เดิมของผู้เรียนส่วนหนึ่ง และประสบการณ์ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่โดยผ่านการปฏิบัติด้วยตนเองส่วนหนึ่ง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จึงเป็นการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่บูรณาการประสบการณ์ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การจินตนาการ การตัดสินใจ ตลอดจนการทำงานร่วมกัน ภายใต้แนวทางการดำเนินเรื่องที่ต่อเนื่องกัน โดยใช้ศิลปะเป็นสื่อ ทั้งนี้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง

เครสเวล (Creswell,1997: 5) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ว่า เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเป็นการบูรณาการหลักสูตรเข้าด้วยกันและฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาและการทำงานกลุ่มร่วมกัน

เลทเชิร์ต (Letschert,1997: 6) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ว่า เป็นการใช้เรื่องราวผนวกเข้ากับเนื้อหาวิชาได้อย่างมีความหมาย สัมพันธ์กับชีวิตจริงซึ่งเรื่องราวเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดมโนทัศน์และทักษะต่างๆ เกิดจินตนาการ โดยผ่านการเล่าเรื่องอย่างเป็นลำดับขั้นตอนเชื่อมโยงเรื่องสัมพันธ์กัน ประจวบเหมาะเชื่อมตามเรื่องที่กำหนดในบริบทของจุดมุ่งหมายที่กำหนด

ลิปกา (Lipka,1997: 12) ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามสภาพจริง ที่มีการดำเนินเรื่องให้มีความต่อเนื่อง

¹ เบลล์ เป็นผู้คิดค้นวิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ โดยเขียนเอกสารงานนี้ขึ้นมาเพื่อใช้ประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง Storyline Approach ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 3 – 5 มิถุนายน 2541 (1998) : ผศ.ดร.วัลย์ พานิช เป็นผู้ให้ข้อมูล เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2548

ประจักษ์เชือก โดยมีคำถามหลักเป็นตัวเชื่อม เน้นการใช้กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษา ปฏิบัติ และคิดอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดระดับสูงและได้ฝึกการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

สมิทและวอลเลอร์กา(Smith and Vallergera,1997: 1-2) ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ว่า เป็นนวัตกรรมของรูปแบบวิธีการสอน ที่มีการบูรณาการหลักสูตร โดยมีส่วนสำคัญของเรื่องประกอบด้วยฉาก ตัวละคร การดำเนินเรื่อง และเหตุการณ์ที่ต้องแก้ไข ซึ่งเป็นการอธิบายถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันที่พบเห็นในห้องเรียน โดยมีส่วนสัมพันธ์กับหลักสูตร และมีคำถามหลักเป็นตัวนำไปสู่การเกิดกิจกรรมที่หลากหลายและเป็นอิสระ

ซีโมน (Simons,1997: 4) กล่าวถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบวิธีสตอรีไลน์ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตามประสบการณ์ของตนเองทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง ซึ่งการให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมทุกอย่างด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น และเกิดการเรียนรู้อย่างมาก

วลัย พานิช (2542:1-2) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่บูรณาการความรู้และประสบการณ์เข้าด้วยกัน โดยมาจากคำว่า story และ line ซึ่งหมายถึงเส้นทางเดินเรื่อง หรือ แนวของเรื่องที่เป็นการดำเนินเรื่องที่เรียงติดต่อกันเป็นลำดับประจักษ์เชือก ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ของการจัดการศึกษา เป็นการบูรณาการทั้งหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในสตอรีไลน์ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยผู้สอนได้จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายให้ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านการตั้งคำถามหลัก (key questions)

อรัญญ์ มูลคำ และคณะ(2542: 34-35) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ว่า เป็นนวัตกรรมการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในหลายประเทศของทวีปยุโรป โดยมีลักษณะการนำวิธีการเรียนรู้หลายๆ แบบมารวมกัน อาทิเช่น การบูรณาการ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวเพื่อเชื่อมโยงออกไปสู่วิถีชีวิตจริง การค้นคว้าหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนที่สามารถยืดหยุ่นเวลาและจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ที่นักวิชาการได้ให้ไว้ สรุปได้ว่าการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ เป็นวิธีการสอนที่บูรณาการประสบการณ์ การคิดวิเคราะห์ จินตนาการ ตลอดจนการทำงานร่วมกันของผู้เรียน โดยมีการผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์ หรือเรียกว่าการกำหนดเส้นทางเดินเรื่อง และใช้คำถามหลักในการดำเนินเรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมอย่างหลากหลายและสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

2.1.2 ความเป็นมาของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีดังนี้

ฮาร์คเนส (Harkness, 1996 อ้างใน อรรถย มูลคำ, 2542: 36) กล่าวถึง ความเป็นมาของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ ไว้ว่า

จากสถานการณ์การปฏิรูปทางการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป ในช่วงปลายทศวรรษ 1980 พบว่า คณิตผลการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่กลุ่มประเทศซีกโลกตะวันออก โดยเฉพาะญี่ปุ่นมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุผลดังกล่าว รัฐบาลของสหราชอาณาจักร(ประเทศอังกฤษ) จึงได้กำหนดนโยบายปฏิรูปทางการศึกษาขึ้น เพื่อปรับปรุงระบบการศึกษาของชาติในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ โดยนำระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษามาใช้ ซึ่งส่งผลให้ระบบการศึกษาของชาติได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษสมัยใหม่ และการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ที่ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน วิธีการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ เป็นวิธีที่ได้รับการคิดค้นและพัฒนาในช่วงระยะดังกล่าว โดย สตีฟ เบลล์ (Steve Bell) และ แซลลี่ ฮาร์คเนส (Salli Harkness) เรียกได้ว่าท่านทั้งสองเป็นผู้คิดค้นการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ (The Origination of the Scottish Storyline method) บุคคลทั้งสองได้ร่วมกันพัฒนาวิธีสอนนี้กับเพื่อนร่วมงานอีกท่านคือ เฟรด เรนเดล (Fred Rendell) ซึ่งทำการสอนอยู่ที่ Inservice Department ในสถาบันการศึกษา Jordanhill College of Education เมืองกลาสโกว์ สกอตแลนด์ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบดังกล่าวนี้โดยนักการศึกษาชาวสกอต ทำให้สตอรีไลน์ได้ชื่อว่าเป็น Scottish method ได้อีกชื่อหนึ่ง วิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ เป็นวิธีสอนที่ได้รับความนิยมและแพร่หลายในหลายประเทศในทวีปยุโรปและสหรัฐอเมริกา

การพัฒนาการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ในประเทศไทยนั้น วลัย พานิช (2545: 6-7) กล่าวไว้ คือ การนำวิธีสตอรีไลน์ มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น เริ่มมาจากการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับการเรียน

การสอนหลักสูตรภาษา ศิลปะ และสังคมศึกษา และเมื่อ Professor Steve Bell มาเป็นวิทยากรให้กับศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาและโลกศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 3-5 มิถุนายน 2541 นั้น ได้แสดงความเห็นไว้ว่า “วิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์เหมาะสำหรับเด็กระดับประถมศึกษามากกว่าเด็กระดับมัธยมศึกษา” ต่อมาการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ได้พัฒนารูปแบบวิธีการสอนจนสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการฝึกอบรมในทุกระดับชั้น ดังเช่น งานวิจัยของธาริณี วิทยานิเวศ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” และงานวิจัยของจำลอง ไชยยา (2545) ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำโดยวิธีสตอรี่ไลน์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน” หรืองานวิจัยของกันยารัตน์ ยังมี (2546) ที่ทำการวิจัยเรื่อง “ผลของการสอนวิชาศิลปะที่บ้านโดยวิธีสตอรี่ไลน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏ” จากงานวิจัยที่ยกตัวอย่างมานี้ แสดงว่าการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์นำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกระดับ มีการบูรณาการหลักสูตร และเนื้อหาตามความเหมาะสม ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป การสอนแบบสตอรี่ไลน์เป็นวิธีการสอนที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในทวีปยุโรป สำหรับประเทศไทยนั้นได้รับวิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์มาโดยตรงจากผู้ที่เป็ต้นคิดวิธีนี้ได้เดินทางมาให้การฝึกอบรมแก่นักการศึกษาไทย ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จึงปรากฏงานวิจัยที่มีอย่างต่อเนื่องกันมาทุกระดับชั้นการศึกษากล่าวคือ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา อาจกล่าวได้ว่าเป็นวิธีการสอนที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีเจตคติที่ดี รับผิดชอบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในสังคมปัจจุบันได้ดี

2.1.3 ลักษณะและองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์

ลักษณะและองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ มีดังต่อไปนี้
วลัย พานิช, (2545: 21-23) กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของสตอรี่ไลน์ ดังนี้

การสร้างเรื่องในสตอรี่ไลน์นั้น เป็นการดำเนินเรื่องหรือผูกเรื่องที่มีความต่อเนื่อง ประคองเส้นเชือก โดยมีคำถามหลัก (Key question) เป็นตัวเชื่อม การดำเนินเรื่องหรือเปิดประเด็น

ในการดำเนินเรื่อง องค์ประกอบสำคัญของเรื่องที่จะทำให้เกิดเป็นสตอรี่ไลน์ได้นั้น ต้องมี

4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การจัดฉาก (Setting the scene) เป็นการระบุเวลา สถานที่ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ
2. มีตัวละคร (Character) ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับฉากหรือเหตุการณ์ในข้อ 1
3. การดำเนินชีวิต (A way of life) เป็นการดำเนินชีวิตหรือเป็นเรื่องราวของตัวละครในข้อ 2
4. มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น หรือมีปัญหาที่ต้องแก้ไข (Events, incidents, or real problems to be solved)

องค์ประกอบสำคัญ ทั้ง 4 ข้อ สามารถเขียนแผนผังได้ดังนี้

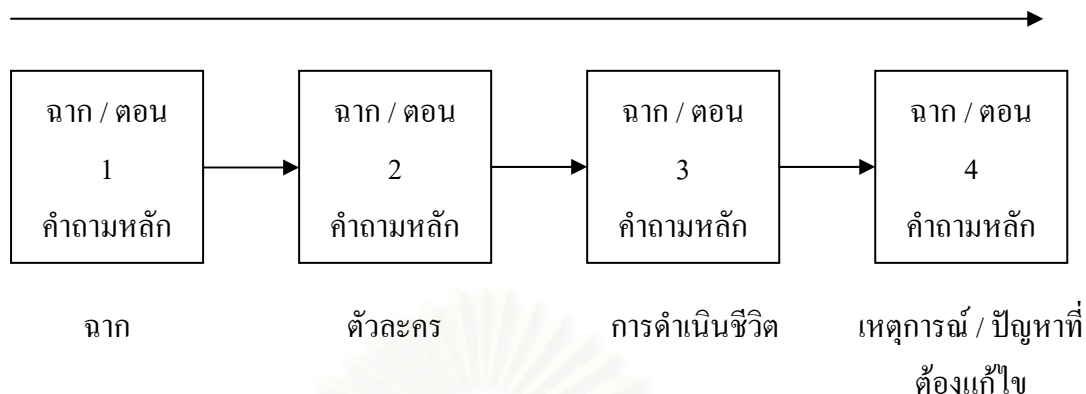
แผนผังที่แสดงองค์ประกอบสำคัญของ Storyline

ที่มา : วลัย พานิช (2545)

องค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนจะเชื่อมโยงด้วยการใช้คำถามหลัก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ดังแผนภูมิ

แผนภูมิเส้นทางเดินเรื่อง

แผนภูมิที่ได้ดัดแปลงจากแนวคิดของ Mr.Ian Barr (อ้างใน Steve Bell, 1998)

จากแผนภูมิ จะเห็นได้ว่า คำถามหลักนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินเรื่อง คำถามหลัก ควรมีลักษณะ ดังที่ เบลล์และไฟฟิลด์ (Bell and Fifield, 1998:4-5) กล่าวไว้ดังนี้

1. มีลักษณะเปิดกว้างให้มีคำตอบที่หลากหลาย
2. กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดสำคัญของหัวข้อ หรือ โครงเรื่องนั้น ๆ
3. กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดขั้นสูง ไม่ว่าจะเป็นการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจาร์ญาณ หรือการคิดแก้ปัญหา นอกจากนี้คำถามหลักยังควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรมเพื่อแสวงหาคำตอบนั้น ๆ ด้วยตนเอง
4. กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นสนใจที่จะลงมือปฏิบัติ เสาะแสวงหาความรู้ตลอดจนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยผ่านกระบวนการกลุ่ม
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ได้แสดงทักษะหรือประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เขามีอยู่

จากองค์ประกอบสำคัญของสตอรี่ไลน์ทั้ง 4 คือ มีฉาก มีตัวละคร การดำเนินชีวิต และมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น หรือมีปัญหาที่ต้องแก้ไข อาจจะวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อให้การสร้างสตอรี่ไลน์ได้ง่ายขึ้น ดังที่ วลัย พานิช (2545: 23) กล่าวไว้ดังนี้

1. ผู้สอนขึ้นต้นคำถามว่า เกิดเรื่องราวที่ไหน คือ ฉาก เป็นตัวเปิดเรื่องให้ผู้เรียนได้ทราบว่าเขากำลังจะมีประสบการณ์ใหม่เกิดขึ้น ถือเป็นารเริ่มเข้าสู่บทเรียนหรือเปิดตัวเรื่องในฉากจะเป็นการระบุสถานที่ เวลา สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ
2. เมื่อมีฉากแล้วก็ต้องมีคนหรือสัตว์หรือสิ่งใด ๆ มาเกี่ยวข้องกับด้วย นั่นคือคำถามว่ามีใครบ้าง ตัวละครจะทำให้ฉากหรือเหตุการณ์นั้น ๆ มีความสมจริง (Realistic) มากขึ้น

3. เมื่อมีตัวละครเกิดขึ้นก็ต้องมีคำถามว่าตัวละครเหล่านั้นทำอะไร คือการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นเรื่องราวของตัวละครว่าได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง

4. เพื่อให้สตอรี่ไลน์มีจุดที่น่าสนใจก็ต้องมีคำถามว่ามีอะไรที่สำคัญ ที่เกิดขึ้นกับตัวละครบ้าง คือการมีเหตุการณ์เกิดขึ้นอาจเป็นได้ทั้งด้านดีหรือไม่ดี หรือมีปัญหาที่ต้องแก้ไขซึ่งองค์ประกอบนี้เปรียบเสมือนจุดสรุปของเรื่องราวทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบที่ 1 และ 2 ผู้สอนอาจสลับขั้นตอนกันก็ได้ เช่น เริ่มจากตัวละครเป็นการเปิดตัวและตามด้วยสถานที่ที่ตัวละครนั้นเกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อนั้นเป็นขั้นตอนในการทำกิจกรรมของผู้เรียนได้เช่นกัน

กล่าวโดยสรุป การเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ จะเป็นการผูกเรื่อง (Episode) ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์ โดยมีการตั้งคำถามหลัก (key question) เป็นตัวเชื่อมการดำเนินกิจกรรม ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยเน้นทักษะการคิดและการปฏิบัติควบคู่กันไป ผู้สอนจำเป็นต้องมีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาอันจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

ลักษณะของการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2544) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์ ดังนี้

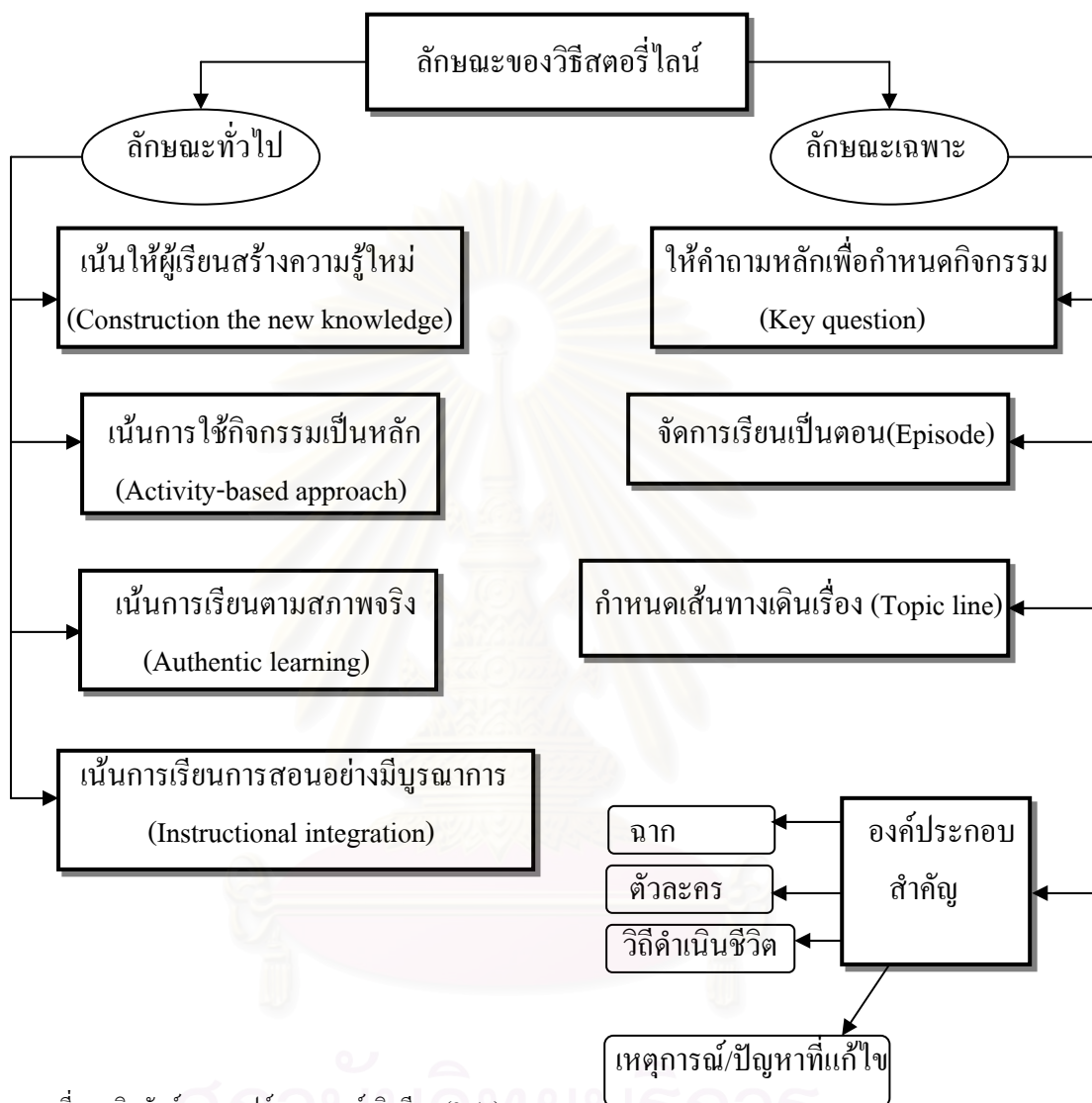
1. เป็นการสอนอย่างมีบูรณาการ (Instructional integration) คือนำวิชาต่าง ๆ เข้ามาสอดแทรกในการสอนโดยผู้สอนกำหนดเรื่อง (Theme) แล้วเลือกเรื่องที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันกับหัวเรื่องเป็นการประสานสัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ

2. เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง (Construction the new knowledge) มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระและแสดงถึงกระบวนการได้มาซึ่งความรู้ เป็นการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ เจตคติ และด้านทักษะ

3. เน้นการใช้กิจกรรมเป็นหลัก (Activity-based approach) ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมอย่างมีชีวิตชีวา ได้แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์กันเพื่อเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ซึ่งผู้เรียนได้พบความรู้ด้วยตนเอง สามารถวิเคราะห์ อภิปราย เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้จากกิจกรรมไปสู่การนำไปใช้ในชีวิต

4. เป็นการเรียนตามสภาพจริง (Authentic learning) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ตามสภาพจริงกับเรื่องที่เรียน การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะต้องใช้กระบวนการคิดระดับสูง เช่น กระบวนการคิดไตร่ตรอง คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ คิดสร้างใหม่

นอกจากนี้ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2545) ได้นำเสนอผังมโนทัศน์ ลักษณะของการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ ดังนี้

จะเห็นได้ว่าลักษณะที่สำคัญของสตอรีไลน์เป็นการจัดการเรียนการสอนอย่างบูรณาการ และเป็นการเรียนตามสภาพจริงที่มีการดำเนินเรื่องให้มีความต่อเนื่องกัน โดยมีคำถามหลักเป็นการดำเนินเรื่องให้สอดคล้องกับคำถามหลัก เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและคิดอย่างอิสระในทุกขั้นตอน ลักษณะที่สำคัญคือ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตามประสบการณ์ของตน และเป็นประสบการณ์จริงในชีวิตของผู้เรียน

ในการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ตามที่ เครสเวลล์ เบลล์ และ ไฟฟิลด์ (Creswell, Bell and Fifield, 1998: 4-5) เสนอไว้ ดังนี้

1. ฉาก (Setting the scene) เป็นการระบุเวลา สถานที่ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของเรื่องราว การกำหนดฉากจึงเป็นเหมือนกับการสร้างบรรยากาศ หรือการนำเข้าสู่เรื่องราวที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้

2. ตัวละคร (Character) ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาท มีส่วนร่วมอยู่ในเรื่องราวในฉากนั้นๆ ตัวละคร อาจเป็นคน สัตว์ พืช หรือสิ่งไม่มีชีวิต ที่สำคัญผู้เรียนจะต้องสร้างให้ตัวละครอยู่ในเรื่องที่เกิดขึ้นให้ได้

3. การดำเนินชีวิตของตัวละคร หรือวิถีชีวิต (A way of life) เป็นการดำเนินชีวิตของตัวละครซึ่งจะมีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันตามจินตนาการของผู้เรียนที่กำหนดขึ้น

4. มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น หรือมีปัญหาที่ต้องแก้ไข (Events, incidents, or real problems to be solved) มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นจะเป็นจุดหักเหและเป็นสีสันของเรื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดหาทางออกให้กับตัวละคร ซึ่งการตัดสินใจของผู้เรียนนี้ จะสะท้อนถึงแนวคิด ค่านิยม เจตคติ ตลอดจนทักษะในการแก้ปัญหา

กล่าวโดยสรุป การเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ จะเป็นการผูกเรื่อง (Episode) ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเรียงลำดับเหตุการณ์ โดยมีการตั้งคำถามหลัก (key question) เป็นตัวเชื่อมการดำเนินกิจกรรม ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยเน้นทักษะการคิดและการปฏิบัติควบคู่กันไป ผู้สอนจำเป็นต้องมีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสตอรีไลน์ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาอันจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

2.1.4 รูปแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสตอรีไลน์

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีนักการศึกษาไทย เช่น วลัย พานิช (2545) และอรทัย มูลคำและคณะ (2544) ได้ดัดแปลงแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนของไทย โดยแบ่งออกเป็นส่วนประกอบ 7 ส่วน ดังนี้

1. การดำเนินเรื่อง หรือการผูกเรื่องสตอรีไลน์ (Storyline Topic) ซึ่งระบุขั้นตอนของสตอรีไลน์ และเป็นตัวกำหนดฉาก (Episode)

2. คำถามหลัก (Key Question) เป็นคำถามที่ให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบ

3. กิจกรรม (Activities) เป็นกิจกรรมหลากหลายที่จะให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะหาคำถามหลัก

4. ลักษณะการจัดชั้นเรียน (Organization) เป็นการระบุข้อมูลว่าในการจัดกิจกรรมที่กล่าวไว้ในส่วนประกอบที่ 3 นั้นมีการจัดกลุ่มผู้เรียนอย่างไรบ้าง

5. สื่อการเรียนการสอน (Resource)เป็นการระบุสื่อที่ผู้สอนจะใช้ช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น แผนที่ สไลด์ เอกสารอ้างอิง หรือ โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

6. ผลงานของผู้เรียน (Outcomes) เป็นการระบุผลงานหรือผู้เรียนเป็นผลผลิต (End-Product) ของกิจกรรมในส่วนประกอบที่ 3

7. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการระบุแนวทางของผู้สอนในการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งต้องมีส่วนสัมพันธ์กับส่วนประกอบที่ 6

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สตอรี่ไลน์ที่กล่าวข้างต้น มาปรับและตัดแปลง เพื่อให้เข้าใจง่ายและสะดวกในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยตัดแปลงเพื่อสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย

การดำเนินเรื่อง (การผูกเรื่อง)	คำถามสำคัญ	จุดประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/อุปกรณ์	ผลงานนักเรียน	การประเมินผล

ลักษณะของวิธีการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์ มีลักษณะเด่นในด้านการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอน มีหลักการที่สำคัญดังที่เบลล์และไฟฟิลด์ (Bell and Fifield,1998: 8) และวลัย พานิช (2543 : 5) ได้นำเสนอไว้ ประมวลสรุปได้ดังนี้

1. เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เพราะสตอรี่ไลน์เน้นแนวคิดของ John Dewey ที่ว่าเด็กต้องมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ของตนเอง

2. เน้นการบูรณาการหลักสูตร องค์ความรู้ ทักษะการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้จากหลายสาขาซึ่งการบูรณาการนี้มีลักษณะเป็นการบูรณาการในรูปแบบสหวิทยาการ (interdisciplinary) เพราะในชีวิตประจำวันของคนในสังคมนั้นต้องใช้กระบวนการคิดหลากหลายจากหลายเนื้อหาสาระมาช่วยแก้ปัญหาจึงเป็นการฝึกทักษะแก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี

3. เน้นการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริงและการเสริมแรง เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ออนไลน์เน้นให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองในสถานที่ที่จะช่วยพัฒนาด้านสติปัญญา ทักษะและทัศนคติแก่นักเรียน นักเรียนที่เรียนด้วยวีดิทัศน์ออนไลน์นี้จะได้ประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งครูจะให้ความสำคัญในการทำงานนั้นและสิ่งนี้จะเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนได้ทำงานเพื่อให้นักเรียนรู้มีคุณค่าและมีความหมายต่อนักเรียน

4. เน้นการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม โดยส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพทางสังคมโดยร่วมทำกิจกรรมหลายรูปแบบ ลักษณะการเรียนนั้นมีตั้งแต่เรียนคนเดียว เรียนเป็นคู่ เรียนเป็นกลุ่มย่อยหรือร่วมเรียนทั้งชั้น จึงถือได้ว่าวีดิทัศน์ออนไลน์เป็นวิธีการส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์ทางหนึ่ง

5. เน้นการพัฒนานักเรียนตามศักยภาพในการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวีดิทัศน์ออนไลน์นั้นเป็นการบูรณาการ จึงมีหลากหลายรูปแบบที่มีความแตกต่างกันในเรื่องความยากง่าย นักเรียนทุกคนจะแสดงความสามารถของตนตามศักยภาพที่มีอยู่และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่ยากกว่าหรือเหนือกว่าที่มีในหลักสูตร

6. เน้นให้นักเรียนได้ใช้จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ตลอดจนมุ่งพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา

7. เน้นการตั้งคำถามหลักของครู เพราะการตั้งคำถามหลักเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ออนไลน์ และคำถามหลักจะเป็นตัวนำไปสู่กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการแสวงหาคำตอบจากคำถามหลักที่ครูกำหนดขึ้น และคำถามหลักยังเป็นตัวเชื่อมโยงการดำเนินเรื่องราวให้ต่อเนื่องกันเป็นลำดับภายในหัวเรื่องเดียวกัน

8. เน้นการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากห้องเรียนสู่ชุมชน และชีวิตจริงของนักเรียน โดยเน้นการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ สนุกสนาน มีชีวิตชีวา มีความสุขและตระหนักในคุณค่าของการเรียนรู้และเชื่อมการฝึกทักษะพื้นฐานเข้ากับการดำรงชีวิตจริง

2.1.5 หลักการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์

การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์มุ่งเน้นให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์, (2545:129-132) กล่าวถึง หลักการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความหมายเพื่อผู้เรียนจะสามารถจำได้ถาวร(Retention) ซึ่งการเรียนแบบนี้ต้องเริ่มต้นด้วยการทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน ซึ่งเป็นขั้นหนึ่งของการเรียนตามแนว Constructivism

2. ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม เป็นการพัฒนาทั้งตัวผู้เรียน

3. ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตามประสบการณ์ชีวิตของตน และเป็นประสบการณ์จริงในชีวิตของผู้เรียน

4. ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่าง ๆ ซ้ำแล้วซ้ำอีกโดยไม่มีกรอบเนื้อหา

5. ให้ผู้เรียนได้สร้างจินตนาการตามเรื่องที่กำหนด เป็นการเรียนรู้ด้านธรรมชาติ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง วิถีชีวิต ผสมผสานกันไป อันเป็นสภาพที่แท้จริง ของชีวิต

6. ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดระดับสูง เช่น คิดไตร่ตรอง คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ คิดแก้ปัญหา คิดริเริ่ม คิดสร้างสรรค์ คิดสร้างสิ่งใหม่ คิดวิจัย เป็นต้น

7. ให้ผู้เรียนได้ใช้การทำงานกลุ่มจนเป็นทักษะ โดยอาจเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ 2 คน 4 คน 6 คน รวมทั้งการทำงานในกลุ่มในห้องเรียน ซึ่งขึ้นกับลักษณะของกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ทั้งยังเป็นการพัฒนาให้เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์อีกด้วย

8. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวสู่สิ่งที่ไกลตัว เช่น เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเรา บ้านของเรา ครอบครัวเรา ชุมชนเรา ประเทศเราและประเทศเพื่อนบ้านเป็นไปตามระดับสติปัญญาของผู้เรียน

9. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างเป็นสุข สนุกสนาน เห็นคุณค่าของงานที่ทำ และงานที่นำไปเสนอต่อเพื่อน ต่อชุมชน ทำให้เกิดความตระหนักของสตอรีไลน์เกี่ยวกับการสอน

วลัย พานิช (2545: 18-20) ได้สรุปถึงหลักการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ ดังนี้

1. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ วิธีสตอรีไลน์ได้เน้นแนวคิด child – centered ของ John Dewey ที่ว่า ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ของตนเอง เน้นคุณค่าว่าผู้เรียนทุกคนมีประสบการณ์และทักษะเดิมของตนเอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้าง

ความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ของผู้เรียน โดยผู้เรียนแต่ละคน จะเป็นผู้แสวงหาติดตามการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เน้นการปฏิบัติและการเสริมแรง วิธีสตอรีไลน์ ถือว่าเป็น constructivist way of working นั่นคือ ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เน้นเรื่องการตัดสินใจและการแก้ปัญหา โดยวิธี Storyline เป็น active learning ซึ่งจะช่วยพัฒนาการด้านสติปัญญา ทักษะและทัศนคติแก่ผู้เรียน ผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์ จะได้ประสบการณ์การทำงานซึ่งผู้สอนให้ความสำคัญในการทำงานนั้นและสิ่งนี้จะเป็นการเสริมแรงให้ผู้เรียนได้ทำงานเพื่อให้อะไรการเรียนรู้มีคุณค่าและมีความหมาย

3. เน้นการเรียนการสอนที่เป็นบูรณาการ วิธีสตอรีไลน์ เป็นวิธีสอนแบบบูรณาการ เนื้อหาหลักสูตรและกระบวนการ โดยสามารถรวมวิชาสังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ สิ่งแวดล้อมและภาษา สอนรวมกันได้ภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน เพราะในชีวิตประจำวันนั้นคนในสังคมต้องใช้กระบวนการคิดหลากหลายจากหลายเนื้อหาสาระมาช่วยแก้ปัญหา จึงเป็นการฝึกทักษะแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

4. เน้นการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพในการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมในสตอรีไลน์ นั้นเป็นการบูรณาการ จึงมีหลากหลายรูปแบบที่มีความแตกต่างกันในเรื่องความยากง่าย ผู้เรียนทุกคนจะแสดงความสามารถของตนตามศักยภาพที่มีความแตกต่างกันได้

5. เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน วิธีสตอรีไลน์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาวุฒิภาวะทางสังคมโดยร่วมทำกิจกรรมหลายรูปแบบ ลักษณะการเรียนนั้นมีหลายแบบตั้งแต่เรียนคนเดียว เรียนเป็นคู่ เรียนเป็นกลุ่มย่อยหรือร่วมเรียนทั้งชั้น ทั้งนี้ในชีวิตจริงมีคนหลายคนในสังคมต่างก็ต้องช่วยกันทำงานเพื่อบรรลุจุดประสงค์ร่วมกัน ดังนั้นวิธีสตอรีไลน์ จึงเป็นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมที่พึงประสงค์ทางหนึ่ง

6. เน้นเรื่องการตั้งคำถามของผู้สอน การตั้งคำถามของผู้สอนจะเป็นหัวใจสำคัญของการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ เพราะคำถามจะเป็นตัวนำไปสู่กิจกรรมหลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นตัวเชื่อมโยงการดำเนินเรื่องให้ต่อเนื่องกันเป็นลำดับภายในหัวข้อเดียวกัน

วิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ดังที่ ชีร์ชัย ปุณณโชติ, (2542: 17-18) กล่าวไว้ดังนี้ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการหมายถึงการเชื่อมโยงวิชาหนึ่งเข้ากับวิชาอื่น ๆ เหตุผลที่สนับสนุนการเชื่อมโยงวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันมีดังนี้

1. สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ไม่ได้จำกัดว่าจะเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะในการแก้ปัญหาต่าง ๆ จำเป็นจะต้องใช้ความรู้และทักษะจากหลาย ๆ สาขาวิชามาร่วมกันแก้ปัญหาการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ ในลักษณะเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชา และความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นกับชีวิตจริง

2. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการจะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ เชื่อมโยงระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

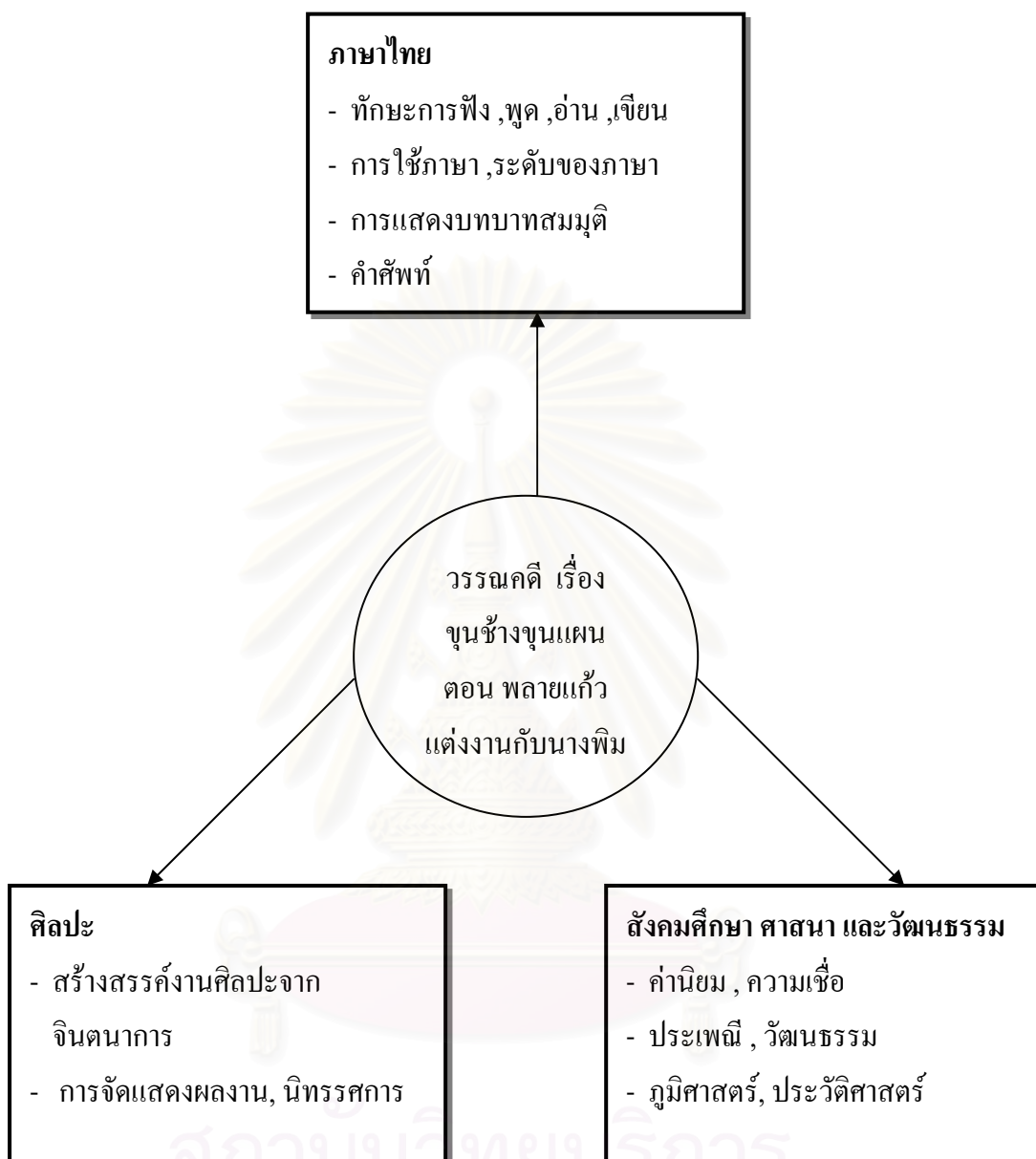
3. การสอนที่ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดจากหลาย ๆ สาขาวิชาเข้าด้วยกันมีประโยชน์หลายอย่างที่สำคัญที่สุดคือช่วยให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการจะช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริงได้ และในทางกลับกันก็จะสามารถเชื่อมโยงเรื่องของชีวิตจริงภายนอกห้องเรียนเข้ากับสิ่งที่เรียนได้ ทำให้เข้าใจว่าสิ่งที่ตนเรียนมีประโยชน์หรือนำไปใช้จริงได้

4. หลักสูตรและการเรียนการสอนแบบบูรณาการ มีประโยชน์ในการขจัดความซับซ้อนของเนื้อหาต่าง ๆ ในหลักสูตร

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าวิศตอริ์โลกมีแก่นที่สำคัญด้วยการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้ประสบการณ์ต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ซึ่งได้จากการลงมือทำกิจกรรมจึงทำให้ความรู้หรือข้อมูลต่างๆที่ได้มีความหมาย นั่นคือการให้การศึกษา (Education) ได้บรรลุจุดประสงค์อีกส่วนหนึ่ง ก็คือผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้

การสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชาเป็นการเชื่อมโยงหรือรวมศาสตร์ต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 วิชาขึ้นไปซึ่งอยู่ในหัวเรื่อง (Theme) เดียวกัน เป็นการเรียนรู้โดยใช้การเชื่อมโยงความรู้และทักษะระหว่างวิชาต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากขึ้นดังตัวอย่างการบูรณาการเรียนการสอนเรื่องเสถียรภาพของดิน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ซึ่งมีการบูรณาการวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน คือ วิชาภาษาไทย สังคมศึกษา และศิลปศึกษา ดังแสดงในแผนภูมิ

แผนภูมิ การบูรณาการจากเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

จากแผนภูมิ เป็นการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งกล่าวถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่มีการสร้างสรรค์งานศิลปะตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดทางศิลปะอย่างอิสระ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการจัดแสดงผลงานทางวิชาการหรือจัดนิทรรศการนำเสนอได้อย่างเต็มความสามารถ และกล่าวถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในเรื่องค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์

2.1.6 บทบาทผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์

การจัดการศึกษาในปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 9 กำหนดไว้ว่า การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย เช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

2.1.6.1 บทบาทของครู

ครูมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์นั้น อร์ทัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ (2544) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับบทบาทของครูไว้ สรุปได้ ดังนี้

1. บทบาทในฐานะการเป็นผู้เตรียม ได้แก่

1.1 เตรียมกรอบแนวความคิดของเรื่องที่จะสอน โดยเขียนเส้นทางเดินเรื่องและ กำหนดเรื่องเป็นตอน (Episode) จัดเรียงลำดับตอน โดยแต่ละหัวข้อเรื่องในแต่ละตอนได้จากการบูรณาการ

1.2 เตรียมคำถามสำคัญหรือคำถามหลัก เพื่อใช้กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติ

1.3 เตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า เช่น เอกสาร หนังสือ วีดิทัศน์ ตลอดจนเตรียมแหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นบุคคลและสถานที่

2. บทบาทในฐานะเป็นผู้อำนวยความสะดวกระหว่างการเรียนการสอน เช่น

2.1 เป็นผู้นำเสนอ (presenter) เช่น นำเสนอประเด็น ปัญหา เหตุการณ์ในเรื่องราวที่จะสอน

2.2 เป็นผู้สังเกต (observer) สังเกตขณะนักเรียนตอบคำถาม ปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งสังเกตพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของผู้เรียน

2.3 เป็นผู้ให้การกระตุ้น (motivator) กระตุ้นความสนใจผู้เรียนเพื่อให้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแท้จริง

2.4 เป็นผู้ให้การเสริมแรง (reinforcer) เพื่อให้เกิดความถี่ของพฤติกรรม การเรียน

- 2.5 เป็นผู้แนะนำ (director) โดยครูลดบทบาทการเป็นผู้สอนของตนเอง ไปเป็นผู้แนะนำและช่วยเหลือแทน
- 2.6 เป็นผู้จัดบรรยากาศ (atmosphere organizer) ให้บรรยากาศการเรียน การสอนดีทั้งด้านกายภาพ และด้านจิตสังคม เพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข
- 2.7 เป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ (reflector) ให้การวิพากษ์วิจารณ์ข้อดี ข้อบกพร่อง เพื่อให้พฤติกรรมคงอยู่หรือปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมการเรียน
- 2.8 เป็นผู้ประเมิน (evaluator) ควรมีการประเมินเป็นระยะ ๆ ประเมิน กระบวนการ (process) พฤติกรรมระหว่างหาความรู้ (performance) และประเมินผลงาน (product) ซึ่งอาจเป็นองค์ความรู้ หรือสิ่งประดิษฐ์
3. เน้นการบูรณาการระหว่างวิชา (integration) หรือ ผสมผสานระหว่างวิชาใน หลักสูตร (interdisciplinary) โดยนำวิชาต่าง ๆ มาสอดแทรก
4. เป็นแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้แหล่งหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนซักถาม ประเมิน เพื่อ ค้นคว้า หาความรู้
5. เป็นผู้เริ่มประเด็น ปัญหา เหตุการณ์ในเรื่องราวที่จะสอนและต้องจัดกิจกรรม เพื่อจบลงด้วยความตื่นเต้น และความพอใจทั้งผู้สอน ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และคนในชุมชน เป็นต้น
6. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและบุคคลอื่น ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ เรียนการสอน และให้บุคคลเหล่านั้น โดยเฉพาะผู้ปกครองได้รับทราบผลการเรียนรู้ของนักเรียน
7. ครูควรทำการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการเรียนการสอน แล้วนำผลไป ปรับปรุง หรือพัฒนา
8. จัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างหลากหลายเหมาะสม และสอดคล้อง กับสภาพท้องถิ่นและปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้โดยเริ่มจากสภาพ แวดล้อมใกล้ตัวที่สามารถสัมผัสได้ และเป็นเรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุด ดังนั้นในการ จัดกิจกรรมครูต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญ ดังนี้
- 8.1 เริ่มสอนจากสิ่งทีนักเรียนมีความรู้พื้นฐานมาก่อน
- 8.2 คำถามหลักจะต้องกระตุ้น และเชื่อมโยงการดำเนินเรื่องให้ต่อเนื่อง เป็นลำดับ ตั้งแต่ต้นจนจบ
- 8.3 การจัดกิจกรรมมีรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย
- 8.4 ครูใช้คำถามหลักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้สร้างแนวคิด มีโอกาส พิสูจน์แนวคิดหรือข้อค้นพบใหม่ ๆ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

8.5 ให้ความสำคัญในคุณค่าของงานหรือผลงานที่นักเรียนทำขึ้น เน้นความแตกต่างของนักเรียน

8.6 จัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน โดยจัดกลุ่มนักเรียนที่เหมาะสมกับกิจกรรมหรืองานที่กำหนด

8.7 ใช้เทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อช่วยเสริมประสิทธิภาพ และความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1.6.2 บทบาทของผู้เรียน

บทบาทของผู้เรียนมีความสำคัญมาก ซึ่งพิมพันธ์ุ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2544: 24) ได้กล่าวถึงบทบาทของนักเรียนในการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีดังนี้

1. เป็นผู้ศึกษาค้นคว้า ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกเรื่องตามที่คุณสอนกำหนด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้
2. ดำเนินการเรียนด้วยตนเอง เพื่อให้การเรียนสนุกสนาน ตื่นเต้น มีชีวิตชีวา และ ทำท่ายอยู่ตลอดเวลา
3. มีส่วนร่วมในการเรียนทั้งร่างกาย จิตใจ และ การคิดในทุกสถานการณ์ที่คุณสอนกำหนดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติเหมือนสถานการณ์ในชีวิตจริง
4. เรียนทั้งในห้องเรียน (class) และในสถานการณ์จริง (reality) เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม
5. ตอบคำถามหลัก หรือ คำถามสำคัญ (key questions) ที่ครูกำหนดจากประสบการณ์ของตนเองหรือประสบการณ์ในชีวิตจริง
6. มีความกระฉับกระเฉง ว่องไว ในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เช่น สามารถจำและทำตามคำแนะนำของครูได้เป็นอย่างดี
7. ทำงานด้วยความร่วมมือ ร่วมใจ อาจจะทำงานเดี่ยว เป็นคู่ เป็นกลุ่ม ได้ด้วยความเต็มใจ และด้วยเจตคติที่ดีต่อกัน
8. มีความสามารถในการสื่อสาร เช่น ฟัง พูด อ่าน เขียน มีทักษะทางสังคม รวมทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนในกลุ่ม เพื่อนในกลุ่มอื่น ๆ และกับครู
9. เป็นผู้มีความสามารถในการแก้ปัญหา คิดริเริ่มสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์
10. เป็นผู้สามารถสร้างความรู้(construct) ด้วยตนเอง และเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.1.6.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารการศึกษา นับว่าเป็นบุคคลที่สำคัญในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ให้ประสบความสำเร็จ ดังที่ อรรถชัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ (2544: 53) ได้เสนอไว้ ดังนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจหลักการของการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะรูปแบบวิธีสตอรี่ไลน์
2. ให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน การเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางตามที่ครูต้องการ สนใจและร้องขอมาให้ความรู้ตามควรแก่โอกาส
4. ส่งเสริม สนับสนุน จัดหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้ใช้ให้มีปริมาณเพียงพอ
5. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ความก้าวหน้าของผู้เรียน และการปฏิบัติงานของผู้สอน ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตลอดจนรายงานผลไปยังผู้เกี่ยวข้อง
6. สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ ตลอดจนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์งานที่เกิดขึ้น อย่างกว้างขวาง

2.1.6.4 บทบาทของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

บิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนนับว่าเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรี่ไลน์ ซึ่ง อรรถชัย มูลคำและสุวิทย์ มูลคำ (2544 : 54) ได้กล่าวถึงบทบาทของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองไว้ดังนี้

1. ศึกษาและปรับเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน
2. ศึกษาและทำความเข้าใจหลักการของการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะหลักการและวิธีการของวิธีสตอรี่ไลน์
3. ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุนการเรียนรู้ของบุตรธิดา
4. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีที่เกิดขึ้นในบ้าน
5. ให้ความรักและความอบอุ่น เอาใจใส่ในการสร้างนิสัยการเรียนรู้อย่างดี และการสร้างสุขนิสัยที่ดี
6. ร่วมมือกับทางโรงเรียนในการให้ข้อมูลและการประเมินนักเรียน
7. เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตแก่นักเรียน

2.1.6.5 บทบาทของหน่วยงาน สถาบัน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน

อรทัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ(2544 :54) ได้กล่าวถึงบทบาทของหน่วยงานสถาบัน องค์กรต่าง ๆ และชุมชนว่าต้องมีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือครูและโรงเรียนอย่างต่อเนื่องโดย ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือในด้านทรัพยากร แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ รวมทั้งการ เป็นวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญในการให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ ตามที่ทางโรงเรียนต้องการ

จากบทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรี่ไลน์ นั้น จะเห็นได้ว่า ทุกฝ่ายล้วนมีความสำคัญในการมีส่วนร่วม ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนทำให้ นักเรียนได้พัฒนาตนเองไปตามศักยภาพของตนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อีกด้วย

2.1.7 ข้อควรพิจารณาในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์

อรทัย มูลคำ และคณะ(2542: 39-40) กล่าวถึงการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดย วิธีสตอรี่ไลน์ ควรคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้ เพื่อให้การดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นไปด้วยดี และ ตรงตามจุดประสงค์

1. ผู้สอนควรพิจารณาสร้างหัวเรื่องขึ้นจากโครงสร้างหลักสูตร และควร กำหนดวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นหลัก โดยหัวเรื่องที่สร้างขึ้นต้องสามารถสัมพันธ์กับเรื่องอื่นได้อย่าง กว้างขวาง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในสิ่งที่เขาสนใจและ ต้องการเรียนรู้
2. แผนการสอนในแต่ละหัวเรื่องควรใช้เวลาไม่เกิน 1 ภาคการเรียน เพื่อมิให้ ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย และเกิดความสนุกในการค้นหาเรื่องใหม่ ๆ อยู่เสมอ
3. เน้นความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อความสำเร็จของรูปแบบการสอนในวิธี ดังกล่าว
4. การสร้างกิจกรรมทุกกิจกรรมต้องมีความหมาย โดยผู้เรียนให้ความสนใจ และเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัว เพื่อเชื่อมประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่เข้าด้วยกัน
5. ผู้สอนควร โยงกิจกรรมที่เกิดขึ้นกับการเดินเรื่องให้ต่อเนื่องกัน เพื่อความ สมบูรณ์ของวิธีการสอน
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงและพัฒนางานได้โดยตลอดเวลา
7. ควรให้ผู้เรียนสรุปความคิดรวบยอดทุกครั้งในแต่ละกิจกรรม และควรให้ โอกาสได้ชื่นชมผลงานร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอน และเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

8. การจัดสถานที่ในการทำกิจกรรม ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม และความ สะดวกในการใช้งาน

9. ในการทำกิจกรรม ควรเน้นให้ผู้เรียนทุกคนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้ เกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของชิ้นงานนั้น และนำมาสู่ความภูมิใจในการทำงานชิ้นนั้น

10. ควรใช้อุปกรณ์วัสดุที่มีในท้องถิ่น โดยประยุกต์จากสิ่งของเหลือใช้ เพื่อ เป็นการสร้างเสริมนิสัยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้เกิดแก่ผู้เรียน

11. แหล่งข้อมูลความรู้ ผู้สอนควรจัดเตรียมให้บริการแก่ผู้เรียน เพื่อความ สะดวกในการค้นหาข้อมูล และควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับสภาพปัญหาตามความจริง หรือมีละนั้นควรเชิญผู้รู้ หรือผู้ชำนาญการในเรื่องปัญหานั้น ๆ มาให้ความรู้เสริมกับผู้เรียน เพื่อทำ ให้การเรียนรู้ของผู้เรียนสมบูรณ์ครบถ้วนในด้านทฤษฎีและการนำไปปฏิบัติ

อรรถพล อนันตวรสกุล, (2545: 165-167) ได้เสนอวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีสตอรี่ไลน์ ดังนี้

1. การสร้างฉากและตัวละคร ฉากและตัวละครเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วย เชื่อมโยง “ผู้เรียน” กับ “เรื่องราว” ในสตอรี่ไลน์ เข้าด้วยกัน ครูผู้สอนสามารถใช้เทคนิคอื่น ๆ มา ช่วยให้ผู้เรียนสร้างฉากและตัวละคร นอกจากการวาดภาพ หรือนำเสนอเป็นตุ๊กตากระดาษ เช่น ให้ผู้เรียนสร้างตัวละครด้วยการทำหน้ากาก หุ่นมือ หรือทำโมเดลจำลองตัวละคร โดยใช้กระดาษ ม้วนเป็นกรวย ใช้ลูกปัดป้องกันศีรษะ และตกแต่งเพิ่มเติมตามความเหมาะสม ส่วนฉากของเรื่อง นั้นนอกจากการวาดภาพ หรือใช้ภาพปะติดจากเศษผ้า และเศษวัสดุ ก็อาจทำโดยจัดเป็นโมเดล จำลองรูปบ้านใช้กระดาษฟิวเจอร์บอร์ด 3 แผ่น ต่อกันเป็นฉากที่พับเก็บได้ เป็นต้น

2. การกำหนดวิถีการดำเนินชีวิตให้แก่ตัวละครเป็นอีกองค์ประกอบที่สำคัญ ช่วย ให้ผู้เรียนผูกพันกับตัวละครมากขึ้น สามารถทำได้หลายวิธีเช่นกัน เช่น การเขียนบันทึกประจำวัน (Diary) ของตัวละคร การสลับกันเล่าเรื่อง การจับคู่และสลับกันสัมภาษณ์ การแสดงบทบาท สมมุติ เป็นต้น

3. การกำหนดเหตุการณ์ ปัญหาที่ต้องแก้ไข เป็นองค์ประกอบที่สำคัญช่วยให้ เรื่องราวในสตอรี่ไลน์ มีความเข้มข้นชวนติดตาม คำถามหลักที่จะเปิดประเด็นเข้าสู่เหตุการณ์ ควรเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดและจินตนาการ อาจใช้วิธีระดมความคิด แต่งเป็น เรื่องราว เขียนเป็นบทละครสั้น ๆ หรือวาดออกมาเป็นการ์ตูนสั้น ๆ จุดที่สำคัญก็คือหลังจากการ คิดเหตุการณ์ต่าง ๆ แล้วจะต้องเชื่อมโยงกับการวิเคราะห์เหตุการณ์ปัญหานั้น และนำไปสู่การ กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการแก้ปัญหา บางสถานการณ์ปัญหาผู้เรียนอาจมีส่วนร่วมในการ

แก้ไขปัญหาได้ในชีวิตประจำวัน เช่น การกำหนดแนวทางในการประหยัดพลังงาน ประหยัดค่าใช้จ่ายของครอบครัว เป็นต้น

4. การเชื่อมโยงจินตนาการกับสภาพจริง เป็นประเด็นที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมสตอรีไลน์ มิได้เน้นแต่การใช้จินตนาการอยู่กับเรื่องราวที่แต่ง หรือสมมุติขึ้นเท่านั้น แต่ยังสามารถเชื่อมโยงกับสภาพจริงได้อีกด้วย

5. สถานการณ์ปัญหาบางอย่าง หรือแนวทางการแก้ปัญหาบางประการที่ผู้เรียนเสนอขึ้นมา อาจสามารถนำมาเป็นประเด็นสำหรับโครงการเพื่อการศึกษาเชิงลึกได้ เช่น ภาวะว่างงาน การหาอาชีพเสริมต่าง ๆ เป็นต้น

6. ในการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมสตอรีไลน์ เรื่องราวมักจะจบลงด้วยงานฉลองหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนทั้งชั้นเรียนสามารถนำประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาสรุปขยาย และเกิดความภาคภูมิใจกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้เรียนรู้ นอกจากจะเป็นการสรุปปิดท้ายเรื่องในสตอรีไลน์ แล้วยังนำมาใช้เป็นโอกาสให้เพื่อนนักเรียน ครูผู้สอนวิชาอื่น ๆ ผู้ปกครอง ร่วมฆมนิทรศการ ให้คำแนะนำ และร่วมประเมินผลได้อีกด้วย

สรุปในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์นั้น ผู้สอนต้องมีการเตรียมวางแผน กิจกรรมการเรียนการสอน จัดหาสถานที่ อุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมหรือวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น เพื่อความสะดวกในการเรียน โดยเน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีความคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

2.1.8 ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์

การเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์นั้น เป็นอีกวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบหนึ่งที่ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย และเป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการจึงส่งผลประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังที่ วัลย์ พานิช , (2543: 8) ได้นำเสนอไว้สรุปได้ดังนี้

1. วิธีสตอรีไลน์ เป็นการสอนที่ตอบสนองความต้องการ 4 ประการ ของนักเรียนที่เรียกว่า “The Four Universal Needs of Children ” ซึ่งเดวิด นาร์เรน แซกซ์ (David Narran Saxes : 1994) ได้กล่าวถึงความต้องการที่เป็นธรรมชาติของนักเรียนไว้ดังนี้

1.1 การสื่อสาร(communication) เด็กทุกคนต้องการการพูดคุยและการรับฟัง ดังนั้นวิธีสตอรีไลน์จึงเน้นการให้คำปรึกษาในการวางแผน นักเรียนต้องเสนอความคิดและรับฟังซึ่งกันและกัน

1.2 การสร้างหรือการลงมือทำด้วยตนเอง(building /construction) ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วเด็กทุกคนต้องการสร้างสิ่งต่าง ๆ ด้วยการใช้มือของตนเอง(love to make things with hands)หรือสร้างด้วยปัญญาของตน ดังนั้นในหลักการสตอรีไลน์นั้น การสร้างเป็นการใช้ความคิด

จินตนาการ การวางแผน จัดหาข้อมูล และสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง เป็นการผลิตงานที่ได้จากความสามารถโดยมิได้เน้นที่การจำข้อมูล

1.3 การคิดและการลงมือปฏิบัติ(thought and action) โดยธรรมชาติเด็กทุกคนรู้จักถามคำถาม และต้องการรับฟังคำตอบในสิ่งที่ตนอยากราบ สดอริ์ไลน์เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำ ได้คิดอย่างอิสระในทุกขั้นตอน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้ค้นพบ สืบค้น สร้างความท้าทายให้คิดสำรวจและสร้างจินตนาการ นักเรียนจึงได้ฝึกการตัดสินใจ จึงอาจสรุปว่าการสอนด้วยวิธีสดอริ์ไลน์เป็นวิธีที่สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้เกิดความคิด และฝึกปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้

1.3.1 การค้นพบ นักเรียนได้อยู่ในสถานการณ์การเรียนรู้ใหม่ จะทำให้มีการตีความ แสดงความคิดเห็น และทดลองพิสูจน์สิ่งต่าง ๆ

1.3.2 การสืบสอบ นักเรียนต้องหาคำตอบจากคำถามของครู ต้องแสวงหาความกระจ่าง หาข้อมูลและตรวจสอบข้อเท็จจริงนั้น ๆ

1.3.3 การสร้างจินตนาการ นักเรียนได้ใช้ความคิดของตนเองในการสร้างสรรค์เชิงศิลปะและการสร้างทางเลือกต่าง ๆ จากหลายมุมมอง

1.3.4 การแก้ปัญหา การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดจากการแก้ปัญหา ซึ่งนักเรียนได้วิเคราะห์และแสวงหาแนวทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา

1.3.5 การตัดสินใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีหลายทางเลือก และเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุดบนหลักฐานที่เชื่อถือได้

1.3.6 ความรับผิดชอบ นักเรียนจะต้องเป็นผู้ดำเนินการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นนักเรียนต้องรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่เพื่อทำให้การเรียนรู้ใหม่ได้เกิดขึ้น

1.4 ความต้องการให้ยอมรับว่าตนเองมีค่าสามารถแสดงความรู้สึกได้ (self-expression) โดยธรรมชาติเด็กทุกคนต้องการมีความรู้สึกว่าคุณค่าได้รับการยกย่องเกี่ยวกับงานหรือความคิดเห็นของตน ในสดอริ์ไลน์กิจกรรมทุกอย่างแสดงให้เห็นถึงการเห็นคุณค่าของนักเรียน นักเรียนได้สร้างงานและครูยอมรับในคุณค่าของงานนั้น

2. เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ โดยนักเรียนเป็นผู้ศึกษา คิดและปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้ที่ท้าทายความรู้ ความสามารถของนักเรียน นักเรียนได้เห็นผลงานของตนเอง ดังนั้นจึงเป็นการเรียนรู้ที่มีค่าของนักเรียน

3. นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งด้านสติปัญญาและการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ หรือการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หรือพัฒนากระบวนการ เช่น การแสวงหาความรู้ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน รวมทั้งการพัฒนาค่านิยมที่สอดคล้องไว้ในการสอนด้วยวิธีสดอริ์ไลน์ทั้งสิ้น

2.1.9 ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์

ข้อดีของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งจากการนำไปใช้ของกลุ่มนักการศึกษา พบข้อดีหลายประการ สรุปได้ ดังนี้ (อรรถพล อนันตวรสกุล, 2542 ; วลัย พานิช, 2543 ; Bell and Fifield, 1998; Lertschert, 1999)

1. เป็นกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทั้งการคิดและการปฏิบัติ
2. พัฒนานักเรียนในเชิงบูรณาการทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะโดยอาศัยองค์ความรู้ ทักษะการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้จากหลายสาขาวิชา
3. ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนได้เป็นอย่างดี นักเรียนได้แสดงศักยภาพของตนในการเรียนรู้อย่างเต็มที่
4. นักเรียนเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ให้ความสนใจในการเรียนรู้ เรียนรู้ด้วยความสุขและเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้
5. เป็นรูปแบบกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นสูง ครูสามารถผสมผสานกิจกรรมที่หลากหลายเข้าด้วยกัน รวมทั้งเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน
6. พัฒนาทักษะที่สำคัญของนักเรียนอันก่อให้เกิดศักยภาพในการเรียนรู้ เช่น ทักษะการคิด ทักษะทางสังคม ความรับผิดชอบ เป็นต้น
7. ก่อให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกันระหว่างครูกับนักเรียน
8. นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน มั่นใจในการทำงาน เชื่อมั่นในการคิดของตนเอง และกล้าแสดงออก

จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์ มีข้อดีหลายประการ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนการสอนที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ง่ายต่อการปฏิบัติ ให้ความสนุกสนานแก่ผู้เรียนและผู้สอน ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียน ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนเนื่องจากเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นมาเอง และสะดวกแก่การนำไปประยุกต์ใช้สำหรับบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในทุกระดับการศึกษา

ข้อจำกัดของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วีดิทัศน์

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ นอกจากจะมีข้อดีหลายประการแล้ว ธรรมดา อนันตวรสกุล(2542 : 8) ได้วิเคราะห์ข้อจำกัดของวีดิทัศน์ไว้ดังนี้

1. ข้อจำกัดในด้านเวลา เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วีดิทัศน์ ไลน์ควรดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง แต่ในสภาพความเป็นจริงของการเรียนในระบบโรงเรียนยังอยู่ในกรอบของเวลาตามที่กำหนดให้เป็นคาบ จึงทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดความต่อเนื่อง

2. ข้อจำกัดในด้านแหล่งข้อมูล วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ในการจัดกิจกรรม เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วีดิทัศน์เน้นให้นักเรียนค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ แต่ในสภาพปัจจุบันโรงเรียนบางแห่งยังไม่สามารถจัดแหล่งเรียนรู้ให้แก่ักเรียนได้ จึงทำให้นักเรียนไม่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งขัดกับหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวีดิทัศน์

ข้อจำกัดดังกล่าวนับเป็นตัวบ่งชี้อย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน ต้องร่วมกันพิจารณาเพื่อหาแนวทางในการทำให้ข้อจำกัดมีน้อยที่สุด เพื่อที่จะทำให้สามารถนำวีดิทัศน์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

2.1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กระบวนการเรียนการสอนด้วยวีดิทัศน์ เป็นวิธีการสอนที่พัฒนาผู้เรียนในด้านการบูรณาการทั้งทางด้านความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เป็นผลทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายไว้ดังนี้

2.2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สเปนซ์ และ เฮลมริทซ์ (Spence and Helmrithch, 1983:12) ได้ให้ความหมายของคำว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำกิจกรรมแต่ละบุคคลซึ่งจะสามารถประเมินได้จากผลการปฏิบัติของเขา โดยอาศัยเกณฑ์จากภายนอกหรือภายในเพื่อใช้ในการแข่งขันกับคนอื่น หรือใช้เป็นมาตรฐานในการประเมินความเป็นเลิศ

กู๊ด(Good,1973: 7) ให้ความหมายของคำว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายความว่า ผลของการสะสมความรู้ความสามารถในการเรียนทุกด้านเข้าไว้ด้วยกัน

ไอเซนช และ เมล (Eysench and Meil, 1972: 28) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้ เป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่งซึ่งอาจมาจากการทำงานที่ต้องอาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง

ภพ เลาห์ไพบูลย์ (2537: 295) ให้ความหมาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายความว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ จากที่ไม่เคยกระทำได้หรือกระทำได้น้อยก่อนที่จะมีการเรียนการสอน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

สมหวัง พิริยานูวัฒน์ (2537: 71) ให้ความหมายของคำว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายความว่า ผลที่เกิดจากการสอนหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งแสดงออกมา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

สรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถทางการเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้น เป็นการสะสมความรู้ที่เกิดขึ้นเมื่อจบกระบวนการจัดการเรียนการสอน เป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้จากการทดสอบด้วยวิธีต่าง ๆ

สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยนั้น สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544: 55) กล่าวไว้ ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์การเรียนภาษาไทย เป็นผลสำเร็จของการเรียนภาษาไทยของผู้เรียน และการสอนของครูผู้สอน เช่น ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ ผู้เรียนแต่ละคนจะประสบความสำเร็จในการอ่านจับใจความไม่เท่ากันแม้จะเรียนอยู่ในระดับชั้นเดียวกัน และมีสภาพแวดล้อมในการเรียนที่คล้ายกัน ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของผู้เรียนขึ้นอยู่กับความสามารถทางสมอง ความสนใจ และประสบการณ์ทางภาษาของผู้เรียน การรู้ผลสัมฤทธิ์การเรียนแต่ละทักษะจะช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนนำผลไปใช้พัฒนาการสอนและการเรียนให้ดีขึ้น

2.2.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การจัดการเรียนการสอนนั้น ผลสัมฤทธิ์เป็นเครื่องมือในการชี้วัดความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

กานเย่ (Gagné, 1970: 42-45) กล่าวถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ในกระบวนการเรียนรู้ใด ๆ มีองค์ประกอบหลัก 2 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านพันธุกรรม เป็นส่วนที่บุคคลได้รับปัจจัยทางชีววิทยาซึ่งมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่หลายองค์ประกอบด้วยกัน ซึ่งนักจิตวิทยาให้ความสนใจเป็นพิเศษ ได้แก่ สติปัญญา และความถนัด สติปัญญาเป็นความสามารถทางสมองที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปรับตัวสถานการณ์ใหม่และเป็นที่ยอมรับกันว่าสติปัญญาของคนได้รับการถ่ายทอดมาทางพันธุกรรม แต่ยังมีองค์ประกอบบางอย่างที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น ประสบการณ์เรียนรู้ และความสนใจ

2. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนที่บุคคลได้รับมาจากการเรียนรู้ สังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้เรียน ด้านบุคลิกภาพของครู ด้านอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษา

บลูม (Bloom, 1976: 167-176) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วยความถนัดและพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน

2. ด้านจิตพิสัย หมายถึง สภาพการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ได้แก่ความสนใจเจตคติต่อการเรียน การยอมรับ ความสามารถของบุคคล ซึ่งลักษณะเหล่านี้อาจเปลี่ยนแปลงหรือคงอยู่ได้

3. คุณภาพการสอนหมายถึง ผลที่ผู้เรียนจะได้รับผลสำเร็จในการเรียนรู้ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครูการแก้ไขข้อผิดพลาดและผลย้อนกลับของการกระทำ

คลอสแมร์ (Klausmeir, 1961: 29) กล่าวถึง องค์ประกอบที่เป็นตัวกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียน คุณลักษณะของครูผู้สอน คุณลักษณะ

ทางกายภาพ พฤติกรรมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน คุณลักษณะกับกลุ่ม และแรงผลักดันภายนอก และได้สรุปว่าคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุดในการอธิบายถึงประสิทธิผลทางการเรียน

ฮีตัน (Heaton, 1990 : 14-16) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ ไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางร่างกาย (Physical Factors) ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพทางร่างกาย ข้อบกพร่องทางร่างกาย และลักษณะท่าทาง
2. องค์ประกอบด้านความรัก (Love Factor) ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดา-มารดา ความสัมพันธ์ของบิดา-มารดากับบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างบุตร และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว
3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและการถ่ายทอดทางสังคม (Cultural and Socialization Factor) ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมเลี้ยงดู และฐานะเศรษฐกิจทางบ้าน เป็นต้น
4. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน (Peer Group Factor) ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ทั้งที่บ้านและทางโรงเรียน
5. องค์ประกอบทางการพัฒนาตนเอง (Self - Development Factor) ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ ทัศนคติของนักเรียนต่อการเรียน
6. องค์ประกอบด้านการปรับตัว (Self -Adjustment Factor) ได้แก่ การปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ เป็นต้น

ในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับใช้ในการตัดสินใจ พิจารณาความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลในการสนับสนุนหรือขัดแย้งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ได้แก่ ตัวผู้เรียนเอง และสิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอน

2.2.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ชาวาล แพร์ตกุล (2536: 10-12) ให้ความหมายการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การตรวจสอบความรู้ ทักษะและสมรรถภาพทางสมองด้านต่าง ๆ ที่นักเรียน ได้จากการอบรมสั่งสอนของครู ส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอบโดยให้นักเรียนเขียนตอบ ในกระดาษ การวัดผลชนิดนี้สำคัญมากในวงการศึกษ เพราะแบบวัดผลสัมฤทธิ์จะทำหน้าที่วัดผล

ว่านักเรียนเรียนรู้ ได้มากน้อยเพียงใด โดยแบบทดสอบชนิดนี้ต้องการวัดว่าครูได้ใช้เนื้อหาวิชา ไปกระตุ้นสมองนักเรียนในห้วงอกตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้มากน้อยเพียงใด โดยใช้ เครื่องมือที่เรียกว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement test) ซึ่งหมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัด ความรู้ความสามารถด้านวิชาการของนักเรียนในวิชาต่าง ๆ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher Made Test) เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้าง เพื่อใช้ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และความสามารถทางวิชาการของนักเรียน ตามเป้าหมายหรือ จุดประสงค์ที่ตั้งไว้ แบบทดสอบประเภทนี้ เมื่อใช้ทดสอบกับนักเรียนแล้วก็จะเก็บไว้ เมื่อสอบ ใหม่จึงสร้างขึ้นใหม่หรือนำของเก่ามาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง โดยไม่มีการวิเคราะห์ข้อสอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นด้วย กระบวนการสร้างแบบทดสอบ กล่าวคือต้องมีการนำไปทดลองใช้ แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการ ทางสถิติ เพื่อปรับปรุงให้ได้ข้อสอบที่มีคุณภาพดีมีมาตรฐาน

จะเห็นว่า แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นนั้นมีข้อดีคือ ครูสามารถวัดได้ตรงจุดมุ่งหมาย เพราะผู้สอนเป็นผู้ออกข้อสอบเอง ส่วนแบบทดสอบมาตรฐานมีข้อดีคือเป็นแบบทดสอบที่มีการ วิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ จึงน่าเชื่อถือได้

ส่วนการใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยนั้น สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มพรรษ์ (2538: 347) ได้กล่าวถึง การวัดผลและประเมินผลการสอนภาษาไทยว่า “การวัดและ ประเมินผลการสอนภาษาไทย ควรที่จะได้วัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางภาษาหลาย ๆ ด้าน เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ความคิด สร้างสรรค์ ทักษะ ทักษะคิด การใช้เหตุผล เป็นต้น”

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 95-96) ได้กล่าวถึง เกณฑ์การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนภาษาไทย โดยการอ้างหลักการของบลูม (Bloom) มาประยุกต์ใช้มีทั้งหมด 6 ชั้น คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ดังนี้

1. วัดความรู้-ความจำ คือ ความสามารถในการระลึกได้ถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยมี ประสบการณ์มาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2. วัดความเข้าใจ คือ ความสามารถในการแปลความ ตีความ และขยายความได้ คำถามประเภทนี้ควรเป็นข้อความใหม่ที่ครูกำหนดสถานการณ์ขึ้น

3. วัดการนำไปใช้ คือ ความสามารถที่จะนำเอาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้เรียนรู้มาไปแก้ปัญหา ในสถานการณ์ใหม่

4. วัดการวิเคราะห์ คือ ความสามารถในการบอกความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล การลำดับเหตุการณ์ในเรื่องการวิเคราะห์โวหารในการเขียน การวิเคราะห์วัตถุประสงค์หรือเจตนาของผู้เขียน

5. วัดการสังเคราะห์ คือ ความสามารถในการสรุปเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้น ๆ เป็นมโนทัศน์ คติ สำนวนสุภาษิต ตลอดจนคาดคะเนหรือทำนายผลที่คาดว่าจะเกิดตามมาจากเหตุการณ์ หรือการกระทำนั้นบนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่

6. วัดการประเมินค่า คือ การตัดสินคุณค่าของงานเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้านข้อคิด คุณค่า ทัศนะของผู้เขียน ความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ การกระทำของบุคคลหรือตัวละคร ตลอดจนการประเมินข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นนั้น ๆ

นอกจากนี้ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรษ์ (2538: 346) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการวัดผลประเมินผลการเรียนภาษาไทยไว้ดังนี้ เพื่อให้การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตรได้อย่างทั่วถึง ควรจะได้ออกข้อสอบเป็นแบบปรนัย (objective) และเป็นแบบเลือกตอบ (multiple choices) ซึ่งถ้าจะให้ดีควรเป็นแบบ 5 ตัวเลือก หรืออย่างน้อยก็เป็น 4 ตัวเลือก ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ครูถามได้มากขึ้น และการตรวจให้คะแนนก็ดำเนินไปได้โดยง่าย

2.3. เจตคติต่อการเรียนการสอน

2.3.1 ความหมายของเจตคติ

เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอนนั้น นักการศึกษาได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ดังนี้

คำว่า “เจตคติ” ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Attitude ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Aptus แปลว่า “การปรับเปลี่ยน การทำให้เหมาะสม”

มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “เจตคติ” ไว้ดังนี้ อนาสตาซี (Anastasi, 1990: 584) กล่าวว่า “เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อกลุ่มของสิ่งเร้าในทางชอบหรือไม่ชอบ เช่น เชื่อชาติ ขนบธรรมเนียม

ประเพณี หรือสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น เจตคตินี้ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง แต่สามารถอ้างอิงจากพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกทางภาษาและท่าทาง”

ฮอตเธอร์ซอล และคณะ (Hothersall and others, 1985:52) กล่าวว่าไว้โดยสรุปว่า เจตคติ คือ การเรียนรู้ แนวโน้ม ในการตอบสนอง ต่อบุคคล วัตถุ หรือสถานการณ์ ซึ่งอาจมีการตอบสนองทางบวกหรือทางลบ

เทอร์สโตน (Thurstone,1982:351) กล่าวว่า “เจตคติเป็นผลรวมทั้งหมดเกี่ยวกับความรู้สึกของมนุษย์ ความคิด ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งความคิดเป็นสัญลักษณ์ของเจตคติ หากต้องการวัดเจตคติ สามารถวัดโดยวัดความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เพราะเจตคติเป็นระดับความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกและลบที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด”

คริสแมน (Chrisman,1975:23) กล่าวว่า “เจตคติ คือ ความคงทนของการประเมินค่าทางอารมณ์ และจิตใจ”

ไทรแอนดิส (Triandis, 1971: 2) อธิบายว่า “เจตคติ มีความหมายที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ เจตคติ เป็นความพร้อมที่จะตอบสนอง และเป็นความสม่ำเสมอของบุคคลในการตอบสนองต่อบุคคลอื่นหรือต่อสภาพทางสังคม”

โรเคิช (Rokeach, 1970: 112) อธิบายว่า “เจตคติ เป็นการผสมผสาน หรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคล ในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนอง ในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ”

ซิมบาร์โด และ เอบเบเซน (Zimbardo and Ebbesen,1970:6) ให้ความหมายของ “เจตคติ” ไว้ว่า “เจตคติ หมายถึง ความพอใจและไม่พอใจ ความชอบหรือไม่ชอบที่มีต่อบุคคล กลุ่มสังคม สถานการณ์ วัตถุ หรือ แนวคิด และมีสถานการณ์ใด ๆ เกิดขึ้น บุคคลนั้นเพียงแต่มีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นโดยไม่ต้องมีส่วนร่วม ก็ได้ชื่อว่ามีเจตคติต่อสิ่งนั้น”

สุชีรา ภัทรายุตวรรัตน์ (2545: 143) กล่าวว่า “เจตคติเป็นการรวบรวมเกี่ยวกับความคิดเห็น (Opinion) ความเชื่อ (Beliefs) ความจริง (Fact) รวมทั้งความรู้สึก (Feeling)”

พร้อมพรรณ อุดมสิน (2544: 84) กล่าวว่าไว้โดยสรุปว่า เจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หลังจากที่มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่จะสนองต่อสิ่งเร้านั้นไปในทางใดทางหนึ่ง หรือลักษณะใดลักษณะหนึ่งในลักษณะของเจตคติทางบวก หรือเจตคติทางลบ หรือเจตคติที่เป็นกลาง

สุชา จันท์ธรม (2536: 242) ได้กล่าวโดยสรุปว่า เจตคติเป็นนามธรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ในชีวิตของบุคคล และเจตคติมีความสำคัญต่อการตอบสนองทางสังคมของบุคคลเป็นอย่างมาก ซึ่งเจตคติเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของบุคคล และบุคคลมีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในลักษณะที่แตกต่างออกไป

บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ (2531: 180) กล่าวว่า “เจตคติ เป็นกริยาทำที่รวม ๆ ของบุคคลที่เกิดจากความพร้อมหรือความโน้มเอียงของจิตใจ ซึ่งแสดงออกต่อสิ่งเร้าหนึ่ง ๆ เช่นต่อวัตถุสิ่งของ และสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม โดยแสดงออกมาในทางสนับสนุนซึ่งมีความรู้สึกเห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้น หรือในทางต่อต้านซึ่งมีความรู้สึกที่ไม่เห็นดีไม่เห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้น”

สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งของหรือบุคคล สถานการณ์ แล้วแสดงออกมาในรูปของความชอบ ฟังพอใจ หรือไม่ชอบ ไม่ฟังพอใจ และทำให้ ความรู้สึกนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้เป็นผลมาจากประสบการณ์ คือ สภาพการศึกษา สิ่งแวดล้อมเจตคติไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่สามารถอ้างอิงได้จากพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมที่แสดงออกหรือการตอบสนองออกมาเป็นถ้อยคำภาษาของบุคคลนั้น ๆ

2.3.2 ลักษณะของเจตคติ

ฮอตเธอร์ซอล และคณะ (Hothersall and others, 1985: 521) ได้กล่าวถึงลักษณะเจตคติสรุปได้ดังนี้

1. เจตคติเป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่ง
2. เจตคติเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา
3. เจตคติเป็นเรื่องเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือ

สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

แซก (Sax, 1980: 58) ได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติ ซึ่งสามารถสรุป ได้ดังนี้

1. เจตคติมีทิศทาง (Direction) เจตคติเป็นทางบวกและลบ คือ บุคคลที่มีเจตคติไปในทิศทางบวกแสดงว่ารู้สึกชอบสิ่งนั้น ๆ ส่วนบุคคลที่มีเจตคติไปในทางลบแสดงว่าไม่ชอบสิ่งนั้น
2. เจตคติมีความเข้มข้น (Intensity) เจตคติเป็นความรู้สึกต่อเนื้อเรื่องตั้งแต่บวกถึงลบ ก็จะมีตั้งแต่หรือลบน้อย ๆ จนถึงบวกหรือลบมาก ๆ
3. เจตคติมีการแพร่กระจาย(Pervasiveness) จากกลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งได้
4. เจตคติมีความคงเส้นคงวา (Consistency) เจตคติเปลี่ยนแปลงค่อนข้างยาก เนื่องจากเป็นความรู้สึกค่อนข้างคงที่มีลักษณะฝังแน่นตรึง ในแบบใดแบบหนึ่งนานพอสมควร

ซาแทน (Sartain, 1973: 108-109) กล่าวถึงลักษณะของเจตคติ ไว้ดังนี้

1. เจตคติเป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น คน สิ่งของ แม้กระทั่งสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ความมีเสรีภาพ หรือพระผู้เป็นเจ้า
2. เจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมมีทิศทาง คือ เจตคติที่เป็นไปในทางบวกหรือลบ และมีความเข้มข้นคือระดับความชอบหรือไม่ชอบมากน้อยแตกต่างกันออกไป
3. เจตคติเป็นความโน้มเอียงในการแสดงออกของบุคคลในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สรุปได้ว่า ลักษณะเจตคติเป็นความรู้สึกที่แสดงออก และแสดงความคิดเห็นของบุคคล ที่เกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งเจตคตินี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้เนื่องจากอิทธิพลสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้

2.3.3 องค์ประกอบของเจตคติ

ไทรแอนดิส (Triandis, 1971: 2-3) กล่าวว่า เจตคติมียองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางปัญญา (Cognitive Component) คือ การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ เพื่อประเมินค่าสิ่งเร้าเหล่านั้น
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) คือ สภาพอารมณ์ซึ่งเป็นผลจากการรับรู้ ถ้าบุคคลมีการรับรู้ในทางที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลนั้นจะมีความรู้สึกยอมรับหรือปฏิเสธต่อสิ่งเหล่านั้น
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม(Behavioral Component) คือ ความรู้สึกโน้มเอียงที่จะกระทำซึ่งจะอยู่ในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ

กานเย่ (Gagné, 1985 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสิ, 2534: 77-78) ได้กล่าวถึง เจตคติไว้ ดังนี้ เจตคติเป็นสภาวะทางจิตใจซึ่งเป็นคุณลักษณะภายในของบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกแนวทางการแสดงออกเป็นพฤติกรรมของแต่ละบุคคล กานเย่ มีความเชื่อว่าเจตคติมีองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกในทางบวกหรือลบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นลักษณะอาการที่บุคคลแสดงออก อันเป็นผลเนื่องมาจากความรู้และความรู้สึกต่อสิ่งนั้น
3. องค์ประกอบทางปัญญา (Cognitive Component) เป็นความรู้ที่ครอบคลุมถึงความรู้เกี่ยวกับความคาดหวังทางสังคม ผลตอบแทนที่จะได้รับและผลที่ตามมาจากการกระทำที่แสดงออก

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์(2544: 58) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบ 3 ประการของเจตคติ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น เพื่อเป็นเหตุผลที่จะสรุปความ และรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินค่าสิ่งเร้านั้น ๆ
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์ (Affective component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึก หรืออารมณ์ของบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า ต่างเป็นผลต่อเนื่องมาจากที่บุคคลประเมินค่าสิ่งเร้านั้นแล้วพบว่า พอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ ดีหรือเลว
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component)เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อม หรือความโน้มเอียงที่บุคคลประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้า ในทิศทางที่สนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ หรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้รับจากการประเมินค่าให้สอดคล้องกับความรู้สึกที่มีอยู่

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของเจตคติ จะเห็นว่า เจตคติมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านปัญญา องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้มีความสัมพันธ์กัน เพราะเมื่อมีความรู้ความคิดหรือความเชื่อแล้วก็จะทำให้เกิดความรู้สึกเกิดอารมณ์ จึงส่งผลให้เกิดการแสดงออกทางด้านพฤติกรรม การที่จะศึกษาเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้นั้น สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แต่ละบุคคลแสดงออก ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยวิธีการในการวัดเจตคติที่ถูกต้องและครอบคลุมองค์ประกอบของเจตคติในทุกด้าน มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงการวัดเจตคติ ดังต่อไปนี้

1.3.4 การวัดเจตคติ

การวัดเจตคตินั้น สามารถวัดได้ ดังที่ สุชีรา ภัทรายุตวรรรณ (2545: 145) ได้กล่าวไว้ว่า เจตคติสามารถวัดได้ ด้วยวิธีการ ต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation) การสังเกตเป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แล้วนำข้อมูลที่สังเกตนั้น ไปอนุมานว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นเป็นอย่างไร

2. การรายงานตนเอง(Self-report) เป็นวิธีการศึกษาเจตคติของบุคคล โดยให้บุคคลนั้นเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นออกมา โดยให้รายงานออกมาในลักษณะ รู้สึก ชอบ-ไม่ชอบ เห็นว่าดี-ไม่ดี สิ่ง que แสดงออกมานี้จะกำหนดเป็นค่าคะแนนเจตคติได้ เช่น วิธีการศึกษาของ เฮอร์สโตน (Thurstone) ลิเคิร์ก (Likert) ออสกู๊ด (Osgood) กัตแมน(Guttman)ฟิชเบิน(Fishbein) เป็นต้น

วรรณดี แสงประทีปทอง, (2536: 58-62) อธิบายว่าการวัดเจตคติอาจใช้วิธีการ 6 วิธีสรุปได้ดังนี้

1. วิธีการสังเกต คือ การเฝ้ามองและจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีแบบแผน
2. วิธีการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เป็นการถามให้ตอบด้วยปากเปล่า ผู้สัมภาษณ์อาจจดบันทึกคำตอบ หรืออัดเสียงคำตอบไว้แล้วนำมาวิเคราะห์ภายหลัง
3. วิธีการใช้มาตรวัด คือ การใช้เครื่องมือ ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยระเบียบวิธีที่มีการวิจัยกันมาแล้วมาใช้วัดเจตคติ
4. วิธีสะท้อนภาพ เป็นการเก็บข้อมูลทางอ้อม เช่น การให้เล่าเรื่องจากภาพที่เห็น
5. วิธีการวัดร่องรอยความรู้สึกหรือร่องรอยของการกระทำ เช่น รอยมือ รอยเท้า รอยทางเดินในสนาม เป็นต้น
6. วิธีการวัดทางสรีระ วิธีนี้เป็นการใช้เครื่องมือไฟฟ้า หรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย

นอกจากการวัดเจตคติดังกล่าวมาแล้ว อาจจะสังเกตจากพฤติกรรมที่แต่ละบุคคลแสดงออก เช่น การแสดงกริยาท่าทีหรือความรู้สึกต่อสิ่งเร้า ดังที่บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ (2531:180-181) ได้กล่าวถึงการวัดเจตคติ ไว้ดังนี้

1. เนื้อหา (Content) การวัดเจตคติต้องมีสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้บุคคลแสดงกริยาท่าทีออกมา สิ่งเร้าโดยทั่วไปได้แก่เนื้อหาที่ต้องการวัด เช่น ต้องการวัดเจตคติต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับ

ชีวิตครอบครัวของคุณคน เนื้อหาที่เป็นสิ่งเร้าในที่นี้คือ สถานการณ์การตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว

2. ทิศทาง (Direction) การวัดเจตคติโดยทั่วไป จะกำหนดทิศทางเป็นเส้นตรง และต่อเนื่องกันในลักษณะเป็นซ้ายขวา หรือบวกลบ กล่าวคือ เริ่มจากเห็นด้วยอย่างยิ่ง และลดความเห็นด้วยลงเรื่อย ๆ จนถึงมีความรู้สึกเฉย ๆ และลดต่อไปเป็นไม่เห็นด้วยจนไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ลักษณะของการเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอยู่เป็นเส้นตรงเดียวกัน และต่อเนื่องกัน

3. ความเข้ม (Intensity) คือกริยาทำที่หรือความรู้สึกที่แสดงออกมาต่อสิ่งเร้าที่มีปริมาณมากน้อยแตกต่างกัน ถ้ามีความเข้มสูงไม่ว่าไปในทิศทางใดก็ตามจะมีความรู้สึกหรือกริยาทำที่รุนแรงมากกว่าที่มีความเข้มเป็นกลาง

สรุปได้ว่า การวัดเจตคติเป็นการศึกษาเพื่อดูว่า บุคคลนั้นมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีวิธีการวัดคือ การถามโดยตรง การสังเกตพฤติกรรมแล้วนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์ว่า บุคคลนั้น ๆ มีเจตคติอย่างไร โดยการใช้แบบทดสอบวัดเจตคติโดยตรง หรือการเก็บข้อมูลทางอ้อม และการใช้เครื่องมืออื่น ๆ ซึ่งในการวัดแต่ละครั้งจะต้องมีสิ่งเร้าเป็นตัวกระตุ้น มีการกำหนดทิศทางและความเข้มของเจตคติด้วย

ประโยชน์ของการวัดเจตคติ ดวงเดือน พันธมนาวิน (2531 อ้างถึงในวันดี สรุภิสัก, 2543: 46) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดเจตคติ ซึ่งสามารถสรุป ได้ดังนี้

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องด้วยเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ย่อมเป็นเครื่องแสดงว่า บุคคลนั้นมีความรู้สึกด้านดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ กับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด เจตคติของบุคคล จึงเป็นเครื่องทำนายว่า บุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใด ดังนั้น การทราบเจตคติของบุคคล ช่วยให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลนั้นได้ ซึ่งอาจไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตาม

2. การวัดเพื่อหาทางป้องกัน ทั้งนี้ในโลกเสรีนั้น การที่บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดอย่างใรนั้น เป็นสิทธิของบุคคลนั้น แต่การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ย่อมจะเป็นไปได้ เมื่อเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน

3. วัดเพื่อหาทางแก้ไข บุคคลสามารถมีเจตคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แตกต่างกันไป แต่ในบางเรื่องมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความคิดเห็นและเจตคติที่สอดคล้องกัน

4. วัดเพื่อเข้าใจสาเหตุและผล กล่าวคือ เจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ นั้น อาจจะมีสาเหตุทั้งสาเหตุภายในและอาจเป็นผลกระทบบจากสาเหตุภายนอก และเจตคติของบุคคล อาจเป็นเครื่องกรองหรือ

เครื่องหันเหอิทธิพลของสาเหตุภายนอก ที่มีต่อการกระทำของบุคคลในบางกรณี อาจจำเป็นต้องวัด เจตคติของบุคคลต่าง ๆ ต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

สรุปได้ว่า เจตคติช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคล ช่วยให้หาทางป้องกันหรือแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากมีเจตคติที่ไม่สอดคล้องกัน และเข้าใจถึงสาเหตุ และผลของเจตคติได้

2.3.5 การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ

การวัดเจตคติจะต้องกระทำอย่างมีหลักการ ดังนักวิชาการได้กล่าวถึงไว้ ดังนี้

นันแนลลี่ (Nunnally,1972 อ้างถึงใน อังคณา ทองดี, 2543:19-20) ได้กล่าวโดยสรุปว่า การวัดเจตคติต่อสิ่งเร้าสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การสังเกตพฤติกรรมโดยตรง (Observation) เป็นการสังเกตการแสดงออกของ บุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างเป็นธรรมชาติ

2. การถามโดยตรง (Direct Questioning or self-report) เป็นการรวบรวมข้อมูล โดยการถามตอบ เพื่อให้บุคคลรายงานเจตคติส่วนตัวของตนเอง

3. การวัดเจตคติทางอ้อมโดยวิธี Projective techniques เป็นวิธีวัดเจตคติโดยให้ บุคคลสร้างจินตนาการจากภาพ โดยใช้ภาพเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นออกมาแล้ว สังเกตและวัดเจตคติของบุคคลนั้น

4. การใช้มาตรวัดเจตคติ (Attitude scale) เป็นวิธีที่พยายามขจัดปัญหาการแก่งตอบโดยมาตรวัดที่สร้างขึ้นประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับจุดหมายเจตคติ ที่ต้องการวัด หลายๆ ข้อ เพื่อเร้าให้ผู้ตอบแสดงการตอบสนองต่อข้อความนั้น ๆ

สุชีรา ภัทรายุทธวรรณ (2545: 152) ได้เสนอวิธีการสร้างข้อคำถามในการวัดเจตคติ ไว้ ดังนี้

1. สร้างข้อคำถามในเชิงความคิดเห็น ความเชื่อ ความรู้สึก ไม่ควรเป็นข้อคำถาม ที่เป็นข้อเท็จจริง และเป็นปัจจุบัน

2. ใช้ข้อความที่ชัดเจน ถามตรงประเด็น และหลีกเลี่ยงข้อความที่มีความหมายกำกวม

3. คำถามแต่ละข้อ ควรวัดเพียงประเด็นเดียว

4. ควรมีข้อคำถามทางบวก (Positive item) และทางลบ (Negative item) จำนวน เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน

5. ไม่ควรสร้างข้อความในรูปของความคิดเห็นที่เป็นกลางหรือรุนแรง เพราะจะทำให้ไม่ทราบความแปรปรวนในการวัด
6. กำหนดระดับ (Scale) ของการตอบสนอง ในแต่ละข้อความหรือตัวเลือกที่ให้ผู้ตอบ เลือกตอบ

บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ (2531: 182-183) ได้เสนอว่า การสร้างข้อความวัดเจตคติ ต้องมีหลักเกณฑ์ที่ควรคำนึงถึง สรุปได้ดังนี้

1. ต้องเป็นข้อความที่ได้แย้งได้ และแสดงออกในลักษณะที่เป็นความคิดเห็น ไม่ใช่ข้อเท็จจริง
2. ต้องมีความหมายที่สมบูรณ์และชี้ให้เห็นเจตคติอย่างเด่นชัดเพียงประเด็นเดียว
3. เป็นข้อความที่ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน ควรเขียนเป็นประโยคความเดียว
4. ข้อความควรจะสั้นกะทัดรัดและได้ใจความชัดเจน
5. แต่ละข้อความต้องมีความคิดหรือใจความเดียว
6. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ควรใช้ศัพท์เทคนิคทางวิชาการ
7. ต้องระมัดระวังการใช้คำคุณศัพท์หรือคำกริยาวิเศษณ์ เช่น คำว่า ทั้งหมด เสมอ ๆ ไม่เลย ไม่เคย เป็นครั้งคราว เป็นต้น คำพวกนี้จะทำให้ข้อความกำกวมไม่ชัดเจน
8. ไม่ควรใช้ประโยคปฏิเสธโดยเฉพาะประโยคปฏิเสธซ้อนปฏิเสธห้ามใช้เด็ดขาด

ในการวัดเจตคติไม่สามารถวัดโดยตรงได้ แต่วัดทางอ้อมได้จากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออก หรือจากการแสดงออกทางภาษา(verbal expression) ซึ่งวัดได้ในรูปของความเห็น(opinion) ในการวัดเจตคติจึงมักมีข้อตกลงเบื้องต้น 3 ประการ ดังที่ สุชีรา ภัทรายุทธวรรณ ,(2545: 24) สรุปไว้คือ

1. การศึกษาเจตคติเป็นการศึกษาความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวา หรืออย่างน้อยก็เป็นความคิดหรือความรู้สึกที่ไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง
 2. เจตคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง ฉะนั้นการวัดเจตคติจึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มที่บุคคลแสดงออกหรือประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนที่คงที่ ไม่ใช่การวัดพฤติกรรมโดยตรงของมนุษย์
 3. การศึกษาเจตคติของบุคคลนั้น ไม่ใช่เป็นการศึกษาแต่เฉพาะทิศทางเจตคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อย หรือความเข้มของเจตคตินั้น ๆ ด้วย
- จากแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการวัดเจตคติที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการวัดเจตคติสามารถทำได้โดยการสังเกตพฤติกรรม การสังเกต หรือการรายงานตนเองโดยใช้มาตรวัดเจตคติ

2.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ในประเทศ มีดังนี้
 กันยารัตน์ ยังมี (2546) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้านโดยวิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างประชากร คือนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนศิลปะพื้นบ้าน 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 31 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะพื้นบ้านของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนโดยวิธีสตอรีไลน์ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย สูงขึ้นหลังจากที่เรียนโดยวิธีสตอรีไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่เรียนโดยใช้วิธีสตอรีไลน์มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง และวิชาเรียน ตลอดจนเชื่อมโยงความรู้สู่การดำเนินชีวิตจริงได้

จำลอง ไชยยา (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำโดยวิธีสตอรีไลน์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกัวจันทร์ จังหวัดน่าน จำนวน 16 คนเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบทดสอบความรู้ แบบวัดเจตคติ แบบสอบถามความคิดเห็น แบบสังเกตการปฏิบัติ และแบบบันทึกประจำวัน ระยะเวลาที่ใช้โปรแกรม 12 สัปดาห์ ผลการวิจัยปรากฏว่า(1) หลังการทดลองใช้โปรแกรมนักเรียนมีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและสูงกว่าเกณฑ์การประเมินโปรแกรม คือ 75 % อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) หลังการทดลองใช้โปรแกรมนักเรียนมีคะแนนเจตคติในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและสูงกว่าเกณฑ์การประเมินโปรแกรม คือ 80 % อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ผลการทดสอบความรู้และวัดเจตคติในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำของนักเรียนก่อนการทดลองมีความคงที่และหลังการทดลองมีความคงทน(4) นักเรียนมีการปฏิบัติในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำในระหว่างการเข้าร่วมโปรแกรมทั้ง 4 ด้าน คือ การป้องกัน การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์ (5)นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมในด้านความเหมาะสมของสถานที่ และระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมอยู่ในระดับมาก (6) โปรแกรมที่สมบูรณ์มีองค์ประกอบ คือ หลักการของโปรแกรม วัตถุประสงค์ของโปรแกรม ลักษณะของโปรแกรม คุณสมบัติของผู้ใช้และกลุ่มเป้าหมาย เอกสารที่ใช้ในโปรแกรม ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน

จิรัชส์ บัวสุวรรณ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ ชุดการเรียนสตอรีไลน์กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน โรงเรียนโคกเจริญวิทยา จังหวัดลพบุรี แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน สอนโดยการใช้ชุดการเรียน สตอรีไลน์ และกลุ่มควบคุม 30 คน ได้รับการสอนแบบโครงการ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและแบบวัดเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนสตอรีไลน์ และนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนโดยการใช้ ชุดการเรียนสตอรีไลน์และนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการมีเจตคติต่อการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธาริณี วิทยานิเวศ (2542) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการเรียนการสอนด้วยวิธี สตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 36 คน ที่เรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์ กลุ่มควบคุม 36 คน ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน และแบบ สัมภาษณ์ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสตอรี ไลน์มีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ สูงกว่าร้อยละ 70 (2) นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสตอรีไลน์มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนใน ระดับมาก โดยนักเรียนที่เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงและระดับปานกลางมีความพึง พอใจต่อการเรียนการสอนในระดับมาก และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำมีความ พึงพอใจในระดับปานกลาง(3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ที่เรียนโดยวิธีสตอรีไลน์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนตามแบบปกติ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมนึก ปฏิปทานนท์ (2542) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการเรียนการสอนด้วยวิธี สตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลอง 38 คน เรียนแบบสตอรีไลน์ และกลุ่มควบคุม 36 คนที่เรียนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและแบบทดสอบ

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยวิธีสตอรีไลน์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนตามแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสตอรีไลน์มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ไม่แตกต่างจากนักเรียนกลุ่มที่เรียนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

มีการนำวิธีสตอรีไลน์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

บัตโซว์ (Butzow, 1991) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรีไลน์ และการเรียนการสอนโดยวิธีใช้ตำราที่มีต่อความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์ และการเรียนการสอนด้วยวิธีการใช้ตำราเรียนแบบเดิมที่มีต่อมนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 114 คน ที่เรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์และกลุ่มควบคุม 84 คน เรียนโดยใช้ตำรา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์และวิธีการใช้ตำราเรียนแบบเดิมมีมนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

เคลบ (Cleave, 1997) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้วิธีสตอรีไลน์ในการพัฒนาการแสดงบทบาทสมมุติ ผลการวิจัยพบว่า วิธีสตอรีไลน์สามารถนำไปใช้ในการแสดงบทบาทสมมุติได้เป็นอย่างดี โดยนักเรียนสามารถแสดงบทบาทสมมุติได้ดีขึ้นและยังช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาแก่นักเรียนได้ โดยผู้วิจัยได้เสนอไว้ว่าในการนำวิธีสตอรีไลน์มาใช้ในการแสดงนั้น จะต้องเน้นเรื่องราวที่น่าสนใจมีการดำเนินเรื่องที่เป็นเหตุเป็นผล มีผู้เข้ามาเกี่ยวข้องโดยเริ่มจาก 1 คน แล้วเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ และเรื่องที่สร้างขึ้นนั้นต้องมีจุดหักเหของเรื่องราวด้วย โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเต็มที่

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่ามีการนำวิธีสตอรีไลน์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายวิชา และเป็นวิธีการสอนที่ดีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทั้งยังค้นพบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรีไลน์ นอกจากจะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วยังทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้การสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

- 3.1 การศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3.2 การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่างประชากร
- 3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศึกษา เอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัยทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหลักการพื้นฐานและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ (Storyline method)
2. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คู่มือครู และหนังสือคู่มือประกอบการเรียนวิชาภาษาไทย เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง ชวนชวนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม และเนื้อหาหลักภาษาไทย เรื่องชนิดของคำและหน้าที่ของคำในประโยค ระดับของภาษา ประเภทของประโยค และประโยคที่มีส่วนขยาย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน
3. ศึกษาเอกสาร ตำรา และวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาไทย ด้วยวิธีสตอรีไลน์

3.2 การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 1 กระทรวงศึกษาธิการ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดย

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาภาษาไทย ท32101 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” อ.เมือง จ.ชลบุรี เป็นกลุ่มตัวอย่าง สาเหตุที่เลือกโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” อ.เมือง จ.ชลบุรี เนื่องจากเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวน 62 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 2,495 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 1,198 คน นักเรียนหญิง 1,287 คน นักเรียนโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” เป็นนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ และองค์ประกอบต่างๆ ไม่แตกต่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาอื่นๆ ของจังหวัดชลบุรี อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของการวิจัย โดยให้การอนุเคราะห์เป็นอย่างดี คณะครูอาจารย์ให้การสนับสนุน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยนำคะแนนสอบวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14 ห้องเรียน ปีการศึกษา 2547 มาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เลือกห้องที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใกล้เคียงกันมากที่สุดมาจำนวน 2 ห้อง ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) แล้วนำคะแนนทั้ง 2 ห้อง มาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิต เท่ากับ 21.91 และ 21.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.46 และ 4.96 ตามลำดับ จึงนำค่ามัชฌิมเลขคณิตของทั้งสองห้อง ไปทดสอบค่าที (t-test) ได้ค่าที เท่ากับ 0.59 ค่าที จากการคำนวณ มีค่าน้อยกว่าค่าที จากตาราง ($t = 1.645$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากนั้น จึงจับสลากให้นักเรียนห้องหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง มีจำนวน 47 คน เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ และนักเรียนอีกห้องหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม มีจำนวน 47 คน เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 3 การเรียนรู้อาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และขอบข่ายของเนื้อหาวิชาภาษาไทย

1.2 ศึกษารายละเอียดเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ซึ่งใช้เป็นแกนในการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ และเนื้อหาหลักภาษา เรื่องชนิดของคำและหน้าที่ของคำในประโยค ระดับภาษา ประเภทของประโยค และประโยคที่มีส่วนขยาย จากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยทักษะสัมพันธ์ เล่มที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และคู่มือครู

1.3 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทย จากเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม และเนื้อหา หลักภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ และหน้าที่ของคำในประโยค ระดับภาษา ประเภทของประโยคและประโยคที่มีส่วนขยาย แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสม ในการที่จะนำไปสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ จากนั้นนำแบบทดสอบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบพิจารณาความตรงตามเนื้อหา ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษาและข้อคำถาม แล้วนำมาปรับแก้ไข ให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้แนะนำอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

1.4 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 16 แผน เป็นแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลอง จำนวน 8 แผน และกลุ่มควบคุม จำนวน 8 แผน แต่ละแผนใช้เวลาสอน 2 คาบ คาบละ 50 นาที ผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้ง 2 กลุ่ม โดยสอนแต่ละกลุ่ม สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 8 สัปดาห์ กลุ่มทดลองได้รับการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนภาษาไทยโดยการสอนแบบปกติ มีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยแบบสตอรี่ไลน์ โดยกำหนดเส้นทางเดินเรื่อง คำถามหลัก กิจกรรมการเรียนการสอน แบ่งเป็นตอนๆ โดยมีการกำหนดหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ ฉาก ตัวละคร วิธีชีวิต ปัญหาหรือเหตุการณ์ และแนวทางในการแก้ไข ดังต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความเป็นมาและแหล่งกำเนิด (ฉาก) (2 คาบ)
ของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน
และสาระการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สมาชิกในครอบครัวของ (ตัวละคร)(2 คาบ)
 พลายแก้ว (ขุนแผน) นางพิม ขุนช้าง
 และการขับเสภา พร้อมทั้งการแต่งกลอนสุภาพ
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ลักษณะที่อยู่อาศัยของทั้ง 3 (วิถีชีวิต) (2 คาบ)
 ครอบครัวและเนื้อหาเรื่องคำ
 และหน้าที่ของคำในภาษาไทย
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การดำเนินชีวิต (วิถีชีวิต) (2 คาบ)
 ของตัวละครเอกทั้ง 3
 และเนื้อหาเรื่องระดับของภาษา
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง พลายแก้วคู่ขนานนางพิม (วิถีชีวิต) (2 คาบ)
 และเรื่องการจำแนกชนิดของประโยค
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง พลายแก้วแต่งงาน (วิถีชีวิต) (2 คาบ)
 กับนางพิม
 และเรื่องประโยคที่มีส่วนขยาย
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ขุนช้างขุนแผน (ปัญหา,เหตุการณ์และ (ปัญหา,เหตุการณ์และ
 ยุคปฏิรูปการศึกษา การแก้ไข)(2 คาบ)
 และการอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การอนุรักษ์ประเพณี (ปัญหา,เหตุการณ์และ (ปัญหา,เหตุการณ์และ
 และวัฒนธรรมไทย การแก้ไข)(2 คาบ)
 พร้อมทั้งจัดนิทรรศการ

1.4.2 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม ด้วยวิธีการสอนแบบปกติที่ประกอบ ด้วย 3 ขั้นตอน คือ
 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการสนทนา ชักถาม อภิปราย เพื่อเร้าความสนใจของนักเรียน
 ขั้นสอน ครูสอนตามเนื้อหาในบทเรียน โดยให้นักเรียนอ่านจากเรื่องขุนช้างขุนแผน
 ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม จากหนังสือทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 ค้นหาความหมายของศัพท์
 จับใจความสำคัญ ทำแบบฝึกหัดจากใบงาน และอภิปรายชักถามร่วมกัน
 ขั้นสรุป เป็นการสรุปบทเรียน โดยครูหรือนักเรียน หรือทั้งครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยด้วยวิธีการสอนแบบปกติ เรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม มีรายละเอียด ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติผู้แต่งและที่มาของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน พร้อมทั้งย่อเรื่องและเล่าเรื่อง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การขับเสภาในเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน และการแต่งกลอนสุภาพ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ลักษณะเรือนไทยในเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน และการจำแนกชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การดำเนินชีวิตจากเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน และการจำแนกระดับของภาษาที่ใช้กับบุคคลต่าง ๆ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ประเพณีการสู่ขอจากเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน และการจำแนกชนิดของประโยค

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม และประโยคที่มีส่วนขยาย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ขุนช้างขุนแผนยุคปฏิรูปการศึกษา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง คุณค่าและข้อคิดที่ได้จากเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน และอภิปรายการอนุรักษ์ประเพณี ในยุควิกฤตวัฒนธรรม

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจพิจารณาในด้านความตรงตามจุดประสงค์ ตลอดจนด้านความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาตรงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปรับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสตอรี่ไลน์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ข้อที่ 4

จาก นักเรียนสามารถเล่าเรื่องสถานที่ตามทีกล่าวถึงจากเนื้อเรื่องในจังหวัดสุพรรณบุรีได้ เป็น นักเรียนสามารถบรรยายและนำสถานที่ตามทีกล่าวถึงจากเนื้อเรื่องที่ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรีในปัจจุบันได้

2. ปรับสำนวนภาษาไทย ในแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ที่ 2 จาก นักเรียนสามารถเขียนแผนผังกลอนสุภาพได้
เป็น นักเรียนสามารถบอกฉันทลักษณ์ของการแต่งกลอนสุภาพได้
3. เพิ่มเติมคำศัพท์สำนวนที่ใช้ในการดูข้อในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ลงในแถบข้อความ ให้นักเรียนได้ศึกษาให้ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้นำคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสร็จสมบูรณ์ ชุดละ 1 แผน ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชลบุรี"สุขบท" ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อดูความเหมาะสมในเรื่องการจัดกิจกรรมและเวลา พบว่ามีความเหมาะสมดีแล้ว จึงนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างประชากร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) ที่มีเนื้อหาจากเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิมเป็นแกน และสาระการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่อง คำและหน้าที่ของคำในประโยค ระดับภาษา ประเภทของประโยคและประโยคที่มีส่วนขยาย รวมทั้งเนื้อหาสาระการเรียนรู้การใช้ภาษาไทยเกี่ยวกับการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูดซึ่งเป็นการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งแบบทดสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ เป็นการวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนตามหลักการของบลูม (Bloom อ้างถึงในสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2537: 95) ซึ่งครอบคลุมด้านความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า ดังนี้

ตัวอย่าง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

1. เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เป็นพระราชนิพนธ์ในพระมหากษัตริย์พระองค์ใด
 - ก. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
 - ข. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

- ค. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ง. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

(วัดความรู้-ความจำ)

2. คำว่า“ ชั้นหมาก ” มีความสำคัญอย่างไร

- ก. เป็นของถวายพระในพิธีแต่งงาน
- ข. เป็นของรับรองแขกในพิธีแต่งงาน
- ค. เป็นของไหว้ที่เจ้าบ่าวมอบแก่ผู้ใหญ่ของเจ้าสาว
- ง. เป็นของไหว้ญาติผู้ใหญ่ที่ล่องลับไปของเจ้าสาว

(วัดความเข้าใจ)

3. ความในข้อต่อไปนี้เป็นธรรมเนียมเกี่ยวกับการแต่งงานในสมัยกรุงศรีอยุธยา
จงพิจารณาว่าในสมัยปัจจุบัน ธรรมเนียมใดที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

- ก. ชั้นหมากเอกเลือกเอาที่รูปสวย นุ่งยกห่มผวยจับผิวหน้า
- ข. ว่าคู่เชิญให้ไปด้วยกัน วานทันมาเป็นเพื่อนบ่าวคู่
- ค. แถมพกยกของมาเลี้ยงดู ครั้นกินอยู่อึดมิขมขมัน
- ง. นอนหออรถ้วนกำหนดวัน แสนกระสันถึงเจ้าพิมพิลาไลย

(วัดการนำไปใช้)

4. ข้อความต่อไปนี้ ข้อใดมีคำสันธานเชื่อมความแบบขัดแย้งกัน

- ก. ถึงยากจนอย่างไรก็ไม่ว่า แต่พำซัดหลังมาจะยกให้
- ข. ถึงเงินทองเป็นของพ่อแม่ให้ ไม่รู้รักษาไว้ก็ฉิบหาย
- ค. เมื่อเป็นเศรษฐีเทศน์มัทรีได้ เพราะเจาะจับใจดีขยัน
- ง. เมื่อปีกลายคุณยายเป็นเจ้ากัณฑ์ วันนั้นเจ้าพิมพิงยังชอบใจ

(วัดการวิเคราะห์)

5. คำกลอนในข้อใด แสดงถึงธรรมเนียมการต้อนรับแขกของคนไทยในสมัย
กรุงศรีอยุธยาได้ดีที่สุด

- ก. จิงชวนกันนั่งกินรินสุรา เมามายพุดจากันอิงไป
- ข. แล้วเอาเสื่อสาตมาลาดปู หมากพลูใส่เขียนขมิขมัน
- ค. กินอ้อมแล้วพลันทันที เอาของที่แถมพกยกออกมา
- ง. ศรีประจันแกเรียกบ่าวข้า ให้ยกสำรับมาตั้งคาวหวาน

(วัดการสังเคราะห์)

6. ข้อใดสะท้อนให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา

- ก. ไม่เที่ยงแท้จริงจึงสังขาราน้อยหนึ่งก็จะพากันตายไป
 ข. พลายแก้วก็เสกจี๊ผึ่งให้ ด้วยหัวใจกรณีศศิขัยน
 ค. ให้ขุดหลุมระดับซึกปีกเสาหมอ เอาเครื่องเรือนมารอไว้ที่นั่น
 ง. บอกแขกปลุกเรือนเพื่อนผู้ชาย มายังบ้านท่านยายศรีประจัน
 (วัดการประเมินคำ)

ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ทั้งหมด 60 ข้อ (รายละเอียด ตารางกำหนดแผนผังการสร้างแบบทดสอบ ในภาคผนวก ง) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ คือ ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกให้ 0 คะแนน

2.1.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวลวง พฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้องทางด้านภาษา เพื่อขอข้อเสนอแนะในการนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.1.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และพฤติกรรมที่ต้องการวัด ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความถูกต้องของภาษา ความเหมาะสมของตัวเลือก ตัวลวง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปรับคำถามข้อ 13 : เมื่อเป็นนครที่เทศน์มัทรีได้ หมายความว่าอย่างไร
 เป็น : เมื่อเป็นนครที่เทศน์มัทรีได้ คำว่า เทศน์มัทรี หมายความว่าอย่างไร
2. ปรับคำถามข้อ 39 : ทำไม พลายแก้วเสกจี๊ผึ่งให้เจ้าแก้ว
 เป็น : พลายแก้วเสกจี๊ผึ่งให้เจ้าแก้ว เพื่ออะไร
3. ปรับคำตอบข้อ 58 : ข้อ ง. ประโยคความเดียว
 เป็น : ง. ไม่เป็นประโยค
4. ปรับการพิมพ์ให้อ่านง่ายขึ้นจากเดิมที่เรียงตัวเลือกเป็นแนวนาน แล้วแก้ไขเป็นแนวตั้ง

2.1.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและพิจารณาอีกครั้ง แล้วจึงนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 100 คน ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนชลบุรี“สุขบท” จ.ชลบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร แล้วนำมาตรวจนับคะแนน โดยให้ 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูก และ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่าหนึ่งตัวเลือก จากนั้นวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรคูเคอร์ริชาร์ดสัน 20 (KR-20) กำหนดค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ .60 ขึ้นไป แล้วจึงคำนวณหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ การวิเคราะห์ข้อสอบนี้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ EVANA 401 (ภคนันต์ ทองคำ: 2544) คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ ได้แก่ข้อสอบที่มีความยากง่ายระหว่าง .20-.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ส่วนข้อสอบข้อที่มีค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยปรับข้อคำถามและตัวเลือกให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น นำแบบทดสอบที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสม และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนชลบุรี“สุขบท” ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร แล้ววิเคราะห์ข้อสอบโดยหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .85 ค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง .28-.78 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง .29-.72 ผู้วิจัยได้ข้อสอบตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป ดังรายละเอียด ดังนี้

ค่าความยากง่ายระหว่าง .28-.78

.61 - .78	จำนวน	28	ข้อ
.41 - .60	จำนวน	20	ข้อ
.20 - .40	จำนวน	12	ข้อ
.00 - .19	จำนวน	-	ข้อ

ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง .29-.72

.61 - .78	จำนวน	15	ข้อ
.41 - .60	จำนวน	28	ข้อ
.20 - .40	จำนวน	17	ข้อ
.00 - .19	จำนวน	-	ข้อ

2.2 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ เป็นแบบวัดเจตคติโดยให้ครอบคลุมเนื้อหา ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล และประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ ลักษณะการวัด เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย จำนวน 15 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยข้อความเชิงนิมิตาน (Positive) จำนวน 10 ข้อ

และข้อความเชิงนิเสธ (Negative) จำนวน 5 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอน 5 ข้อ การประเมินผล 5 ข้อ และประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับ 5 ข้อ

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดเจตคติ ดังนี้

1. ข้อความเชิงนิมมาน (Positive) กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ถ้าเลือกตอบ ในระดับ มาก ให้ 3 คะแนน
 ในระดับ ปานกลาง ให้ 2 คะแนน
 ในระดับ น้อย ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความเชิงนิเสธ (Negative) กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ถ้าเลือกตอบ ในระดับ มาก ให้ 1 คะแนน
 ในระดับ ปานกลาง ให้ 2 คะแนน
 ในระดับ น้อย ให้ 3 คะแนน

กำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนน ดังนี้

1. ข้อความเชิงนิมมาน (Positive)

2.50 – 3.00 หมายความว่า แสดงความเห็นด้วย ในระดับมาก
 1.50 – 2.49 หมายความว่า แสดงความเห็นด้วย ในระดับปานกลาง
 1.00 – 1.49 หมายความว่า แสดงความเห็นด้วย ในระดับน้อย

2. ข้อความเชิงนิเสธ (Negative)

2.50 – 3.00 หมายความว่า แสดงความเห็นด้วย ในระดับน้อย
 1.50 – 2.49 หมายความว่า แสดงความเห็นด้วย ในระดับปานกลาง
 1.00 – 1.49 หมายความว่า แสดงความเห็นด้วย ในระดับมาก

2.2.1 นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พฤติกรรมที่ต้องการวัดและความถูกต้องทางด้านภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2.2 นำแบบวัดเจตคติที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และพฤติกรรมที่ต้องการวัดแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปรับคำถามข้อ 7: ชอบที่ต้องใช้ความคิดตลอดเวลาในการเรียนวิชาภาษาไทย

เป็น : ไม่ชอบที่ต้องใช้ความคิดตลอดเวลาในการเรียนวิชาภาษาไทย

2. ปรับคำถามข้อ 8 : ชอบสื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์การสอนที่ครูใช้น่าสนใจ

เป็น : ชอบสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ครูใช้

2.2.3 นำแบบวัดเจตคติที่ตรวจแก้ไขแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง แล้วจึงไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของภาษา และการใช้ภาษาที่สื่อความชัดเจน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรจริง

2.3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ซึ่งเป็นแบบคำถามแบบปลายเปิด ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล มีลำดับขั้นในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีสร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น และเอกสารเกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์

2.3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อวิธีการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ เป็นแบบคำถามปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ โดยให้ครอบคลุมในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

บรรยากาศการเรียนการสอน	จำนวน	1	ข้อ
การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวน	2	ข้อ
การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	จำนวน	2	ข้อ
ข้อดีและข้อจำกัด	จำนวน	1	ข้อ
การนำไปใช้	จำนวน	2	ข้อ

2.3.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาตรวจสอบลักษณะการใช้คำถามและความถูกต้องของภาษา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา แล้วแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ปรับข้อ 1 : การเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ทำให้เกิดบรรยากาศ เช่นไรในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน

เป็น : การเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ สร้างเสริมให้เกิดบรรยากาศเช่นไรในการเรียนวิชาภาษาไทย

2. ปรับข้อ 7 : ในการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ นักเรียนคิดว่า ทำงานเป็นกลุ่มทำให้เกิดประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

เป็น :ในการเรียนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ การให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม
เกิดผลดีหรือไม่ อย่างไร

เมื่อแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจและพิจารณาอีกครั้ง

2.3.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ตรวจแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่างประชากร เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อย ความถูกต้องและชัดเจน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อใช้กับตัวอย่างประชากรจริง

3.4 การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจาก บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” อ.เมือง จ.ชลบุรี เพื่อขออนุญาตทดลองสอน
2. เลือกนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยนำคะแนนผลสัมฤทธิ์รายวิชา
ภาษาไทย จำนวน 14 ห้อง มาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เลือก
ห้องที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)ใกล้เคียงกันมากที่สุดมาจำนวน
2 ห้อง แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทั้ง 2 ห้อง ไปทดสอบค่า ที (t-test) ว่าไม่แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อได้ตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่มแล้วทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับ
สลากเพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองเรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์ คือ ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2/2 อีกห้องหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนปกติ คือชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2/1 ทำการทดลองสอนทั้ง 2 วิธี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โดยเริ่มทำการสอนตั้งแต่
สัปดาห์ที่ 1 ของเดือนมกราคม 2548 จนถึงสัปดาห์สุดท้ายของเดือนกุมภาพันธ์ 2548 รวมเวลา 8
สัปดาห์
3. ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย จำนวน 60 ข้อ ใช้เวลาสอบ 60 นาที แล้วหาค่า
มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทั้ง 2 ห้อง และนำไปหาค่าทดสอบค่า ที (t - test) พบว่าไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
4. ก่อนทดลองสอน ผู้วิจัยปฐมนิเทศกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม โดยแจ้ง
จุดประสงค์การเรียนการสอน การดำเนินการเรียนการสอน การประเมินผล ระยะเวลาที่ทดลอง
สอนและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน

5. ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวนกลุ่มละ 8 แผน แผนละ 2 คาบ รวมเวลาในการสอนทั้งหมด 16 คาบ ใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 2 คาบ/ สัปดาห์ รวม 8 สัปดาห์ (ภาคผนวก ข) ดังนี้

กลุ่มทดลอง เริ่มเรียนตั้งแต่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ซึ่งเป็น ฉากของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน องค์ประกอบของการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์

กลุ่มควบคุม เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติผู้แต่งและที่มาของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ซึ่งเป็นตามขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป

6. เมื่อสอนครบตามกำหนดการสอนแล้วทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 60 ข้อรวม 60 คะแนน ใช้เวลาการสอบ 60 นาที

7. ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบโดยให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และ 0 คะแนน ในข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก

8. ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบวัดเจตคติ ของนักเรียนต่อการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์โดยใช้แบบวัดเจตคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

9. จัดสัมภาษณ์ความคิดเห็นนักเรียนกลุ่มทดลองเป็นรายบุคคล มีทั้งหมด 47 คน

10. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS for windows) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

2. วิเคราะห์ความแตกต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งก่อนทดลองและหลังทดลอง โดยใช้ค่า ที (t-test)

3. หาค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละของคะแนนจากแบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย

4. นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น ต่อการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์มาวิเคราะห์เนื้อหาและแปลความหมาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา ผลการเรียนรู้การสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์และวิธีการสอนตามแบบปกติ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอัตราส่วนวิกฤต (t - test) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 กลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียน

	จำนวนนักเรียน	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	อัตราส่วนวิกฤต t - test
ก่อนเรียน				
- กลุ่มทดลอง (สตอรีไลน์)	47	21.91	5.46	25.564 *
หลังเรียน				
- กลุ่มทดลอง (สตอรีไลน์)	47	42.32	3.71	

* $P < 0.05$ ($.05 t_{46} = 1.645$)

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ก่อนการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เท่ากับ 21.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.46 หลังการทดลอง

นักเรียนมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 42.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.71 เมื่อคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของผลต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ก่อนและหลังการทดลองได้เท่ากับ 25.564 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า t จากตาราง (df = 46) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($t = 1.645$) จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์และวิธีการสอนตามแบบปกติ

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และอัตราส่วนวิกฤต (t - test) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการทดลองสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	อัตราส่วนวิกฤต t - test
กลุ่มทดลอง (สตอรีไลน์)	60	49	34	42.32	3.71	11.687*
กลุ่มควบคุม (สอนปกติ)	60	41	27	33.72	3.41	

* $P < 0.05$ (.05 $t_{92} = 1.645$)

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 42.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.71 และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 33.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.41 เมื่อคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของผลต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้เท่ากับ 11.687 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า t จากตาราง (df = 92) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ($t = 1.645$) จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์

ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์เจตคติของนักเรียนต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ โดยใช้แบบวัดเจตคติ

3.2 ผลการวิเคราะห์เจตคติของนักเรียนต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น

3.1 ผลการวิเคราะห์เจตคติของนักเรียนต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ โดยใช้แบบวัดเจตคติ

จากการวิเคราะห์ระดับเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนที่มีระดับเจตคติในระดับต่าง ๆ ต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์

ระดับเจตคติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มาก	41	87.23
ปานกลาง	6	12.77
น้อย	-	-
รวม	47	100.00

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ในระดับมากและในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 87.23 และร้อยละ 12.77 ตามลำดับในทางบวก และไม่ปรากฏว่ามีนักเรียนคนใดที่มีเจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ในระดับน้อย

ตารางที่ 4 ค่ามัธยเทศ (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของเจตคติของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ในแต่ละรายการ (N=47)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1. รู้สึกกระตือรือร้นที่จะเรียนวิชาภาษาไทย	2.81	.40	มาก
2. ชอบเรียนภาษาไทย เพราะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	2.79	.41	มาก
3. เห็นความสำคัญของการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้นกว่าเดิม	2.81	.40	มาก
4. ไม่ชอบที่ครูสอนเนื้อหาในหนังสือเรียนน้อย	1.57	.50	ปานกลาง
5. ชอบที่ครูจัดให้มีบรรยากาศที่สนุกสนานและเป็นกันเอง	2.83	.43	มาก
6. รู้สึกเป็นการเรียนการสอนที่น่าเบื่อหน่าย	1.60	.58	ปานกลาง
7. รู้สึกไม่ชอบที่ต้องใช้ความคิดตลอดเวลา ในการเรียนวิชาภาษาไทย	1.60	.50	ปานกลาง
8. ชอบสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ครูใช้	2.34	.52	ปานกลาง
9. รู้สึกขาดความเชื่อมั่นในตนเองในเวลาเข้าเรียนวิชาภาษาไทย	2.17	.96	ปานกลาง
10. ชอบที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้แนะนำ	2.87	.34	มาก
11. ชอบเนื้อหาวิชาภาษาไทยที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริง	2.81	.40	มาก
12. ชอบการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตไทยผสมผสานไปกับเนื้อหา	2.85	.36	มาก
13. ชอบที่ครูมีการสอนที่เชื่อมโยงความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ในขณะที่สอน	2.87	.34	มาก
14. ไม่ชอบทำงานกลุ่มร่วมกันในวิชาภาษาไทย	1.57	.50	ปานกลาง
15. ชอบเรียนภาษาไทยเพราะสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้น	2.77	.43	มาก
รวม	2.62	0.15	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยโดยรวมของเจตคติของนักเรียนที่เรียนภาษาไทย ด้วยวิธีสตอรีไลน์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 2.62$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก จำนวน 9 รายการ คือ รู้สึกกระตือรือร้นที่จะเรียนวิชาภาษาไทย ชอบเรียนภาษาไทยเพราะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เห็นความสำคัญของการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้นกว่าเดิม ชอบที่ครูจัดให้มีบรรยากาศที่สนุกสนานและเป็นกันเอง ชอบที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ ชอบเนื้อหาวิชาภาษาไทยที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริง ชอบการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตไทยผสมผสานไปกับเนื้อหา ชอบที่ครูมีการสอนที่เชื่อมโยงความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ในขณะที่สอน ชอบเรียนภาษาไทยเพราะสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้น และพบว่ามี 6 รายการ ที่นักเรียนมีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่ชอบที่ครูสอนเนื้อหาในหนังสือเรียนน้อย รู้สึกเป็นการเรียนการสอนที่น่าเบื่อหน่าย รู้สึกไม่ชอบที่ต้องใช้ความคิดตลอดเวลาในการวิชาภาษาไทย ชอบสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ครูใช้ รู้สึกขาดความเชื่อมั่นในตนเองในเวลาเข้าเรียนวิชาภาษาไทย ไม่ชอบทำงานกลุ่มร่วมกันในวิชาภาษาไทย

3.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์

จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็น ของนักเรียนต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้วยวิธีสตอรีไลน์

ข้อความ	กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น
1. การเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ สร้างเสริมให้เกิดบรรยากาศเช่นใดในการเรียนวิชาภาษาไทย	เกิดบรรยากาศสนุกสนาน เป็นกันเอง ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม และอาจารย์ผู้สอน ทำให้บทเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ กล้าแสดงออกมากขึ้น และทำให้รู้สึกว่าการเรียนไม่น่าเบื่อ
2. นักเรียนคิดว่าการเรียนวิชาภาษาไทย ด้วยวิธีสตอรีไลน์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร	ส่งเสริมให้มีส่วนร่วม เพราะ ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออกหน้าชั้นเรียน ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ได้รับความรู้มากขึ้น และมีความรับผิดชอบมากขึ้น

ข้อความ	กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น
3. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มากน้อย เพียงไร	สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มาก เป็นต้นว่า นำคติสอนใจไปใช้ หรือเรื่องเกี่ยวกับบุคลิกภาพและการพัฒนาตนเองให้สามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น
4. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่เปลี่ยนจากการที่ครู เป็นผู้บอกความรู้แก่ผู้เรียน เป็นการให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ	เป็นวิธีการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน โดยศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนรู้จักคิดและวางแผน สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองทำให้เข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้มากขึ้น
5. การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีข้อดีข้อจำกัดอย่างไร	การจัดการเรียนการสอน มีข้อดี คือ มีกิจกรรมที่หลากหลาย และได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน ได้ศึกษาจากของจริง แสดงความคิดเห็นได้ ทำให้กล้าแสดงออกมากขึ้น มีข้อจำกัด คือ เวลาที่ใช้ในการเรียนไม่ต่อเนื่อง และอุปกรณ์ประกอบการเรียนไม่เพียงพอกับผู้เรียน
6. นักเรียนคิดว่า ควรจะนำวิธีสตอรีไลน์ไปใช้ในการเรียนวิชาภาษาไทยในเนื้อหาเรื่องอื่น ๆ หรือไม่ เพราะเหตุใด	ควรจะนำไปใช้ เพราะจะได้มีความหลากหลายในวิธีสอน ทำให้มีความสนุกสนาน มีความเชื่อมั่นในตนเองและได้รับความรู้ เพราะจากการที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น และทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก

ข้อความ	กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น
7. ในการเรียนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ การให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เกิดผลดีหรือไม่ อย่างไร	ในการเรียนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งทำให้เกิดผลดี เพราะ ทำให้นักเรียนเป็นคนมีความรับผิดชอบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้และประสบการณ์กันภายในกลุ่ม และเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ
8. นักเรียนต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ต่อไปหรือไม่ เพราะเหตุใด	ต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ต่อไป เพราะทำให้การเรียนการสอนไม่น่าเบื่อ เนื่องจากเป็นการเรียนการสอนที่ดี สนุกสนาน ไม่เครียด นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และทำงานร่วมกันเพื่อน และเป็นการเรียนการสอนที่ทำให้เข้าใจบทเรียนได้รับความรู้ จากการทำได้ลงมือปฏิบัติจริง และทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น

จากตารางที่ 5 ผลจากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์แบบปลายเปิด พบว่า นักเรียนชอบการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ เพราะเป็นการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนการสอนที่สนุกสนาน เป็นกันเอง ระหว่างครูอาจารย์ กับนักเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนวิชาภาษาไทยนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นโดยเปลี่ยนจากการที่ครูเป็นผู้บอกความรู้แก่ผู้เรียน มาเป็นนักเรียนเป็นผู้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ นักเรียนกระตือรือร้นที่จะศึกษาเล่าเรียน ส่วนข้อดีในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ ทำให้นักเรียนทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายด้วยตนเอง ศึกษาจากของจริง กล้าแสดงออกมากขึ้น ส่วนข้อจำกัด คือเวลาที่ใช้ในการเรียนไม่ต่อเนื่อง และอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอกับผู้เรียน

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ” มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ และกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ (3) เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนชลบุรี "สุขบท" ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 47 คน โดยวิธีการสุ่มตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ คือ ตัวอย่างประชากรโรงเรียนได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง แล้วสุ่มเข้าห้องทดลองด้วยวิธีจับฉลาก เพื่อกำหนดกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยพิจารณาจากค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ของคะแนนสอบวิชาภาษาไทย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 ของแต่ละห้อง จำนวน 14 ห้อง ที่มีความใกล้เคียงกันมากที่สุด แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย เพื่อกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่มีค่าความเชื่อมั่น .85 แล้วทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) พบว่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีค่ามัชฌิมเลขคณิต(\bar{X}) ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) มี 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ซึ่งเป็นการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิมเป็นแกนผนวกกับเนื้อหาหลักภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ และหน้าที่ของคำ ระดับของภาษา ประเภทของประโยค และประโยคที่มีส่วนขยาย รวมทั้งเนื้อหาสาระการเรียนรู้การใช้ภาษาไทย เกี่ยวกับการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ คือ ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน ผู้วิจัยนำแบบทดสอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรง

เชิงเนื้อหาและความถูกต้องของการใช้ภาษาของข้อคำถาม แล้วปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม จากนั้นปรับปรุง และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร และนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ไปหาค่าความเชื่อมั่น KR-20 ได้เท่ากับ .85 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ในช่วง .28 - .78 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในช่วง .29 - .72

1.2. เครื่องมือวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้วยวิธีสตอรีไลน์ แบ่ง เป็น 2 ฉบับ ได้แก่

1.2.1 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์เป็นแบบวัดเจตคติที่ครอบคลุมเนื้อหา ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ การประเมินผล และประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ ลักษณะการวัดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ คือ ระดับ มาก ปานกลาง น้อย จำนวน 15 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดเจตคติ ดังนี้

1. ข้อความเชิงนิมมาน (Positive) กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ถ้าเลือกตอบ	ในระดับ มาก	ให้ 3 คะแนน
	ในระดับ ปานกลาง	ให้ 2 คะแนน
	ในระดับ น้อย	ให้ 1 คะแนน
2. ข้อความเชิงนิเสธ (Negative) กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ถ้าเลือกตอบ	ในระดับ มาก	ให้ 1 คะแนน
	ในระดับ ปานกลาง	ให้ 2 คะแนน
	ในระดับ น้อย	ให้ 3 คะแนน

กำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนน ดังนี้

1. ข้อความเชิงนิมมาน (Positive)

2.50 – 3.00	หมายความว่า แสดงความเห็นด้วย ในระดับมาก
1.50 – 2.49	หมายความว่า แสดงความเห็นด้วย ในระดับปานกลาง
1.00 – 1.49	หมายความว่า แสดงความเห็นด้วย ในระดับน้อย
2. ข้อความเชิงนิเสธ (Negative)

2.50 – 3.00	หมายความว่า แสดงความเห็นด้วย ในระดับน้อย
1.50 – 2.49	หมายความว่า แสดงความเห็นด้วย ในระดับปานกลาง
1.00 – 1.49	หมายความว่า แสดงความเห็นด้วย ในระดับมาก

1.2.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้วยวิธีสตอรีไลน์จำนวน 8 ข้อ เป็นคำถามแบบปลายเปิด โดยครอบคลุมเนื้อหาในด้านบรรยากาศการเรียนการสอน 2 ข้อ การจัดกระบวนการเรียนรู้ 3 ข้อ การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน 1 ข้อ ข้อดีและข้อจำกัดในการเรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์ 1 ข้อ ลักษณะของการนำไปใช้ 1 ข้อ ผู้วิจัยนำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของการจัดกิจกรรม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้กับตัวอย่างประชากร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสตอรีไลน์ โดยกำหนดเส้นทางเดินเรื่อง คำถามหลัก จาก ตัวละคร วิถีชีวิต และเหตุการณ์หรือปัญหาที่ต้องแก้ไข มีทั้งหมด 8 แผน (2) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบปกติที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป มีทั้งหมด 8 แผน ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 ชุด ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 ชุด ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้กับตัวอย่างประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย จำนวน 60 ข้อ ใช้เวลาสอบ 60 นาที และก่อนทดลองสอน ผู้วิจัยปฐมนิเทศกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม โดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนการสอน การดำเนินการเรียนการสอน การประเมินผล ระยะเวลาที่ทดลองสอนและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวนกลุ่มละ 8 แผน แผนละ 2 คาบ รวมเวลาในการสอนทั้งหมด 16 คาบ ใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 2 คาบ/ สัปดาห์ รวม 8 สัปดาห์ เมื่อสอนครบทุกแผนแล้ว ให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังสอน (Post-test) หลังจากนั้นจึงให้นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบสตอรีไลน์ทำแบบทดสอบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนแบบสตอรีไลน์ซึ่งมี 2 ชุด คือ 1) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาไทย

ด้วยวิธีสตอรีไลน์ ซึ่งเป็นแบบวัดเจตคติมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ จำนวน 15 ข้อ 2) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ เป็นคำถามแบบปลายเปิด โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แบบทดสอบค่าที (t-test) และค่าร้อยละ รวมทั้งการวิเคราะห์ และแปลความหมายระดับเจตคติ โดยการจัดลำดับการแสดงความคิดเห็นและนำเสนอในรูปของความเรียง

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อศึกษา ผลการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบสตอรีไลน์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มที่เรียนวิชาภาษาไทย ด้วยวิธีสอนแบบสตอรีไลน์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบสตอรีไลน์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมาก

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของจำลอง ไชยยา (2545) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้ เจตคติและการปฏิบัติในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำโดยวิธีสตอรีไลน์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองใช้โปรแกรม นักเรียนมีคะแนนความรู้ในการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและสูงกว่าเกณฑ์การประเมินโปรแกรม คือ ร้อยละ 75 การที่นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อน

ก่อนการทดลองนั้น น่าจะมาจากสาเหตุสำคัญ ได้แก่ การเรียนการสอนซึ่งเป็นกระบวนการเรียน การสอนที่บูรณาการองค์ความรู้จากหลายวิชาด้วยกันนั้น ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ทั้งด้านสติปัญญา และทักษะกระบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชีระชัย ปุณณโชติ (2542) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมโยงระหว่าง ความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่างๆ และสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริงได้ ทำให้เกิดการ เรียนรู้ที่มีความหมาย อีกทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ เป็นวิธีการ สอนที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ด้วยการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ทั้งการคิดและการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มจะต้องช่วยกันระดมความคิด ใน การตอบคำถามหลักที่ครูกำหนดให้ และนำข้อสรุปที่ได้ไปใช้ในการสร้างผลงานที่สัมพันธ์กับ เนื้อหาสาระที่เรียน ซึ่งการทำกิจกรรมดังกล่าว เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดเกี่ยวกับ ประเด็นที่เรียนอย่างเต็มที่ และทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการ ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การฝึกความคิดสร้างสรรค์ การฝึกทักษะการแก้ปัญหา การตัดสินใจ และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น การแสวงหา ความรู้ การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการพัฒนาคุณธรรมและค่านิยมในการดำเนินชีวิต ที่เหมาะสม และนอกจากนี้การนำวิธีสตอรีไลน์มาใช้ในการสอนวิชาภาษาไทย ช่วยส่งเสริมให้ ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งในด้าน ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เนื่องจา กการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายในการทำ กิจกรรม ที่ท้าทาย ความคิดและสติปัญญาของผู้เรียน พร้อมทั้งช่วยให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับ บุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างกว้างขวาง โดยครูผู้สอนจะมีบทบาทเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งการที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการ เรียนรู้ด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น และสามารถพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ได้ดี ขึ้นในทุก ๆ ด้าน จากสาเหตุสำคัญดังกล่าว จึงน่าจะส่งผลให้นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธี สตอรีไลน์มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

5.2.2 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 กลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสตอรี ไลน์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอน แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้อง งานวิจัยของธาริณี วิทยาอนิวรรณ (2542) ที่พบว่า การเรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์ เป็นกระบวนการ เรียนการสอนที่บูรณาการทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะกระบวนการที่จำเป็นต่อการดำเนิน

ชีวิต ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ น่าจะเป็นด้วยสาเหตุสำคัญหลายประการ ดังนี้ การเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ กล่าวคือ การเรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอภิปราย การวาดภาพ การประดิษฐ์ตัวละคร การทำโมเดลจำลอง การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น ซึ่งการที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายจะทำให้ผู้เรียนเกิดการบูรณาการการเรียนรู้ ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม และยังเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนอีกด้วย อีกทั้งการจัดกิจกรรมที่หลากหลายจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ กระตือรือร้น และไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544) ที่กล่าวถึงวิธีสตอรีไลน์ว่า “เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และการคิดในทุกสถานการณ์ที่ผู้สอนกำหนดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติเหมือนสถานการณ์ในชีวิตจริง” ซึ่งการให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมทุกอย่างด้วยตนเอง เช่น สามารถคิดวิเคราะห์ อภิปราย เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้จากกิจกรรมไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะในชีวิตของคนในปัจจุบัน ต้องใช้กระบวนการคิดอย่างหลากหลายในการแก้ปัญหา จึงเป็นการฝึกทักษะการแก้ปัญหาให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ เป็นการจัดกิจกรรมที่ใช้คำถามหลัก เป็นตัวนำไปสู่กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเป็นการเน้นการเรียนที่ใช้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งตรงกับแนวคิดของ อรรถ ภูมิตำ (2544) ที่ได้กล่าวถึงวิธีการสอนแบบสตอรีไลน์ว่า “เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนปฏิบัติอย่างหลากหลาย โดยใช้คำถามหลัก เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้สร้างแนวความคิด มีโอกาสพิสูจน์แนวคิดหรือข้อค้นพบใหม่ ๆ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า” ด้วยเหตุผลสำคัญดังกล่าวมานี้ จึงส่งผลให้นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.3 นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบสตอรีไลน์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมาก ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรภัทร์ บัวสุวรรณ (2543) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยวิธีสตอรีไลน์และนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการ มีเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีขึ้น ในการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ สาเหตุสำคัญที่นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบสตอรีไลน์ มีเจตคติที่ดีต่อ

การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมาก น่าจะเป็นเพราะสาเหตุดังนี้คือ การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่สนุกสนานเป็นกันเอง ระหว่างผู้เรียนและครูผู้สอน เป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสนุกสนาน มีความเป็นกันเอง มีความรัก ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้การทำงานและการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีสัมพันธภาพที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับความเห็นของวลัย พานิช (2543) ที่กล่าวถึงวิธีการเรียนรู้ด้วยวิธีสตอรีไลน์ไว้ว่า “เป็นการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ สนุกสนาน มีชีวิตชีวา มีความสุข และตระหนักในคุณค่าของการเรียนรู้” ในการเรียนรู้ด้วยวิธีสตอรีไลน์ มีการแบ่งกลุ่มการทำงาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกด้าน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าตนมีความสำคัญ มีความสามารถ และมีโอกาสได้แสดงความสามารถให้ประจักษ์ ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ผลการเรียนรู้จะช่วยเพิ่มความรู้สึกประสบความสำเร็จ และช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดของ อรรถพล อนันตวรสกุล (2542) ที่กล่าวไว้ว่า “นักเรียนจะเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน มั่นใจในการทำงาน เชื่อมั่นในความคิดของตนและกล้าแสดงออก เรียนรู้อย่างกระตือรือร้น มีความสุขและสนุกสนานกับการเรียนรู้” นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์สร้างเสริมให้เกิดบรรยากาศสนุกสนานเป็นกันเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าแสดงออกยิ่งขึ้น ทำให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ น่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ และในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์นั้น ผู้เรียนต่างแสดงความคิดเห็นว่าน่าจะนำไปใช้ในการเรียนวิชาภาษาไทยในเนื้อหาเรื่องอื่นๆด้วย และต้องการให้จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรีไลน์ต่อไปอีก เพราะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ไม่เครียด และสามารถจดจำเนื้อหาต่างๆ ที่เรียนได้ดีจากการที่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน ดังต่อไปนี้

5.3.1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ทำให้นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สูงกว่าการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบปกติ ครูจึงควรนำวิธีสตอรี่ไลน์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยครูผู้สอนควรศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.3.1.2 ในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ครูผู้สอนแต่ละวิชาควรประชุมร่วมกัน เพื่อนำเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น วิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน รวมทั้งร่วมกันจัดตารางสอนด้วย เพื่อที่จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างต่อเนื่องตามรูปแบบของการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์

5.3.1.3 ในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ เป็นการสอนที่ต้องดำเนินเรื่องเป็นตอน ๆ ไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในแต่ละตอนจะใช้เวลามากกว่า 1 คาบ แต่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไปจัดการเรียนการสอนวิชาละหนึ่งคาบ ดังนั้นจึงควรต้องมีการวางแผนการจัดเวลาในการเรียนการสอนให้เหมาะสม

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาแนวทางในการนำวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ เช่น พระอภัยมณี อิเหนา มหาเวสสันดรชาดก ฯลฯ

5.3.2.2 ควรศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ประสิทธิภาพของการสื่อสารและทักษะทางสังคม นอกจากนี้ ยังควรศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ที่มีต่อการพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักเรียนในด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการพูด และการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2528. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศรีราชา.

กันยรัตน์ ยังมี. 2546. ผลการสอนวิชาศิลปะพื้นบ้านโดยวิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาศิลปศึกษา สถาบันราชภัฏ

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กาญจนา นาคสกุล. 2539. “ข้อคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย” เอกสารประกอบคำสัมมนาในยุค

ข้อมูลข่าวสารก้าวหน้าหรือก้าวหลัง คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2540. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.

2540-2544). กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา ลาดพร้าว.

จำลอง ไชยยา. 2545. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้ เจตคติและการปฏิบัติในการอนุรักษ์ป่า

ต้นน้ำโดยวิธีสตอรีไลน์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัด

สำนักงานการประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ภาควิชาประถมศึกษา.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิรัชส์ บัวสุวรรณ. 2543. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ชุดการสอน

สตอรีไลน์ (Storyline) กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการ. วิทยานิพนธ์

ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชวาล แพร์ตกุล. 2536. เทคนิคการเขียนข้อทดสอบ. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา.

เชิดศักดิ์ โฉมาสินธุ์. 2522. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:

โอเดียนสโตร์.

- ธาริณี วิทยานิพนธ์. 2542. ผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระชัย ปุณณโชติ. 2542. การสอนแบบบูรณาการ. ในประมวลบทความการเรียนการสอนและการวิจัยการสอนระดับมัธยมศึกษา, หน้า 17-33. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญธรรม กิจปริดาภิรุต. 2531. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. 2533. ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544. จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ผะอบ โปษะกฤษณะ . 2541. ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย การเขียน - การอ่าน - การพูด - การฟัง และราชาศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: บำรุงสาส์น.
- พร้อมพรรณ อุดมสิน. 2544. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2542. การเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาด้วยวิธีสตอรีไลน์. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท. (อัสสัมชัญ)
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2544. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธี และเทคนิคการสอน 2. กรุงเทพมหานคร: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2545. การเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาด้วยวิธีสตอรีไลน์. ใน อรรถพล อนันตวรสกุล (บรรณาธิการ). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธี Storyline. หน้า 129-132. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ภคนันต์ ทองคำ. 2544. โปรแกรมวิเคราะห์ EVANA 401. (โปรแกรมคอมพิวเตอร์) คณะ
ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภพ เลหาไพบุลย์. 2537. แนวการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.
- แม่นมาศ ชวลิต. 2539. แนวทางส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. 2536. การวัดเจตคติ. วารสารการวัดการศึกษา 14: 12 (มกราคม-
เมษายน 2536): 52-72.
- วลัย พานิช. 2545. การสอนด้วยวิธี Storyline. ใน อรรถพล อนันตวรสกุล (บรรณาธิการ).
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยวิธี Storyline. หน้า 25-28. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2545. เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- วันดี สุรภัส. 2543. การเปรียบเทียบความรู้และเจตคติต่อเรื่องสิทธิเสรีภาพแสดงความเสมอภาค
ของนักเรียนนอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล ใน
กรุงเทพมหานครที่มีภูมิหลังต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชากร,กรม. 2545. คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร:
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2534. การเรียนรู้ของผู้เรียนกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ใน เอกสาร
การสอนชุดวิชา จิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการวัดและประเมินผลการศึกษา,
หน้า 77-78 .นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2534. สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. 2544. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.
กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- ศึกษาธิการ,กระทรวง. กรมวิชาการ. 2545 . สรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติปี การศึกษา 2545 . กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ศึกษานิเทศก์ , กรมสามัญศึกษา , หน่วย . 2542. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็น ศูนย์กลาง . กรุงเทพมหานคร: กุรุสภา.
- สมนึก ปฏิปทานนท์. 2542. ผลของการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัย ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิริยานุวัฒน์. 2537. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา. ในประมวลสาระชุดวิชา สัมมนาการมัธยมศึกษา, หน้า 63-127 .นนทบุรี: บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย . 2538. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชา จันทร์เอม. 2536. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุชีรา ภัทรายุทธวรรณ. 2545. คู่มือการวัดทางจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: เมดิคัล มีเดีย.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2537. หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนา พานิช จำกัด.
- อรรถัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ. 2544. CHILD CENTERD : STORYLINE METHOD: การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: หจก. ภาพพิมพ์.
- อรรถพล อนันตวรสกุล. 2545. การประยุกต์ใช้วิธี Storyline .ในการจัดการเรียนการสอนสังคม ศึกษา. ใน อรรถพล อนันตวรสกุล (บรรณาธิการ). การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยวิธี Storyline. หน้า 165-167. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังคณา ทองดี. 2543. การเปรียบเทียบความตรงเชิงโครงสร้างความเที่ยง ความคงที่ในการตอบ ค่าเฉลี่ยของคะแนน การตอบและฟังก์ชันสารสนเทศของมาตราวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต ที่มีทิศทางตรงมาตรง และความสัมพันธ์ของข้อความต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Allport, G. W. 1967. The Handbook of Social Psychology. In the Nature of Attitudes Chang
 Edited by M.J. Meguire. Massachusetta: Addison-Wesley.
- Anastasi, A. 1990. Psychological Testing. 6 ed. New York: Micmillan.
- Bell, S. and Fifield, K. 1998. An Introduction to the Storyline Method. Glasgow Scotland:
 Jordanhill College, (Copied)
- Bloom, B.S. 1976. Human Characteristics and School Learning. New York : Mc Graw-Hill.
- Butzow, C. M. 1991. A Comparison of A Storyline-Based Method of Instruction and A
 Textbook Method of Instruction on the Acquisition of Science Concepts in the
 Elementary School. Indiana University of Pennsylvania. Dissertation and Abstracts
 International: 52-11A.
- Cleave, J.B. 1997. A storyline-based Approach to Developing Management Role-
 playing Simulations (organizational training, artificial intelligence) [Online].
 Available from : [http:// www.thailis.db.car.chula.ac.th /dao/detail.nsp](http://www.thailis.db.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp). [2004, July 9]
- Creswell, J. 1997. Creating Worlds, Constructing Meaning. Portsmouth: Heinemann.
- Chrisman, F. 1975. Attitude Psychology and the Study of Public Opinion. University Park:
 Pennsylvania State Univ. Press.
- Eysench, H. J. and Meil, R. 1972. Encyclopedia of Psychology. Vol.1. London: Scorch Press.
- Gagné, R. 1970. The Condition of Learning and Theory of Instruction. New York: Holt, Rinchart
 and Winson.
- Good, C.V. 1973. Dictionary of Education. 3 rd. ed., New York: McGraw-Hill.
- Heaton, J.B 1990. Classroom testing. New York : London Group.
- Hothersall, D. and others. 1985. Psychology. New York: Bell & Howell.

- Klausmeir, H.J. 1961. Learning and Human Abilities: Educational. Psychology. New York: Harper& Brothers.
- Letchert, J. 1997. Storyline-a thematic Approach to Learning and Teaching. [On – line]
Available from: [http:// www.acskive. dk/.Storyline.html](http://www.acskive.dk/.Storyline.html). [2005, June 24]
- Lipka, A.K. 1997. The storyline as an innovation: School Vaa Beel. 2: 10-13.
- Rokeach, M. B. 1970. Attitudes, and values: A theory of organization and change.
San Francisco: Jossey-Bass.
- Sartain, A. Q. 1973. Psychology: Understanding human behavior. 4 ed. New York: McGraw-Hill Book.
- Sax, G. 1980. Principles of Educational and Psychological Measurement and Evaluation.
Belmont:Wadsworth.
- Simons, J. 1997. The storyline as an innovation. School Vaa Beel. 2: 4-9.
- Smith, E. and Vallergera, C.1997. Scottish Storyline method at Buckingham elementary [Online].
Available from: [http:// www.bestpraceduc.org./Discovery Grants 1997 /Storyline.html](http://www.bestpraceduc.org./Discovery Grants 1997 /Storyline.html).
[2004, January 2]
- Spence, J.T. and Helmreich, R.L. 1983. Achievement Related Motives and Behaviors. In Achievement and Achievement Movies. Sanfrancisco: W.H. Freeman and Company.
7-68.
- Triandis, H. C. 1971. Attitude and attitude change. New York: John Wiley and Sons .
- Thurstone.L.1982. Attitude can by Measured. New York: John Wiley and Sons.
- Zimbardo, P. G. , and Ebbesen, E. B. 1970. Influencing attitude and change behavior:
A basic introduction to relevant methodology, theory, and applications. Reading, Massachusetts: Addison- Publishing.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์จิตต์นิกา ศรีไสย์
อาจารย์ประจำภาควิชา หลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ศิริวรรณ ฉายะเกษตริน
ศึกษานิเทศก์ เชี่ยวชาญพิเศษ วิชาภาษาไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 1
3. อาจารย์สมนึก ปฏิปทานนท์
อาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรงเรียนของบุรี "สุบรรณ"
เลขที่รับ..... 183
วันที่..... 24 พ.ค. ๕8
เวลา.....

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/2261

งานหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

21 มกราคม 2548

เรื่อง ขอบอนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนของบุรี "สุบรรณ"

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางกาญจนา มากขุน นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยี การศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการทำนิพนธ์วิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลการใช้การสอน ด้วยวีดิทัศน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือฯ คือ แผนการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบวัดเจตคติ กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งนี้นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางกาญจนา มากขุน ได้ทดลองใช้ เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนของบุรี "สุบรรณ"
ขอแสดงความนับถือ
ขอคุณให้ ผอ.ของโรงเรียน
ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์)
รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

๒๕๔๘.๕๘

งานหลักสูตรและการสอน
โทร. 0-2218-๖980

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายวิชาการ (บัณฑิตศึกษา) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82680

ที่ ศบ.0512.6(2770.0603)/1568

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง รอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์จิตติมาภา ศรีไธย์

ด้วย นางกาญจนา มากบุญ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและ เทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการศึกษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผล การเรียนการสอนด้วยวีดิทัศน์ที่ไลน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียน การสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ เป็น อาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางการ ศึกษาต่อไป และขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดิษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ.0512.6(2700.0603)/1570

ฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330.

24 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ศิริวรรณ ฉายะเกษมศรินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ด้วย นางกาญจนา มากบุญ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยี การศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลการเรียนการสอน ด้วยวีดิทัศน์ออนไลน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีจึง ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตส่งมา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ
ต่อไป และขอพระคุณมากในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทรมณี ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ
โทร. 0-2218-2680

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายวิชาการ (บัณฑิตศึกษา) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.022580

ที่ ศอ.0512.6(2770.0603)/1569

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง รชเชิเบญจพรหมทวโรนสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือนิจวิจัย

เรียน รองคณบดีและผู้ช่วยการโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม)

ด้วย นางกาญจนา มากพูน นิสิตชั้นปริญญาโททางบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการค้าดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผล การเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียน การสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ เป็น อาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญ อาจารย์สมนึก ปฏิปทานนท์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือนิจ วิจัยที่นิสิตส่งมา ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ อาจารย์สมนึก ปฏิปทานนท์ เป็น ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เป็นรายชื่อ
(ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .85)

ข้อที่	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าความยาก	ค่าอำนาจจำแนก
1.	.68	.43	31.	.58	.29
2.	.52	.25	32.	.28	.31
3.	.38	.36	33.	.68	.51
4.	.39	.29	34.	.76	.62
5.	.75	.23	35.	.35	.29
6.	.70	.58	36.	.66	.65
7.	.78	.43	37.	.65	.66
8.	.60	.39	38.	.31	.29
9.	.77	.40	39.	.50	.34
10.	.76	.42	40.	.66	.65
11.	.68	.72	41.	.62	.50
12.	.78	.59	42.	.37	.69
13.	.74	.48	43.	.58	.49
14.	.78	.55	44.	.56	.46
15.	.35	.34	45.	.57	.59
16.	.38	.50	46.	.63	.69
17.	.78	.59	47.	.58	.49
18.	.72	.44	48.	.75	.72
19.	.74	.64	49.	.77	.70
20.	.52	.52	50.	.35	.29
21.	.56	.62	51.	.28	.43
22.	.73	.66	52.	.29	.30
23.	.78	.66	53.	.43	.29
24.	.66	.65	54.	.46	.48
25.	.46	.41	55.	.67	.53
26.	.76	.71	56.	.36	.32
27.	.57	.59	57.	.58	.42
28.	.74	.41	58.	.37	.29
29.	.44	.30	59.	.42	.34
30.	.52	.58	60.	.31	.32

ภาคผนวก ง

- ตารางกำหนดแผนผังสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
- แบบวัดเจตคติและแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนภาษาไทย
ด้วยวิธีสตอรีไลน์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางกำหนดแผนผังสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
(Table of Specification)

พฤติกรรมที่วัด	จำนวนข้อ	ร้อยละ
1. ความรู้-ความจำ	6	10.00
2. ความเข้าใจ	8	13.33
3. การนำไปใช้	6	10.00
4. การวิเคราะห์	20	33.33
5. การสังเคราะห์	10	16.67
6. การประเมินค่า	10	16.67
รวม	60	100.00

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
เรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

1. เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน เป็นวรรณคดีที่มีเนื้อเรื่องแตกต่างจากวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ ในแง่ใด
 - ก. เป็นเรื่องราวของชีวิตชาวมอญ
 - ข. เป็นเรื่องราวของชีวิตข้าราชการ
 - ค. เป็นเรื่องราวของชีวิตสามัญชน
 - ง. เป็นเรื่องราวของชีวิตหนุ่มสาว
2. จุดมุ่งหมายของการแต่งเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน คืออะไร
 - ก. เพื่อเป็นแบบอย่างการแต่งกลอนเสภา
 - ข. เพื่อใช้สำหรับการเล่าเรื่องด้วยการขับเสภา
 - ค. เพื่อบันทึกเรื่องราวของชีวิตวีรบุรุษ
 - ง. เพื่อบันทึกเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา
3. เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เป็นพระราชนิพนธ์ในพระมหากษัตริย์พระองค์ใด
 - ก. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
 - ข. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
 - ค. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ง. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
4. สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานตามหลักฐานที่เทียบศักราชแล้วปรากฏว่าเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน น่าจะเกิดขึ้นในรัชสมัยใด
 - ก. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2
 - ข. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
 - ค. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 - ง. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ
5. การขับเสภา มีวิวัฒนาการมาจากสิ่งใด
 - ก. การเห่กล่อม
 - ข. การขับลำนำ
 - ค. การเล่านิทาน
 - ง. การเล่นดนตรี

6. เครื่องดนตรีใด ที่ใช้ประกอบในการขับเสภา
- ฉิ่ง
 - ฉาบ
 - กรับ
 - โหม่ง
7. บทเสภา แต่งด้วยคำประพันธ์ ประเภทใด
- กลอนบทละคร
 - กลอนสุภาพ
 - โคลงสี่สุภาพ
 - กาพย์ยานี
8. เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เกิดขึ้นที่จังหวัดใด
- จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 - จังหวัดสุพรรณบุรี
 - จังหวัดกาญจนบุรี
 - จังหวัดอ่างทอง
9. กลอนที่ยกมานี้ สะท้อนให้เห็นถึง ประเพณีใดในอดีต
- “ จะขอพันธุ์ฟักแพงแตงน้ำเต้า ที่ออเจ้าไปปลูกในไร่ข้า ”
- ประเพณีการสู่ขอ
 - ประเพณีการแต่งงาน
 - ประเพณีขึ้นบ้านใหม่
 - ประเพณีบูชาแม่พระโพสพ
10. กลอนที่ยกมานี้ สะท้อนให้เห็นค่านิยม ในการเลือกคู่ครองในสมัยอดีตอย่างไร
- “ ถึงยากจนอย่างไรก็ไม่ว่า แต่พร้าขัดหลังมาจะยกให้ ”
- เลือกคนดี
 - เลือกคนรวย
 - เลือกคนขยันทำมาหากิน
 - เลือกคนเข้มแข็ง
11. “ ขันหมากเอกเลือกเอาที่รูปสวย ปรุงยกห่มผวยจับผิวหน้า ” คำที่ขีดเส้นใต้ หมายถึงอะไร
- ผู้ถือขันหมาก
 - ผ้าห่อขันหมาก
 - สิ่งของในขันหมาก
 - อุปกรณ์ตกแต่งขันหมาก

12. “ล้างหน้าดำหมากใส่ปากไว้ นั่งเคี้ยวไปไปแล้วตรองการ”
จากบทกลอนนี้ คำว่าไปไป หมายความว่าอย่างไร
- เคี้ยวอย่างเร่งรีบ
 - เคี้ยวอย่างไม่สนใจ
 - เคี้ยวอย่างตั้งอกตั้งใจ
 - เคี้ยวอย่างเนิบ ๆ ด้วยความเคยชิน
13. “เมื่อเป็นฌรก็เทศน์กัณฑ์มัทรีได้” คำว่า เทศน์กัณฑ์มัทรี หมายความว่าอย่างไร
- เทศน์เรื่องมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี
 - เทศน์เรื่องปัญญาสชาดก
 - เทศน์ในบทของนางมัทรี
 - เทศน์ในเรื่องมหาชาติคำหลวง
14. “เข้าตาจน” ส่วนวนนี้ เกิดมาจาก การเล่นชนิดใด
- หมากรูก
 - หมากฮอส
 - หมากเก็บ
 - หมากข้าม
15. “ชวลาต้องหน้าเป็นนวลลออ พอปะตาก็ชม้อยละมุนลง”
จากบทกลอนนี้ คำว่า ชวลา หมายถึงอะไร
- คบไฟ
 - เทียนไข
 - โคมไฟ
 - ตะเกียง
16. “ศรีประจันว่าฉันมีทำวล อารธนาสวคมนตรีสักสิบองค์”
จากบทกลอนนี้ คำว่า ทำวล หมายถึงอะไร
- นิมนต์พระ
 - ภาระที่ต้องทำ
 - ความเดือดร้อนใจ
 - อาหารที่นำมาถวายพระ

อ่านบทกลอนนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 17-18

" ครานั้นจึงโหมเจ้าพลายแก้ว
บอกแขกปลุกเรือนเพื่อนผู้ชาย

ครั้นถึงกำหนดแล้วจึงนัดหมาย
มายังบ้านท่านยายศรีประจัน"

17. บทกลอนนี้ แสดงให้เห็นคุณธรรม ในข้อใด
- ก. ความเพียร
 - ข. ความกตัญญู
 - ค. ความมัธยัสถ์
 - ง. ความสามัคคี
18. จากบทกลอนนี้ ใครเป็นผู้สร้างเรือนหอ
- ก. ช่างไม้ซึ่งพลายแก้วว่าจ้างมา
 - ข. ช่างไม้ซึ่งพลายแก้วขอร้องให้มาช่วย
 - ค. เพื่อนซึ่งพลายแก้วบอกกล่าวให้มาช่วยงาน
 - ง. เพื่อนซึ่งพลายแก้วไม่ได้บอกมาช่วยงานเอง
19. คำว่า“ ชั้นหมาก ” มีความสำคัญ อย่างไร
- ก. เป็นของถวายพระในพิธีแต่งงาน
 - ข. เป็นของรับรองแขกในพิธีแต่งงาน
 - ค. เป็นของไหว้ที่เจ้าบ่าวมอบแก่ผู้ใหญ่ของเจ้าสาว
 - ง. เป็นของไหว้ญาติผู้ใหญ่ที่ล่วงลับไปของเจ้าสาว
20. คำว่า“ ผ้าไหว้ ” หมายถึงอะไร
- ก. ผ้าที่คู่บ่าวสาวใช้ปูกราบพระ
 - ข. ผ้าที่คู่บ่าวสาวใช้ห่มพระพุทธรูป
 - ค. ผ้าที่คู่บ่าวสาวให้แก่พ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่เป็นการคารวะ
 - ง. ผ้าที่เจ้าบ่าวให้แก่พ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ของเจ้าสาวเป็นการคารวะ
21. คำว่า“ ถ้ำแก่ ” ในพิธีแต่งงาน หมายถึงใคร
- ก. ญาติผู้ใหญ่ของเจ้าบ่าว
 - ข. ผู้ใหญ่ที่เป็นประธานในพิธีแต่งงาน
 - ค. ผู้รับรองฐานะและความประพฤติของเจ้าบ่าว
 - ง. ผู้ใหญ่ที่เป็นประธานในการสู่ขอและการแต่งงาน
22. ข้อใดแสดงออกถึงธรรมเนียมการต้อนรับแขกของคนไทย ในสมัยนั้นได้ดีที่สุด
- ก. จึงชวนกันนั่งกินรินสุรา เมามายพูดจากันอิงไป
 - ข. แล้วเอาเสื่อสาตมาลาดปู หมากพลูใส่เขียนขมิ้มมัน
 - ค. กินอิ่มแล้วปล้นทันที เอาของที่แถมพยกออกมาก
 - ง. ศรีประจันแก่เรียกบ่าวข้า ให้ยกสำรับมาตั้งคาวหวาน

23. “ผิดพลังสั่งสอนกันก่อนหนา อย่าตีดำกันมีหาคีไม่” กลอนนี้ ให้แกคิด ในเรื่องใด
- การครองเรือน
 - การครองงาน
 - การครองคน
 - การครองงาน
24. คำประพันธ์ในข้อใดแสดงถึงความมีน้ำใจของคนไทย
- อายนั่นอายนี่อิจีครอก
 - จึงพูดกับมารดาด้วยปราณี
 - เราก้เป็นเพื่อนบ้านกันนานมา
 - บอกแขกปลูกเรือนเพื่อนผู้ชาย
25. คนไทยในสมัยก่อน “กินหมาก” ในเวลาใด
- ตลอดทั้งวัน
 - ตื่นนอนในตอนเช้า
 - ก่อนรับประทานอาหารเช้า
 - หลังรับประทานอาหารเช้า
26. “ถึงวัดแคขึ้นกุฎีเข้าไป ศรีประจันนั่งไหว้แล้วว่าพलग
สมภารผินหลังนั่งเล่นหมากรุก สบสนุกจับ โคนเข้าโยนผาง”
จากบทกลอนนี้ การเล่นชนิดเพื่อความสนุกเพลิดเพลิน
- หมากเก็บ
 - หมากรุก
 - หมากฮอส
 - หมากเบี้ย
27. ข้อความต่อไปนี้หมายความว่าอย่างไร “อยู่รองเท่านั้นก็เอาว่าเกือกหนัง”
- อะไรก็ตามที่ใช้รองฝ่าเท้าได้ก็ควรยอมรับว่าเป็นรองเท้าหนัง
 - อะไรก็ตามที่ใช้สวมเท้าได้ก็ควรยอมรับว่าเป็นรองเท้าหนัง
 - จะมาอยู่รับใช้ฐานะบ่าวไพร่
 - จะมาอยู่รับใช้ฐานะลูกเขย
28. จากข้อความ “จะมาขายออกแก้วให้ช่วงใช้” เพราะเหตุใดจึงกล่าวเช่นนั้น
- เพราะต้องการขายลูกชาย
 - เพราะต้องการขอลูกสาว
 - เพราะต้องการมอบบ่าวไพร่ให้
 - เพราะต้องการมอบของกำนัลให้

29. “ขันหมากเอกเลือกเอาที่รูปสวย นุ่งยกห่มผวยจับผิวหน้า ”
 นุ่งยก หมายความว่าอย่างไร
- นุ่งผ้าไหมซึ่งทอยกเป็นลายดอกไม้ให้เด่น
 - นุ่งผ้าโดยหยักรั้งชายผ้ายกให้สูง
 - นุ่งผ้าไหมซึ่งยกจีบให้สูง
 - นุ่งผ้าไหมซึ่งมีผู้อนยกให้
30. ข้อใดสะท้อนให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับการปลูกบ้านของคนไทยในอดีต
- ครานั้นจึง โฉมเจ้าพลายแก้ว ครั้นถึงกำหนดแล้วจึงนัดหมาย
 - บอกแขกปลูกเรือนเพื่อนผู้ชาย มายังบ้านท่านยายศรีประจัน
 - ให้ชุดหลุมระดับซั๊กปีกเสาหมอ เอาเครื่องเรือนมารอไว้ที่นั่น
 - ตีสิบเอ็ดโกสัรุ่งฤกษ์สำคัญ ก็ทำขวัญเสาเสร็จเจ็ดนาทีก
31. ข้อใดสะท้อนให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องของศาสนา
- ไม่เที่ยงแท้จริงจั่งสังขาร น้อยหนึ่งก็จะพากันตายไป
 - พลายแก้วก็เสกจี๊ผิ้งให้ ด้วยหัวใจภริณีดีชยัน
 - นอนหอรอด่วนกำหนดวัน แสนกระสันถึงเจ้าพิมพิลาไลย
 - เนื้อเย็นจะเป็นซึ่งแม่เรือน ทำให้เหมือนแม่สอนมาแต่หลัง
32. หญิงไทยในอุดมคติของคนไทยสมัยก่อนมีคุณสมบัติสำคัญข้อใด
- รูปร่างสวยงาม
 - มีความเคารพนบนอบสามี
 - ความรักกนวลสงวนตัว
 - มีความสามารถในการบ้านการเรือน
33. ในสมัยก่อนชายที่จะเป็นพ่อบ้านควรมีคุณสมบัติประการสำคัญในข้อใด
- รูปร่างสง่างาม
 - ให้บิดามารดาหาคู่ครองให้
 - ไม่เล่นการพนัน และเสพของมีนเมา
 - มีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ
34. การปลูกบ้านเรือน ส่วนประกอบของเรือนส่วนใดที่ต้องเข้าพิธีทำขวัญตามกำหนดฤกษ์
- จั่ว
 - เสา
 - ซื่อ
 - อกไก่

35. อ่านบทกลอนต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม

“ถ้าแก่รับคำแล้วอำลา	ไปเคหาแต่งตัวขมิขมัน
นุ่งผ้าตามะกล้ำดูขำครัน	ห่มปีกไหมมันดูเหมาะตา
ทองประศรีนุ่งผ้าตาบัวปก	ห่มขาวพุดดอกพอสมนหน้า
พร้อมกันทันใดก็ไคลคลา	ข้าถือสมุกหมากสากตะบัน”

จากบทกลอนนี้ การแต่งกายของคนไทยสมัยก่อน มีลักษณะอย่างไร

- หญิงชายนุ่งฝ้านุ่งและห่มผ้า
 - หญิงชายนุ่งฝ้านุ่งและสวมเสื้อ
 - หญิงชายนุ่งฝ้านุ่ง หญิงห่มผ้า ชายสวมเสื้อ
 - หญิงนุ่งฝ้านุ่งและสวมเสื้อ ชายนุ่งฝ้านุ่ง แต่ไม่สวมเสื้อ
36. ในเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ประเพณีในข้อใดที่เปลี่ยนไปในสังคมปัจจุบัน
- ขันหมากเอกเลือกเอาที่รูปสวย นุ่งยกห่มผวยจับผิวหน้า
 - ว่ากูเชิญให้ไปด้วยกัน วานทันมาเป็นเพื่อนบ่าวกู
 - จึงจอดเรือเข้าหน้าสะพานใหญ่ ตาผลวิ่งไปเอาไม้กั้น
 - นอนหอรอถ้วนกำหนดวัน แสนกระสันถึงเจ้าพิมพิลาไลย
37. ข้อความในข้อใด ไม่เกี่ยวข้องกับประเพณีการต้อนรับแขกหรือผู้มาเยือน
- เห็นแล้วเรียกข้าดำอึ่งไป
 - วิ่งไขว่มารับขึ้นเรือนพลัน
 - แล้วเอาเสื่อสาตมาลาดปู
 - หมากพลูใส่เขียนขมิขมัน
38. คำพูดใดที่แสดงว่าศรีประจัน “ไม่ได้ขายลูกสาวกิน”
- มีหาไม่จะทำแต่ตามมี
 - ผ้าไหว้สำหรับหนึ่งก็พอดี
 - ข้าจะให้ลูกข้าสิบห้าชั่ง
 - ขันหมากมั่งน้อยมากไม่จู้
39. “พลายแก้วก็เสกขี้ผึ้งให้ ด้วยหัวใจภริณีขี้ขยัน”
- จากบทกลอนข้างต้นนี้ พลายแก้วเสกขี้ผึ้ง ด้วยวัตถุประสงค์ใด
- เพื่อให้คนเชื่อถือ
 - เพื่อให้คนลุ่มหลง
 - เพื่อให้คนเกิดเมตตา
 - เพื่อให้เดินทางปลอดภัย

40. เนื้อความในข้อใดต่อไปนี่ที่ไม่เกี่ยวกับพิธีแต่งงาน
- ก. กับเพื่อนบ่าวก็ก้าวขึ้นบนหอ พระมารอสดมภ์สำรวมมัน
 - ข. นั่งลงตรงหน้าท่านสมภาร แล้วท่านจึงส่งมงคลให้
 - ค. นอนหอรอถ้วนกำหนดวัน แสนกระสันถึงเจ้าพิมพิลาไลย
 - ง. แล้วให้ลั่นฆ้องหึงโห้กระหน้า ยกเสาใส่ช้ำประจำที่
41. “รู้ว่า เป็นเมียเอ็งกูเกรงใจ เอ็นดูเถิดจงให้เสียแก่เรา”
- กลอนข้างต้นนี้เป็นคำพูดของพลายแก้ว เพราะเหตุใดพลายแก้วจึงกล่าวเช่นนี้
- ก. เพราะรู้ว่าขุนช้างรักนางพิมพิลาไลย
 - ข. เพราะนางพิมเคยเป็นเมียขุนช้างมาก่อน
 - ค. เพราะเมื่อเป็นเด็กนางพิมเคยเล่นเป็นเมียขุนช้าง
 - ง. เพราะพลายแก้วรู้ว่าขุนช้างกำลังมาสู่ขอนางพิม
42. “กินอิ่มแล้วปล้นทันที เอาของที่แถมพยกกออกมากลับถมตะทองกระทงเมียง มาวางเรียงส่งให้ได้พร้อมหน้า”
- จากบทกลอนนี้ ของซำรวยที่แจกในงานแต่งงานของพลายแก้ว คืออะไร
- ก. ตลับทองคำ
 - ข. เชี่ยนหมาก
 - ค. เครื่องทอง
 - ง. ตลับถม
43. คำสอนของนางศรีประจันแก่นางพิมข้อใด ที่ไม่มีความสำคัญในปัจจุบัน
- ก. อย่าทำชั่วขึ้นเชิงให้ชายชัง
 - ข. เข้านอกออกในให้ระวัง
 - ค. ลูกนึ่งนอบนบแก่สามี
 - ง. อย่าหึงหวงจ้วงจาบประจานเงิน
44. ข้อใดเรียงลำดับกิจกรรมในพิธีแต่งงาน สมัยก่อน ได้ถูกต้องที่สุด
- ก. สู้ออ ปลุกเรื่อนหอ นอนหอ ชัดน้ำมันต์ ส่งตัวเจ้าสาว
 - ข. สู้ออ ปลุกเรื่อนหอ ชัดน้ำมันต์ นอนหอ ส่งตัวเจ้าสาว
 - ค. สู้ออ ปลุกเรื่อนหอ ชัดน้ำมันต์ ส่งตัวเจ้าสาว นอนหอ
 - ง. สู้ออ ชัดน้ำมันต์ ปลุกเรื่อนหอ นอนหอ ส่งตัวเจ้าสาว

45. มีคำศัพท์ที่ใช้สำหรับพระสงฆ์ ปรากฏอยู่ในบทกลอนในข้อใด ต่อไปนี้
- ก. สวคมนต์จับปล้นมิทันช้า เอน้ำชามาประเคนให้พระสงฆ์
 ข. นั่งลงตรงหน้าท่านสมภาร แล้วท่านจึงส่งมงคลให้
 ค. พระสงฆ์สวคมนต์รำกระหน่ำไป เอน้ำซัดสาดให้อยู่ฉานฉ่ำ
 ง. ถึงวัดแคขึ้นกุฎีรี่เข้าไป ศรีประจันนั่งไหว้แล้วว่าพลาง
46. การใช้ระดับของภาษาในข้อใดที่ใช้กับบุคคลที่ต่างระดับกัน
- ก. ท่องพระศรีตอบคำศรีประจัน ว่าทุกวันเราทุกข์หาสุขไม่
 ข. ปรีกษาตุ่ว่าจะขอวาน คิดอ่านขอลูกสาวศรีประจัน
 ค. หรือซัดสนจนใจด้วยภัยพาล ที่มาบ้านตุนี้ด้วยเหตุใด
 ง. อีนั่นอ้ายนี่อีชีครอก แจกมาหาบอกแก่กูไม่
47. คำกลอนในข้อใดต่อไปนี้ มีคำวิเศษณ์ปรากฏอยู่
- ก. ได้เงินใส่สมุกกับลูกกรัก
 ข. จะสูงต่ำดำขาวสักเท่าไร
 ค. แล้วเอาเสื้อสาตมาลาดปู
 ง. ไม่เล่นเบี้ยกินเหล้าแมกัญชา
48. วรรคใดใช้คำนามทุกคำ
- ก. จึงพูดกับมารดาด้วยปรานี
 ข. แล้วงานนี้จะอยู่ไย
 ค. ช่างม้าวัวควายไร่นา
 ง. ทั้งเคหาหาใครมียูไม่
49. ข้อใดมีการใช้คำอุทาน
- ก. โอ้อ่านิจจาแก้วตาพี่
 ข. ครั้งนี้เห็นไม่ได้ตั้งใจหวัง
 ค. คงจะพากเพียรไปมิได้ฟัง
 ง. ถึงเป็นเมียก็ช่างมันเป็นไร
50. วรรคใดมีกรรมกริยา
- ก. ศรีประจันแกลเรียกว่าข้า
 ข. ให้ยกสารับมาทั้งคาวหวาน
 ค. เลี้ยงคู่สืบสนคนทำงาน
 ง. อ้อมแล้วไปบ้านด้วยทันใด

51. วรรคใดที่มีการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2
- ลูกของข้าข้าจะหวงไว้ทำไม
 - ดูจะขอลามความท่านยาย
 - เราก้เป็นเพื่อนบ้านกันนานมา
 - ดิฉันมาหมายว่าจะนิมนต์
52. ข้อใดเป็นประโยคที่มีสกรรมกริยา
- ทองประศรีนุ่งผ้าตาบัวปก
 - ขุนช้างฟังว่าทำหน้าเกือ
 - แม่เลี้ยงมาหวังว่าจะได้ดี
 - เพื่อนสาวเข้าห้อมล้อมกัน
53. จงอ่านบทกลอนนี้แล้วตอบคำถาม
- “ทองประศรีนุ่งผ้าตาบัวปก ห่มขาวพุดดอกพอสมนหน้า
พร้อมกันทันใดก็ไคลคลา ข้าถือสมุกหมากสากตะบัน”
- ข้อความนี้มีประโยคความเดียวทั้งหมดกี่ประโยค
- 3 ประโยค
 - 4 ประโยค
 - 5 ประโยค
 - 6 ประโยค
54. ข้อความต่อไปนี้ ข้อใดมีคำสันธานเชื่อมความแบบขัดแย้งกัน
- ถึงยากจนอย่างไรก็ไม่ว่า แต่พริ้งขจัดหลังมาจะยกให้
 - ถึงเงินทองเป็นของพ่อแม่ให้ ไม่รู้รักษาไว้ก็ฉิบหาย
 - เมื่อเป็นเศรษฐีเทศน์มัทรีได้ เพราะเจาะจับใจดีขยัน
 - เมื่อปีกลายคุณยายเป็นเจ้ากัณฑ์ วันนั้นเจ้าพิมพิงยังชอบใจ
55. “แม่นเอ็งไม่รักกูจักเอา”
- ข้อความนี้แบ่งเป็นประโยคความเดียว ได้กี่ประโยค
- 1 ประโยค
 - 2 ประโยค
 - 3 ประโยค
 - 4 ประโยค

56. ข้อความต่อไปนี้ ข้อใดมีสำนวนเชื่อมความแบบคล้อยตามกัน
ก. ขยายเป้าแล้วแก้อยู่ที่บ้าน	ก็นับขานเงินตราและผ้าไหม
ข. ข้าจะให้ลูกซื้อสับห่าซ่ง	ชั้นหมากมั่งน้อยมากไม่สู้
ค. แลเมพักยกของมาเลี้ยงดู	ครั้นกินอยู่อึดมีขมมัน
ง. ก็กลับเรือมาพร้อมหน้ากัน	ถึงปล้นจอดท่าพากันไป
57. บทกลอนในข้อใดมีส่วนขยายประธาน
ก. เดียวนี้พลายแก้วผู้แว่วไว	ขอแม่พิมพ์ได้แต่งงานกัน
ข. โอ้อ่านนิจาแก้วตาพี่	ครั้งนี้เห็นไม่ได้ตั้งใจหวัง
ค. อ้ายไทยรับคำแล้วอาลา	รีบเร่งเร็วมาไม่หยุดอยู่
ง. ถึงบ้านขุนช้างพลางแลดู	ก็เดินจูงขึ้นเรือนด้วยทันใด
58. “ศรีประจันให้ยกทั้งคาวหวาน เลี้ยงพวกเจ้าบ่าวอยู่อิงมี”
ข้อความนี้ จัดเป็นประโยคชนิดใด
- ประโยคความเดียว
 - ประโยคความรวม
 - ประโยคความซ้อน
 - ประโยคความเดียว
59. “ขุนช้างเห็นพิมพ์กระหึ่มใจ”
ข้อความนี้ มีส่วนขยายประโยคที่ถูกต้อง อย่างไร
- ประธาน ขยายประธาน กริยา กรรม
 - ประธาน กริยา กรรม ขยายกริยา
 - ประธาน กริยา กรรม ขยายกรรม
 - ประธาน กริยา ขยายกริยา ขยายกรรม
60. “ทองประศรีตอบคำศรีประจัน ว่าทุกวันนี้เราทุกข์หาสุขไม่”
ข้อความนี้ จัดเป็นประโยคชนิดใด
- ประโยคความเดียว
 - ประโยคความรวม
 - ประโยคความซ้อน
 - ไม่เป็นประโยค

แบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องขวามือ ซึ่งมี 3 ระดับ ให้ตรงกับระดับคำตอบ
ที่นักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกับข้อความ

ช่องที่ 3 นักเรียนมีความคิดเห็นด้วยกับข้อความในระดับ มาก

ช่องที่ 2 นักเรียนมีความคิดเห็นด้วยกับข้อความในระดับ ปานกลาง

ช่องที่ 1 นักเรียนมีความคิดเห็นด้วยกับข้อความในระดับ น้อย

ในการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
มีการแสดงความคิดเห็น ดังนี้

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
		3	2	1
1.	รู้สึกกระตือรือร้นที่จะเรียนวิชาภาษาไทย			
2.	ชอบเรียนภาษาไทย เพราะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้			
3.	เห็นความสำคัญของการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้นกว่าเดิม			
4.	ไม่ชอบที่ครูสอนเนื้อหาในหนังสือเรียนน้อย			
5.	ชอบที่ครูจัดให้มีบรรยากาศที่สนุกสนานและเป็นกันเอง			
6.	รู้สึกเป็นการเรียนการสอนที่น่าเบื่อหน่าย			
7.	รู้สึกไม่ชอบที่ต้องใช้ความคิดตลอดเวลา ในเรียนวิชาภาษาไทย			
8.	ชอบสื่อและอุปกรณ์การสอนที่ครูใช้			
9.	รู้สึกขาดความเชื่อมั่นในตนเองในเวลาเข้าเรียนวิชาภาษาไทย			
10.	ชอบที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้แนะนำ			
11.	ชอบเนื้อหาวิชาภาษาไทยที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริง			
12.	ชอบการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตผสมผสานไปกับเนื้อหา			
13.	ชอบที่ครูมีการสอนที่เชื่อมโยงความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ในขณะที่สอน			
14.	ไม่ชอบทำงานกลุ่มร่วมกันในวิชาภาษาไทย			
15.	ชอบเรียนภาษาไทยเพราะสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้น			

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์

1. การเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ สร้างเสริมให้เกิดบรรยากาศเช่นใด ในการเรียนวิชาภาษาไทย
2. นักเรียนคิดว่า การเรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ อย่างไร
3. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มากน้อย เพียงไร
4. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่เปลี่ยนจากการที่ครูเป็นผู้บอกความรู้แก่ผู้เรียน เป็นการให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ
5. การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ มีข้อดี ข้อจำกัดอย่างไร
6. นักเรียนคิดว่าควรจะนำวิธีสตอรี่ไลน์ไปใช้ในการเรียนวิชาภาษาไทยในเนื้อหาอื่นๆหรือไม่ เพราะเหตุใด
7. ในการเรียนภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ การให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเกิดผลดีหรือไม่ อย่างไร
8. นักเรียนต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ต่อไปหรือไม่ เพราะเหตุใด

ภาคผนวก จ
แผนการจัดการเรียนรู้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

การเปรียบเทียบองค์ประกอบของสตอรี่ไลน์

เส้นทางเดินเรื่อง

แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ (1)

รหัสวิชา ท 32101 วิชา ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตอน (episode) ที่ 1 เรื่อง ความเป็นมาและแหล่งกำเนิด เวลา 2 คาบ 100 นาที

เรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน (สุพรรณบุรี)

สาระสำคัญ

เสภาขุนช้างขุนแผนเป็นวรรณคดีที่มีแหล่งกำเนิดที่จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นเรื่องที่มีเค้าเรื่องจริง จนกลายมาเป็นนิทานพื้นบ้านในสมัยกรุงศรีอยุธยาที่สะท้อนสภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ และค่านิยม ของคนในสมัยกรุงศรีอยุธยา จนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ โดยสำนวนภาษาที่ใช้ในเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน วรรณคดีสโมสรยกย่องให้เป็นยอดของกลอนนิทาน เพราะมีโวหารดีเด่นตลอดเรื่อง มีกวีหลายคนร่วมกันแต่งเรื่อง ในตอนที่เรียนคือ ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

สาระการเรียนรู้

1. ประวัติผู้แต่งและที่มาของเรื่อง
2. จังหวัดสุพรรณบุรีซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน
3. คุณค่าของวรรณคดีเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาและแหล่งกำเนิด ตลอดจนเห็นคุณค่าของวรรณคดีเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกสัญลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรีพร้อมทั้งความหมายของสัญลักษณ์เหล่านั้นได้
2. บอกคุณค่าของวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนได้
3. บอกประวัติผู้แต่งและที่มาของเรื่องได้
4. บรรยายและแนะนำสถานที่ตามที่กล่าวถึงจากเนื้อเรื่องที่ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ใน จ.สุพรรณบุรีในปัจจุบันได้

สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. รูปภาพตัวละครในเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน
2. เอกสาร 4 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย ใบความรู้ (มี 2 เรื่อง คือ 1.เรื่องความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน 2. เรื่องจังหวัดสุพรรณบุรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน) วารสาร แผ่นพับ แผ่นที่ และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน และจังหวัดสุพรรณบุรี
3. หนังสือเรียนทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
4. อุปกรณ์การตกแต่ง วาดภาพและประดิษฐ์ภาพ
5. วิดีทัศน์เรื่อง จังหวัดสุพรรณบุรี
6. ใบงาน เรื่องความเป็นมาของเรื่องเสภา ขุนช้างขุนแผน

คำถามสำคัญ

1. สุพรรณบุรี ซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน มีสิ่งใดบ้างที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดและสื่อความหมายอย่างไร
2. เพราะเหตุใด เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนจึงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป
3. ใครเป็นผู้แต่งเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนปลายแก้วแต่งงานกับนางพิมและที่มาของเรื่องเป็นอย่างไร
4. สถานที่ที่กล่าวถึงตามท้องเรื่องได้แก่ สถานที่ใดบ้าง และมีลักษณะเช่นไร

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูนำภาพตัวละครในเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผนมาให้ให้นักเรียนดู สนทนา ซักถามนักเรียนเกี่ยวกับตัวละครในเรื่องวรรณคดี เรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน แล้วโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม แล้วสมมติว่าครูพานักเรียนไปเที่ยวจังหวัดสุพรรณบุรี ครูแจกเอกสารสำหรับศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องขุนช้างขุนแผน และจังหวัดสุพรรณบุรีให้กลุ่มละ 1 ชุด ประกอบด้วย ใบความรู้ วารสาร แผ่นพับ แผ่นที่ และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน และจังหวัดสุพรรณบุรี
2. ให้สมาชิกทุกกลุ่มรวบรวมสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี พร้อมทั้งบอกความหมายของสัญลักษณ์เหล่านั้น โดยให้วาดเป็นรูปภาพ มีคำบรรยายประกอบ แล้วนำไปติดไว้ที่หน้าห้อง

3. ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมร่วมกัน เพื่อหาข้อสรุปว่า เรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน เป็นวรรณคดีที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี เพราะเหตุใด จึงเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายโดยทั่วไป ทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน แล้วบันทึกลงในกระดาษโปสเตอร์ที่วางไว้หน้าห้อง

4. ให้นักเรียนทุกกลุ่มค้นคว้าเกี่ยวกับที่มา และประวัติผู้แต่งของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม แล้วนำเสนอด้วยการทำเป็นแผ่นพับ โดยให้ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่กำหนดให้

5. ครูฉายวีดิทัศน์จังหวัดสุพรรณบุรี ให้เห็นสถานที่ที่กล่าวถึงตามท้องเรื่อง แล้วให้ทุกกลุ่มนำไปเป็นข้อมูลในการอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของจังหวัดสุพรรณบุรีในอดีต โดยใช้รายละเอียดจากเอกสารที่แจกให้มาประกอบ เมื่อได้ข้อสรุปแล้วนำไปประดิษฐ์เป็นภาพหรือวาดภาพในอดีต แล้วส่งผู้แทนกลุ่มออกมานำเสนอ

6. ครูและสมาชิกของแต่ละกลุ่ม ร่วมกันสรุป เพื่อให้ได้แนวคิดในประเด็นต่อไปนี้

- สัญลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่อะไรบ้าง
- เพราะเหตุใดเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนจึงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป
- สถานที่ที่กล่าวถึงตามท้องเรื่อง ได้แก่ สถานที่ใดบ้าง และมีลักษณะทางกายภาพ เช่นไร และทำไปงานเรื่องความเป็นมาของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ครูอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ขณะร่วมกิจกรรม
2. ประเมินผลจากการกระบวนการทำงานของกลุ่มและผลงานที่นำเสนอหน้าห้องเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบความรู้

ความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน

1. ความเป็นมา

1.1 ประวัติผู้แต่ง พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ 2 ในพระบรมราชจักรีวงศ์ ทรงพระราชสมภพเมื่อ พ.ศ. 2310 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้ตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระบรมชนกนาถไปในกองทัพ ตั้งแต่ทรงพระเยาว์ เมื่อได้สถาปนาพระบรมราชจักรีวงศ์ ได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร ต่อมาได้รับพระราชทานอุปราชภิเษกเป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจฟื้นฟูบูรณะประเทศและราชธานีสืบต่อจากสมเด็จพระชนกนาถทุกด้านทุกทาง แต่ปรากฏพระอัจฉริยภาพเป็นพิเศษ คือ ทางศิลปะ ทั้งในด้านประติมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณคดี ดนตรี และนาฏศิลป์ พระราชนิพนธ์บทละครนอก บทละครใน และบทกวีต่าง ๆ นั้น มีความวิจิตรเชื่อมโยงเป็นที่ประทับใจของผู้ที่ได้อ่านได้ฟังตลอดมาจนตราบเท่าทุกวัน

1.2 ที่มาของเรื่อง

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นเรื่องที่มีเค้าเรื่องจริง ซึ่งเล่าสืบต่อกันมาจนกลายเป็นนิทานพื้นบ้าน ต่อมาเมื่อผู้คิดนำมาขับเสภา โดยการแต่งเป็นกลอนเสภา เรื่องเสภาขุนช้างขุนแผนเป็นเรื่องที่ยาวมาก จึงต้องแต่งเป็นตอน ๆ ต่อมาในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะรัชกาลที่ 2-3 มีผู้นิยมขับเสภากันมา

1.3 จุดประสงค์ในการแต่ง เพื่อใช้เล่าเรื่องด้วยการขับเสภา

1.4 ลักษณะของการประพันธ์ กลอนเสภา (เป็นกลอนสุภาพ นิยมขึ้นต้นด้วยคำว่า ครานั้น) วรรณคดีสโมสรในรัชกาลที่ 6 ยกย่องให้เป็นยอดของกลอนนิทาน

2. แหล่งกำเนิดของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน

จังหวัดสุพรรณบุรี แต่เดิมชื่อเมือง พันธุมบุรี เมื่อถึงสมัยพระเจ้ากาแต ราชวงศ์มอญ หงสาวดี มาเสวยราชสมบัติที่เมืองอู่ทอง ได้บูรณะวัดแล้วข้าราชการพร้อมใจกันออกบวช 2,000 คน จึงได้ชื่อว่า เมืองสองพันบุรี และเรียกเพี้ยนมาเป็นสุพรรณบุรี มาจนถึงปัจจุบันนี้

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเชื่อว่าวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงในจังหวัดสุพรรณบุรี ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 แห่งกรุงศรีอยุธยา ที่ได้เล่าสู่กันฟังต่อๆมาจนกลายเป็นนิทาน และได้มีการรวบรวมแต่งขึ้นให้สมบูรณ์ในสมัยสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในจังหวัดสุพรรณบุรีมีการกล่าวอ้างถึงสถานที่ต่างๆที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน เช่น วัดแค ซึ่งเป็นสถานที่ศึกษาเล่าเรียนของเนรพลายแก้ว เมื่อครั้งได้มาบวชเรียนวิชาความรู้กับอาจารย์คง จนเสกใบมะขามเป็นตัวต่อ แตน ได้ และต้นมะขามยักษ์นี้สันนิษฐานว่ามีอายุประมาณ 500 ปี มาแล้ว

ในปัจจุบันสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในที่ราบภาคกลาง อยู่ริมแม่น้ำท่าจีน เหมาะแก่การเกษตรกรรม แบ่งการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ มีคำขวัญประจำจังหวัดว่า “ สุพรรณบุรีเมืองยุทธหัตถี วรรณคดีขึ้นชื่อ เลื่องลือพระเครื่อง รุ่งเรืองเกษตรกรรม สูงล้ำประวัติศาสตร์ แหล่งปราชญ์ศิลปิน ภาษาถิ่นชวนฟัง ” และยังมีชื่อตัวละครในเรื่องขุนช้างขุนแผนมาตั้งเป็นชื่อถนนภายในเมืองสุพรรณอีกด้วย เช่น ถนนพระพันวษา ถนนขุนแผน ถนนนางพิม ถนนขุนช้าง ถนนเนรแก้ว ถนนขุนไกร ถนนสมภารคง ถนนดาบฟ้าฟื้น ถนนม้าสีหมอก ถนนหมื่นหาญ เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบความรู้
เรื่อง จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน)

โบสถ์เก่าแก่สมัยศรีอยุธยาของวัดแค จังหวัดสุพรรณบุรี

วัดแค

วัดแค ตั้งอยู่บ้านค่ายเก่า ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำสุพรรณ อยู่เหนือวัดพระศรีมหาธาตุขึ้นไปราวหนึ่งกิโลเมตร สันนิษฐานว่า วัดแคสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา เพราะมีหลักฐานทางโบราณวัตถุเป็นเครื่องยืนยัน เช่น พระพุทธรูปในวิหารเก่า หรือใบลานจารึก สมุดข่อยเรื่องพระมาลัย เป็นต้น

ดังนั้นจึงพอที่กำหนดอายุการสร้างวัดแคนี้ได้ว่า น่าจะอยู่ในราว 400-500 ปี ซึ่งตรงกับสมัยกรุงศรีอยุธยาพอดี วัดแคมีชื่อในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนเช่นกัน ในปีพุทธศักราช 2379 สมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สุนทรภู่เคยเดินทางไปเมืองสุพรรณบุรี และได้แต่งนิราศเมืองสุพรรณบุรี ดังมีความตอนหนึ่งที่เอ่ยถึงวัดแคว่า

ตะวันเย็นเห็นหาดหน้า	ท่ามี
เมืองสุพรรณบุรี	รกร้าง
ศาลตั้งฝั่งนที	ที่หาด ลาดแฮ
โรงเล่าเขาต้มค้ำ	ขอบคุ้งหุงสุรา

ภายในพระอุโบสถของวัดแค มีรูปปั้นอาจารย์คงและขุนแผน

วัดกระโถนไถ่บ้านพี่	ศรีประจัน
ถามเหล่าชาวสุพรรณ	เพื่อนซี้
ทองประศรีที่สำคัญ	ข้างวัด แคแฮ
เดิมสนุกทุกวันนี้	รถเรือเสือคะนอง

ใจความในโคลงนิราศสุพรรณบุรี จะเห็นได้ว่า เมืองสุพรรณบุรีภายหลังที่กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าในปีพุทธศักราช 2310 มาแล้วกว่า 60 ปี ก็ยังมีผลกระทบกับผู้คนก็ยังมีผลกระทบกับผู้คนที่ย้ายอยู่แถบนั้น คือ ต้องทิ้งบ้านเมืองไปอยู่ที่อื่น ปล่อยให้สุพรรณบุรีกลายเป็นเมืองร้างทั้งวัดวาอารามต่าง ๆ

เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนยังได้อ้างถึงวัดแคอยู่หลายตอน เช่น บ้านนางพิมพิลาไลยอยู่ใกล้กับวัดแค และเนรแก้วมาเรียนวิชาความรู้กับอาจารย์คงที่วัดแค จนสามารถเสกใบมะขามเป็นตัวต่อตัวแตนได้ด้วย

ต้นมะขามยักษ์ อายุราว 500 ปี
ที่วัดแค เชื่อว่าเป็นต้นเดียวกับ
ที่ขุนแผนใช้ใบมาเสกเป่าเป็น
ตัวต่อ ตัวแตน

วัดแค ได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ เมื่อสมัยขรัวตาไย ซึ่งรุดงค์มาจากทางเหนือ ต่อมาในปีพุทธศักราช 2407 ขรัวตาอ่อนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสองค์แรก เพราะขรัวตาไยได้ออกเดินรุดงค์ต่อไป ความจริงขรัวตาไยเดินทางมาจากทางเหนือ ด้วยเหตุผลที่ท่านได้ล่ายแหงกรูสมบัติที่วัดแค และตามมาถึงสุพรรณบุรี มาพักที่วัดแค เพื่อขุดหาสมบัติ ดังล่ายแหงบอกไว้ว่า

**"วัดแคมีแตรสองอัน มีแม่น้ำขวางกัน ถนนเล่นกลางอยู่หว่างน้ำไหล
คิดไม่ได้ให้เอาที่ชายฝั่งนาง"**

ขรัวตาไยพยายามสืบเสาะหาสมบัติตามล่ายแหงที่บอกมานี้อยู่ 4 พรรษา จึงได้ รู้ว่า มีคนมาลักลอบขุดเอาไปเสียก่อนหน้านี้อแล้ว

คุ่มขุนแผน
 เรือนไทยที่สร้างเอาไว้
 เพื่อให้เกี่ยวข้องกับวรรณคดี
 เรื่องขุนช้างขุนแผน

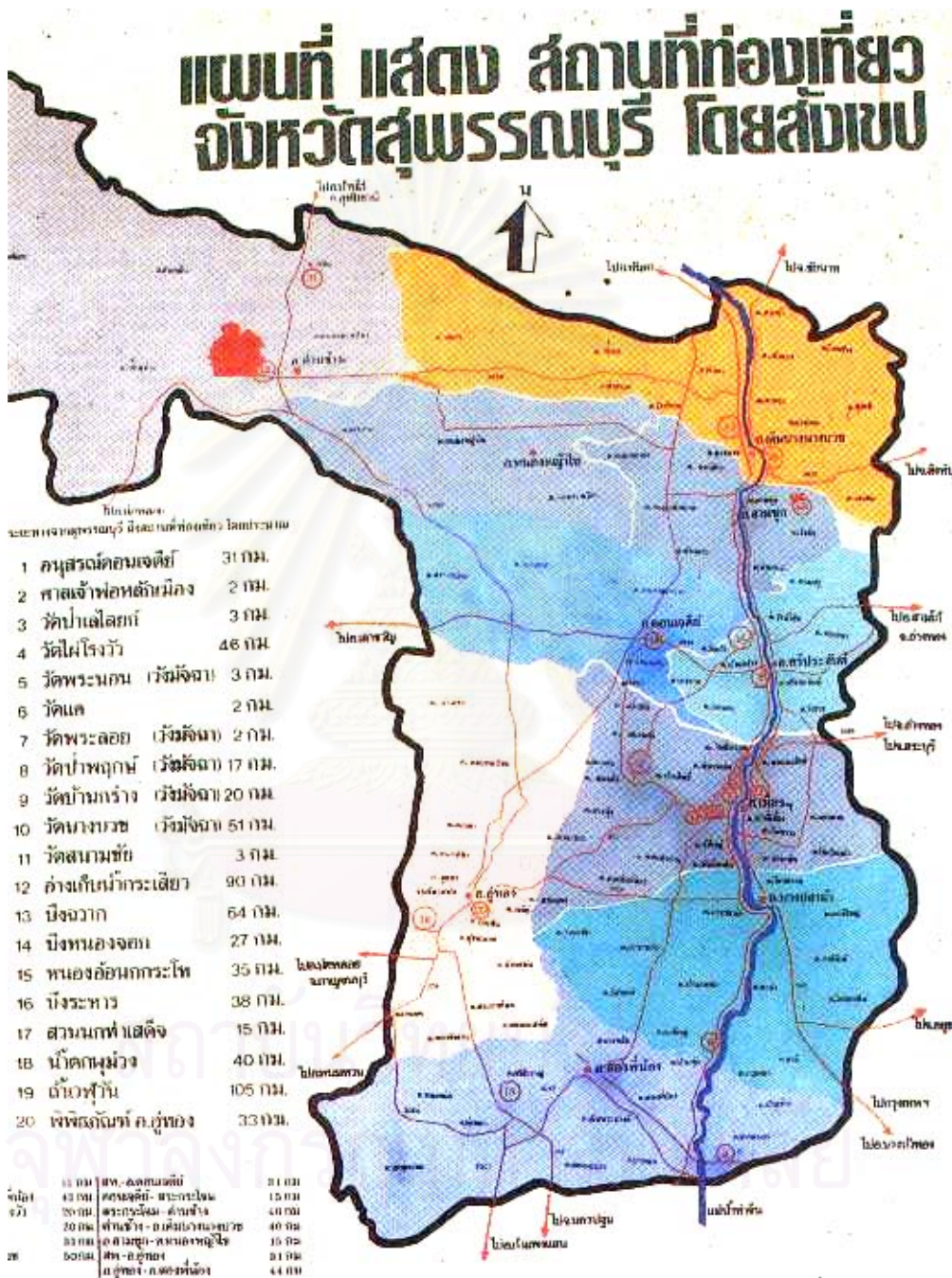

วัดแค ในปัจจุบัน ยังมีต้นมะขามขนาดใหญ่ มีขนาดเส้นรอบวงรอบลำต้นวัด
 ได้ 9.50 เมตร ต้องใช้คนถึง 9 คน จึงสามารถโอบโดยรอบลำต้นได้ สูงจากโคนถึง
 ยอดประมาณ 20 เมตร สันนิษฐานว่า มีอายุประมาณ 500 ปีมาแล้ว

เมื่อขรัวตาอ่อนมรณภาพไปแล้วในปีพุทธศักราช 2434 ขรัวตาโพธิ์ก็ขึ้น เป็น
 เจ้าอาวาสแทน และในปีพุทธศักราช 2439 ขรัวตาโพธิ์ได้มรณภาพลง ขรัวตากันก็ขึ้น
 เป็นเจ้าอาวาสแทน ในสมัยขรัวตากันนี้เอง ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จประพาสเมืองสุพรรณบุรี และได้เสด็จแวะมาที่วัดแคแห่งนี้ด้วย

ปัจจุบันสิ่งที่นักท่องเที่ยวควรหาโอกาสไปเยี่ยมชมในวัดแค คือ วิหารเก่าสมัย
 กรุงศรีอยุธยา ต้นมะขามยักษ์ คุ่มขุนแผน และโบราณวัตถุอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น
 พระพุทธรบาทสี่รอย พระมาลัยโบราณ ระฆังทองเหลือง หรือหม้อต้มกัลกทองเหลือง
 ซึ่งหาได้ที่ไหนไม่ได้แล้ว

แผนที่ จังหวัดสุพรรณบุรี

ใบงาน

เรื่อง ความเป็นมาของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. เหตุใด วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน จึงได้รับการยกย่องว่าเป็น "ยอดของกลอนนิทาน"

.....

.....

.....

2. จงเล่าประวัติผู้แต่ง เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

.....

.....

.....

3. จังหวัดสุพรรณบุรี มีความสำคัญอย่างไรในสมัยกรุงศรีอยุธยา

.....

.....

.....

4. ในสมัยปัจจุบัน จังหวัดสุพรรณบุรี มีชื่อเสียงในด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

5. คุณค่าของเรื่องขุนช้างขุนแผน มีอะไรบ้าง จงตอบเป็นข้อ ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีปกติ (1)

วิชา ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง ประวัติผู้แต่งและที่มาของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน

เวลา 2 คาบ 100 นาที

ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

สาระสำคัญ

เสภาขุนช้างขุนแผนเป็นวรรณคดีที่มีแหล่งกำเนิดที่จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นเรื่องที่มีเค้าเรื่องจริง จนกลายมาเป็นนิทานพื้นบ้าน ในสมัยกรุงศรีอยุธยาที่สะท้อนสภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ และค่านิยม ของคนในสมัยกรุงศรีอยุธยา จนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ สำนักภาษาที่ใช้ในเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน วรรณคดีสโมสรยกย่องให้เป็นยอดของกลอนนิทาน เพราะมีโวหารดีเด่นตลอดเรื่อง มีกวีหลายคนร่วมกันแต่งเรื่อง ในตอนที่เรียนคือ ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

สาระการเรียนรู้

1. ประวัติผู้แต่งและที่มาของเรื่อง
2. จังหวัดสุพรรณบุรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน
3. เรื่องย่อวรรณคดีเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาและแหล่งกำเนิด และ เล่าเรื่องย่อของวรรณคดีเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผนได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกประวัติผู้แต่งและที่มาของเรื่องได้
2. บรรยายและแนะนำสถานที่ตามที่กล่าวถึงจากเนื้อเรื่องที่ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรีในปัจจุบันได้
3. เล่าเรื่องขุนช้างขุนแผนอย่างย่อได้

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูนำภาพตัวละครในเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผนมาให้นักเรียนดู สนทนา ซักถามนักเรียนเกี่ยวกับตัวละครในเรื่องวรรณคดี เรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน แล้วโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นสอน

1. ครูเกริ่นที่มาของเรื่องขุนช้างขุนแผน แล้วแจกใบความรู้เรื่อง “ประวัติผู้แต่งและที่มาของเรื่อง” ให้นักเรียนอ่านในใจเป็นรายบุคคล จากนั้นซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน ครูอธิบายเพิ่มเติมโดยใช้แผ่นใส แล้วนักเรียนบันทึกประวัติความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของเรื่องลงสมุด

2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ครูสนทนาเกี่ยวกับจังหวัดสุพรรณบุรี แล้วแจก"ใบความรู้เรื่องจังหวัดสุพรรณบุรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน" ให้นักเรียนได้ศึกษาพร้อม ทั้งซักถามนักเรียนเกี่ยวกับสภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และความเป็นอยู่ของผู้คนในอดีตในสมัยกรุงศรีอยุธยา แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปโดยเขียนบนกระดาน ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสภาพความเป็นอยู่ของประชากรในจังหวัดสุพรรณบุรี แล้วครูโยงมาที่ชื่อถนนในสุพรรณบุรี แล้วครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันกันเขียนชื่อถนนที่มีชื่อตัวละครในเรื่องขุนช้างขุนแผน และนับจำนวนสูงสุดเป็นฝ่ายชนะ ครูอธิบายเพิ่มเติม

4. ครูเล่าเรื่องย่อ โดยที่ครูเกริ่นนำแล้วสุ่มเรียกนักเรียนทีละคนเล่าเรื่องต่อ ๆ กัน โดยที่นักเรียนศึกษาจากหนังสือทักขสัมพันธ์ เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพิ่มเติม

5. นักเรียนทำแบบฝึกหัด จากใบงานเรื่องความเป็นมาของเรื่องขุนช้างขุนแผน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ครูอธิบายเพิ่มเติมให้สมบูรณ์

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ขณะร่วมกิจกรรม
2. ประเมินผลจากการกระบวนการทำงานของกลุ่มและผลงานที่นำเสนอหน้าห้องเรียน
3. ตรวจสอบผลงานในสมุด

สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. รูปภาพตัวละครในเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน
2. ใบความรู้ เรื่อง ความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน
3. ใบความรู้ เรื่อง จังหวัดสุพรรณบุรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน
4. ใบงาน เรื่อง ความเป็นมาของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน
5. หนังสือเรียนทักขสัมพันธ์ เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ใบความรู้ ความเป็นมาและแหล่งกำเนิดของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน

1. ความเป็นมา

1.1 ประวัติผู้แต่ง พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ 2 ในพระบรมราชจักรีวงศ์ ทรงพระราชสมภพเมื่อ พ.ศ. 2310 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้ตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระบรมชนกนาถไปในกองทัพตั้งแต่ทรงพระเยาว์ เมื่อได้สถาปนาพระบรมราชจักรีวงศ์ ได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร ต่อมาได้รับพระราชทานอุปราชภิเษกเป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจฟื้นฟูบูรณะประเทศและราชธานีสืบต่อจากสมเด็จพระชนกนาถทุกด้านทุกทาง แต่ปรากฏพระอัจฉริยภาพเป็นพิเศษ คือ ทางศิลปะ ทั้งในด้านประติมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณคดี ดนตรี และนาฏศิลป์ พระราชนิพนธ์บทละครนอก บทละครใน และบทกวีต่าง ๆ นั้น มีความวิจิตรเชื่อมโยงเป็นที่ประทับใจของผู้ที่ได้อ่านได้ฟังตลอดมาจนตราบนานเท่านานนี้

1.2 ที่มาของเรื่อง

เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นเรื่องที่มีเค้าเรื่องจริง ซึ่งเล่าสืบต่อกันมาจนกลายเป็นนิทานพื้นบ้าน ต่อมาเมื่อผู้คิดนำมาขับเสภา โดยการแต่งเป็นกลอนเสภา เรื่องเสภาขุนช้างขุนแผนเป็นเรื่องที่ยาวมาก จึงต้องแต่งเป็นตอน ๆ ต่อมาในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะรัชกาลที่ 2-3 มีผู้นิยมขับเสภากันมาก

1.3 จุดประสงค์ในการแต่ง เพื่อใช้เล่าเรื่องด้วยการขับเสภา

1.4 ลักษณะของการประพันธ์ กลอนเสภา (เป็นกลอนสุภาพ นิยมขึ้นต้นด้วยคำว่า ครานั้น)

วรรณคดีสโมสรในรัชกาลที่ 6 ยกย่องให้เป็นยอดของกลอนนิทาน

2. แหล่งกำเนิดของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน

จังหวัดสุพรรณบุรี แต่เดิมชื่อเมือง พันธุมบุรี เมื่อถึงสมัยพระเจ้ากาแต ราชวงศ์มอญ หงสาวดี มาเสวยราชสมบัติที่เมืองอู่ทอง ได้บูรณะวัดแล้วข้าราชการพร้อมใจกันออกบวช 2,000 คน จึงได้ชื่อว่า เมืองสองพันบุรี และเรียกเพี้ยนมาเป็นสุพรรณบุรี มาจนถึงปัจจุบันนี้

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเชื่อว่าวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงในจังหวัดสุพรรณบุรี ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 แห่งกรุงศรีอยุธยา ที่ได้เล่าสู่กันฟังต่อมาจนกลายเป็นนิทาน และได้มีการรวบรวมแต่งขึ้นให้สมบูรณ์ในสมัยสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในจังหวัดสุพรรณบุรีมีการกล่าวอ้างถึงสถานที่ต่างๆที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน เช่น วัดแค ซึ่งเป็นสถานที่ศึกษาเล่าเรียนของเนรพลายแก้ว เมื่อครั้งได้มาบวชเรียนวิชาความรู้กับอาจารย์คง จนเสกใบมะขามเป็นตัวต่อ แตน ได้ และต้นมะขามยักษ์นี้สันนิษฐานว่ามีอายุประมาณ 500 ปี มาแล้ว

ในปัจจุบันสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในที่ราบภาคกลาง อยู่ริมแม่น้ำท่าจีน เหมาะแก่การเกษตรกรรม แบ่งการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ มีคำขวัญประจำจังหวัดว่า “ สุพรรณบุรีเมืองยุทธหัตถี วรรณคดีขึ้นชื่อ เลื่องลือพระเครื่อง รุ่งเรืองเกษตรกรรม สูงล้ำประวัติศาสตร์ แหล่งปราชญ์ศิลปิน ภาษาถิ่นชวนฟัง ” และยังมีชื่อตัวละครในเรื่องขุนช้างขุนแผนมาตั้งเป็นชื่อถนนภายในเมืองสุพรรณอีกด้วย เช่น ถนนพระพันวษา ถนนขุนแผน ถนนนางพิม ถนนขุนช้าง ถนนเนรแก้ว ถนนขุนไกร ถนนสมภารคง ถนนดาบฟ้าฟื้น ถนนม้าสีหมอก ถนนหมื่นหาญ เป็นต้น

3. เนื้อเรื่องย่อ

เรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นเรื่องที่มีเค้าเรื่องจริง เล่าสืบต่อกันมาจนกลายเป็นนิทานพื้นบ้านในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยเริ่มเรื่องในสมัยกรุงศรีอยุธยา แผ่นดินสมเด็จพระพันวษา มีครอบครัวที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้สามครอบครัว ครอบครัวแรก คือ ครอบครัวขุนไกรพลพ่ายกับนางทองประศรี ขุนไกร เป็นนายทหารคุมด่านทางเมืองสุพรรณบุรี มีลูกชายชื่อพลายแก้ว ครอบครัวที่สอง หัวหน้าครอบครัวชื่อ ขุนศรีวิชัย เป็นนายกรมช่างกองนอก มีภรรยาชื่อนางเทพทอง ตั้งบ้านเรือนอยู่ท่าสิบเบี้ย ขุนศรีวิชัยนี้เป็นเศรษฐีมีลูกชายชื่อช้าง เรียกกันว่าขุนช้าง อีกครอบครัวหนึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ตำบลท่าพี่เลี้ยง สามชื่อพันศรโยธา ภรรยาชื่อ นางศรีประจัน มีลูกสาวคนเดียวชื่อ พิมพิลาไลย เด็กทั้งสามนี้เมื่อเด็ก ๆ ก็พาพวกเขาไปร่มาเล่นกันอยู่เสมอ ต่อมาขุนไกรพลพ่าย บิดาของพลายแก้วต้องพระราชอาญาถึงประหารชีวิต เนื่องจากไปฆ่าควายป่าทำให้สมเด็จพระพันวษากริวมาก นางทองประศรีจึงต้องพาพลายแก้วไปอาศัยอยู่ที่กาญจนบุรี และให้บวชเรียนอยู่ที่วัดแค เมืองสุพรรณ พลายแก้วเรียนทางเวทมนตร์คาถาจนเก่ง และเทศน์มหาชาติได้

ไพเราะ โดยเฉพาะกัณท์มัทรี เมื่อถึงเทศกาลเทศน์มหาชาติ พลายแก้วเทศน์กัณท์ได้ไพเราะเป็นที่
 จับใจนางพิมเจ้าของกัณท์ยิ่งนัก ถึงกับเปลื้องผ้าห่มออกถวายบูชากัณท์เทศน์ ขุนช้างก็เกลียดเปลื้อง
 ผ้าห่มของตนวางซ้อนบนผ้าของนางพิม ต่อมาเมื่อพลายแก้วสึกจึงได้ให้มารดาไปสูxonนางพิม
 นางทองประศรีจึงขอร้องตาสน ตาเสา ขายมิ่ง ขายเม้าเพื่อนบ้านช่วยเป็นเจ้าแก่สูxอ เมื่อมาถึงบ้าน
 นางศรีประจันก็ออกมาต้อนรับ โดยถามทุกข์สุขและความประสงค์ที่มาหา นางทองประศรีเล่า
 ความทุกข์ยาก ตั้งแต่ขุนไกรพลพ่าย ต้องราชทัณฑ์ถึงชีวิตว่าตนกับพลายแก้ว หลบหนีไปอยู่
 กาญจนบุรี ที่มาหาเพื่อขอพิมพิลาไลยให้แก่พลายแก้ว นางศรีประจันเองก็ไม่ได้ขัดข้อง แต่ได้
 ใต้อถามถึงความประพฤติดของพลายแก้วจากเจ้าแก่ ก็ได้รับการยืนยันว่าเป็นคนดี ว่านอนสอนง่าย
 ฉลาดหวังเป็นที่พึ่งได้ นางศรีประจันจึงยินดียกนางพิมให้ แล้วจึงตกลงเรื่องการแต่งงานกันต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบความรู้
เรื่อง จังหวัดสุพรรณบุรี
(ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน)

โบสถ์เก่าแก่สมัยศรีอยุธยาของวัดแค จังหวัดสุพรรณบุรี

วัดแค

วัดแค ตั้งอยู่บ้านค่ายเก่า ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำสุพรรณ อยู่เหนือวัดพระศรีมหาธาตุขึ้นไปราวหนึ่งกิโลเมตร สันนิษฐานว่า วัดแคสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา เพราะมีหลักฐานทางโบราณวัตถุเป็นเครื่องยืนยัน เช่น พระพุทธรูปในวิหารเก่า หรือใบลานจารึก สมุดข่อยเรื่องพระมลัย เป็นต้น

ดังนั้นจึงพอที่กำหนดอายุการสร้างวัดแคนี้ได้ว่า น่าจะอยู่ในราว 400-500 ปี ซึ่งตรงกับสมัยกรุงศรีอยุธยาพอดี วัดแคมีชื่อในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนเช่นกัน ในปีพุทธศักราช 2379 สมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สุนทรภู่เคยเดินทางไปเมืองสุพรรณบุรี และได้แต่งนิราศเมืองสุพรรณบุรี ดังมีความตอนหนึ่งที่เอ่ยถึงวัดแคว่า

ตะวันเย็นเห็นหาดหน้า	ท่ามี
เมืองสุพรรณบุรี	รกร้าง
ศาลตั้งฝั่งนที	ที่หาด ลาดแฮ
โรงเล่าเขาต้มค้ำ	ขอบคุ้งหุงสุรา

ภายในพระอุโบสถของวัดแค มีรูปปั้นอาจารย์คงและขุนแผน

วัดกระโถนไถ่บ้านพี่	ศรีประจัน
ถามเหล่าชาวสุพรรณ	เพื่อนซี้
ทองประศรีที่สำคัญ	ข้างวัด แคแฮ
เดิมสนุกทุกวันนี้	รถเรือเสือคะนอง

ใจความในโคลงนิราศสุพรรณบุรี จะเห็นได้ว่า เมืองสุพรรณบุรีภายหลังที่กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าในปีพุทธศักราช 2310 มาแล้วกว่า 60 ปี ก็ยังมีผลกระทบกับผู้คนก็ยังมีผลกระทบกับผู้ที่อาศัยอยู่แถบนั้น คือ ต้องทิ้งบ้านเมืองไปอยู่ที่อื่น ปล่อยให้สุพรรณบุรีกลายเป็นเมืองร้างทั้งวัดวาอารามต่าง ๆ

เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนยังได้อ้างถึงวัดแคอยู่หลายตอน เช่น บ้านนางพิมพิลาไลยอยู่ใกล้กับวัดแค และเนรแก้วมาเรียนวิชาความรู้กับอาจารย์คงที่วัดแค จนสามารถเสกใบมะขามเป็นตัวต่อตัวแตนได้ด้วย

ต้นมะขามยักษ์ อายุราว 500 ปี
ที่วัดแค เชื่อว่าเป็นต้นเดียวกับ
ที่ขุนแผนใช้ใบมาเสกเป่าเป็น
ตัวต่อ ตัวแตน

วัดแค ได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ เมื่อสมัยขรัวตาไย ซึ่งรุดงค์มาจากทางเหนือ ต่อมาในปีพุทธศักราช 2407 ขรัวตาอ่อนได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสองค์แรก เพราะขรัวตาไยได้ออกเดินรุดงค์ต่อไป ความจริงขรัวตาไยเดินทางมาจากทางเหนือ ด้วยเหตุผลที่ท่านได้ล่ายแทงกรูสมบัติที่วัดแค และตามมาถึงสุพรรณบุรี มาพักที่วัดแค เพื่อขุดหาสมบัติ ดังล่ายแทงบอกไว้ว่า

**"วัดแคมีเศรษฐองัน มีแม่น้ำขวางกัน ถนนเล่นกลางอยู่หว่างน้ำไหล
คิดไม่ได้ให้เอาที่ชายฝั่งนาง"**

ขรัวตาไยพยายามสืบเสาะหาสมบัติตามล่ายแทงที่บอกมานี้อยู่ 4 พรรษา จึงได้ รู้ว่า มีคนมาลักลอบขุดเอาไปเสียก่อนหน้านี้อแล้ว

คุ่มขุนแผน
 เรือนไทยที่สร้างเอาไว้
 เพื่อให้เกี่ยวข้องกับวรรณคดี
 เรื่องขุนช้างขุนแผน

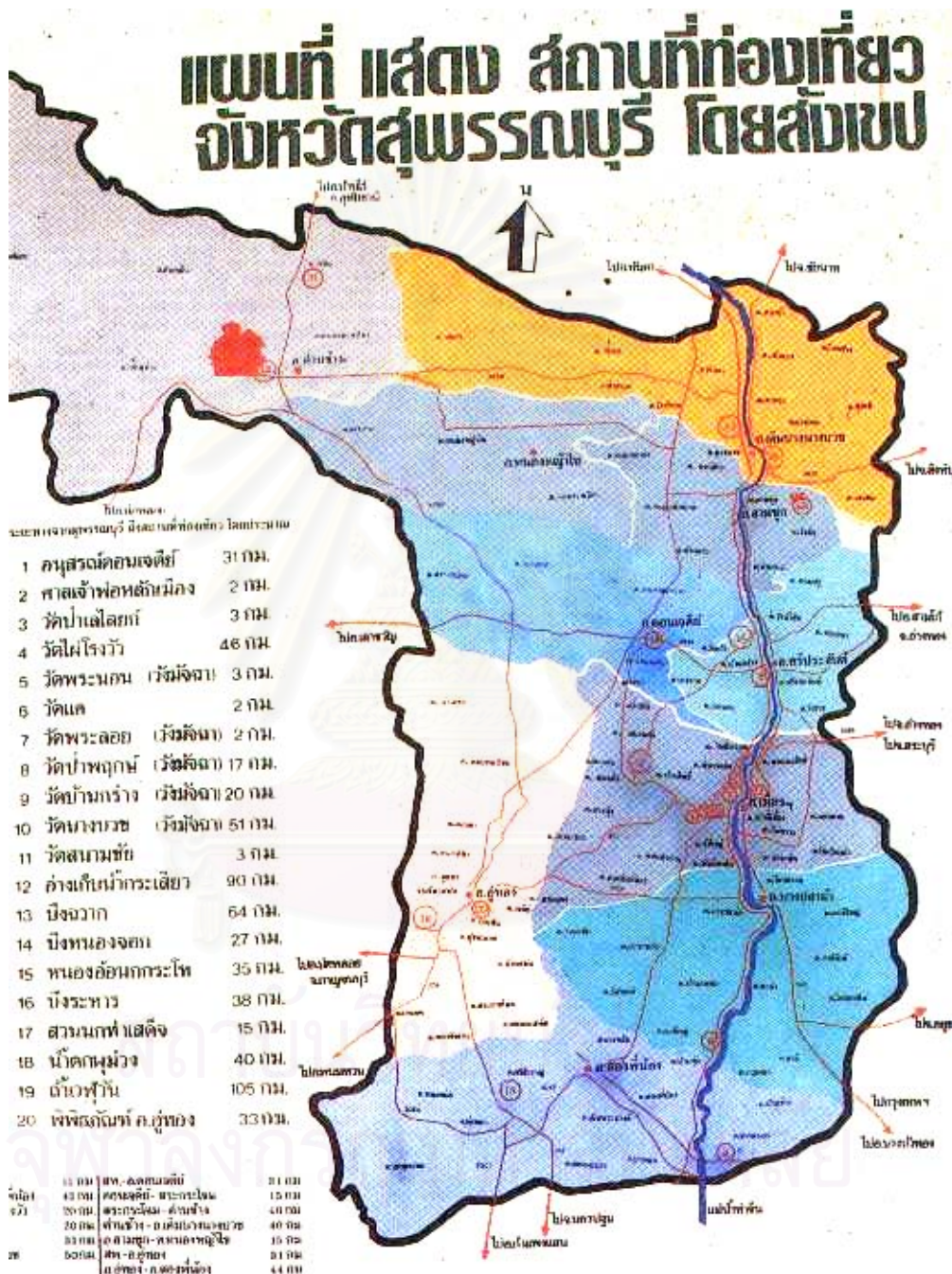

วัดแค ในปัจจุบัน ยังมีต้นมะขามขนาดใหญ่ มีขนาดเส้นรอบวงรอบลำต้นวัด
 ได้ 9.50 เมตร ต้องใช้คนถึง 9 คน จึงสามารถโอบโดยรอบลำต้นได้ สูงจากโคนถึง
 ยอดประมาณ 20 เมตร สันนิษฐานว่า มีอายุประมาณ 500 ปีมาแล้ว

เมื่อขรัวตาอ่อนมรณภาพไปแล้วในปีพุทธศักราช 2434 ขรัวตาโพธิ์ก็ขึ้น เป็น
 เจ้าอาวาสแทน และในปีพุทธศักราช 2439 ขรัวตาโพธิ์ได้มรณภาพลง ขรัวตากันก็ขึ้น
 เป็นเจ้าอาวาสแทน ในสมัยขรัวตากันนี้เอง ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 เสด็จประพาสเมืองสุพรรณบุรี และได้เสด็จแวะมาที่วัดแคแห่งนี้ด้วย

ปัจจุบันสิ่งที่นักท่องเที่ยวควรหาโอกาสไปเยี่ยมชมในวัดแค คือ วิหารเก่าสมัย
 กรุงศรีอยุธยา ต้นมะขามยักษ์ คุ่มขุนแผน และโบราณวัตถุอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น
 พระพุทธรูปหล่อ พระมาลัยโบราณ ระฆังทองเหลือง หรือหม้อต้มกัลกทองเหลือง
 ซึ่งหาได้ที่ไหนไม่ได้แล้ว

แผนที่ จังหวัดสุพรรณบุรี

ใบงาน

เรื่อง ความเป็นมาของเรื่องเสภาขุนช้างขุนแผน

จงตอบคำถามต่อไปนี้

2. เหตุใด วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน จึงได้รับการยกย่องว่าเป็น "ยอดของกลอนนิทาน"

.....

.....

.....

2. จงเล่าประวัติผู้แต่ง เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนพลายแก้วแต่งงานกับนางพิม

.....

.....

.....

3. จังหวัดสุพรรณบุรี มีความสำคัญอย่างไรในสมัยกรุงศรีอยุธยา

.....

.....

.....

4. ในสมัยปัจจุบัน จังหวัดสุพรรณบุรี มีชื่อเสียงในด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

5. คุณค่าของเรื่องขุนช้างขุนแผน มีอะไรบ้าง จงตอบเป็นข้อ ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางกาญจนา มากพูน จบการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ) วิชาเอกภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน เมื่อปีการศึกษา 2523 และเข้ารับราชการตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 ที่โรงเรียนชลบุรี "สุขบท" อ.เมือง จ.ชลบุรี ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2524 ลาศึกษาต่อในสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2545 ปัจจุบันรับราชการอยู่ที่โรงเรียนชลบุรี "สุขบท" ตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย